

Yearbook

15

ISSN-1331-839X

Od srca za djecu Menadžmenta

«Grupa roditelja djece Veleučilišta u Dubrovniku, smjer Turistički management» poslala je pritužbu o nemaru Veleučilišta Ministarstvu znanosti i tehnologije i Poglavarstvu Dubrovačko - neretvanske županije.

Pišu: S&J

Grupa roditelja, kako se sami nazivaju, bez obzira što u privitku nisu dostavljeni njihovi potpisi, prijavljuje prijevaru i nepošten odnos koji su iskazali odgovorni ljudi Veleučilišta u Dubrovniku. Roditelji optužuju Veleučilište da je novac dobiven od Ministarstva, prema kriteriju broja upisanih studenata, namijenjen Menadžmentu u turističkoj destinaciji, upotrijebljen u ulaganje osnovnih sredstava Veleučilišta, odnosno investiran u podizanje kvalitete nekih drugih studija. Nadalje se navodi kako na smjeru MUTD postoji samo jedan profesor u stalnom radnom odnosu, dok su svi drugi honorarici, koji su vrlo malo

angažirani na Veleučilištu, te da o daljnjim neozbiljnostima ne treba ni govoriti. Na kraju pritužbe Grupa roditelja moli hitnu intervenciju nadležnih organa kako bi se osigurala veća kvaliteta u obrazovanju njihove djece.

Kako je Ministarstvo znanosti i tehnologije tražilo odgovor u svezi ove pritužbe, Veleučilište je to i učinilo naglašavajući da je to pokušaj negiranja otvaranja stručnih studija na Veleučilištu, te da je jako teško argumentirano odgovoriti na anonimne optužbe. Kao dokaz kvalitete navedenog studija Veleučilište navodi da je Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu povoljno ocijenilo ovaj dvogodišnji studij, te da je osam

profesora ovog smjera stalno zaposleno na Veleučilištu, a Veleučilište nije bilo u mogućnosti stalno zaposliti više profesora jer takva zabrana postoji već dvije godine od strane MZT-a. Nadalje se navodi kako svi stručni suradnici imaju najmanje titulu magistra, odnosno doktora znanosti, te dugogodišnje iskustvo u gospodarstvu. U odgovoru se također tvrdi da se sredstva uložena za kapitalnu izgradnju jednako upotrebljavaju za sve studije na Veleučilištu. Na kraju se ističe kako studenti ovog studija iskazuju suprotno mišljenje od onog iznesenog u nepotpisanoj pritužbi skupine roditelja, što se može vidjeti iz zamolbe koju su ti studenti uputili Ministarstvu za

produženje studija na četverogodišnji.

O problemu: Studentski zbor

Studentski zbor Veleučilišta u Dubrovniku navedene optužbe nije shvatio ozbiljno s obzirom da se radi o anonimnom pismu. U svakom slučaju SZ je stao na stranu Veleučilišta, te tvrdi da su optužbe neutemeljene i da samo štete ugledu Veleučilišta. Predsjednik SZ-a, Ivo Rabađija, kaže da ocjenu o kvaliteti studija mogu dati isključivo studenti, a s obzirom da su oni tražili produženje studija na četiri godine, o optužbama mogu jedino reći da su neutemeljene, te da ih se ne treba

IMPRESSUM

Studentski list Gregal
Ćira Carića 4
20 000 Dubrovnik
tel:+385(0)20/445 796
fax: +385(0)20/435 590
e-mail:gregal@vdu.hr
http://sia.vdu.hr
admiral:
Lukša Čičovački
viceadmiral:
Julijana Antić
web-admiral:
Damir Gabeljić

posada bojnog broda:
Ivan Pamić, admiral u penziji
Safet Đuderija, half-kapetan
Tanja Njavro, kapetanova kći
Miho Borković, poručnik kapelan
Vedran Levi, traper poručnik &co.
Srđan Jurković, strip poručnik
Stijepo Gandolfi, HAZ poručnik
Andrija Matić, kadet
Andrej Bukvić, kadet
Damir Maričić, kadet
Mato Brautović, sivi eminentni mazač
sektor za dokumentaciju izviđanja:
svak po malo
naklada:
koliko utopimo (499)
mrtvi vez:
Veleučilište u Dubrovniku
remont:
Alfa 2
godina IV, broj 15.
Za članake odgovaraju potpisani.
Prihvaćamo sve rukopise.
Posada bojnog broda zadržava pravo neslaganja s člancima.
Posada bojnog broda zadržava pravo skraćivanja članaka.

Primus inter pares

Rektorove nagrade najuspješnijim studentima za akademsku 1998./1999. godinu dodijeljene su Mariu Miladinu, Peru Mojašu, Tončiju Tabainu i Ani Šuperak.

Pišu: Julijana Antić

Ove godine prašina oko dodjele Rektorovih nagrada nije dizana, ponajprije zahvaljujući ozbiljnim pristupu dodjeli, te savjetovanju sa Studentskim zborom, odnosno SL Gregal. Naime, prije nego je Rektor objavio sretne dobitnike, ostavio je njihovim predstavnicima u SZ-u mogućnost eventualne žalbe.

Prema pravilniku o stručnom dodiplomskom studiju Veleučilišta, rektor jedanput godišnje dodjeljuje nagradu najboljem studentu svakog veleučilišnog odjela za uspjeh ostvaren u prethodnoj akademskoj godini. Kao kandidati se u obzir uzimaju samo studenti koji su u prethodnoj akademskoj godini ispunili uvjet za upis u višu godinu studija, te studenti završne godine koji su položili sve ispite. Najbolji student bira se prema prosječnoj ocjeni u protekloj akademskoj godini, duljini studiranja i izvannastavnim aktivnostima unutar

Veleučilišta i van njega. Rektorova nagrada sastoji se od pismene pohvalnice i novčanog iznosa nagrade, a ove godine, konkretno, studenti će dobiti po 1 000 kuna i prigodnu knjigu.

Osim nagrada najboljim studentima, koje su primili Mario Miladin, za Nautički odjel, Pero Mojaš, za Strojarski odjel, Tonči Tabain, za Elektrotehničko - računarski odjel, te Ana Šuperak, za Turistički odjel, iznimno su nagrađeni, odnosno pohvaljeni i neki drugi studenti. Tako su iznimno nagrađeni Maro Bašić, zbog vrlo uspješnih izvannastavnih aktivnosti u protekloj razdoblju (ma što god to značilo) i Antonija Trojanović, zbog vrlo visokog prosjeka ocjena, oboje sa Turističkog odjela. Lukša Čičovački, sa Nautičkog odjela, Joško Čavilina, sa Strojarskog odjela, Domagoj Jugović i Srđan Njirić, sa Elektrotehničko- računarskog odjela i Ana Brajović, sa Turističkog odjela pohvaljeni su za pokazane rezultate u studiranju i izvannastavnim aktivnostima

u akademskoj 1998./1999. godini. Nagrađeni, odnosno iznimno nagrađeni studenti dobit će pohvalnice i novčane nagrade, dok će pohvaljeni studenti dobiti samo pismene pohvalnice i to prigodom promocije diplomiranih studenata u travnju ove godine (prema posljednjim podacima 21. travnja).

Najbolji studenti - kratke biografije

Mario Miladin, student Menadžmenta u pomorstvu, rođen je 08. siječnja 1973. godine, a studij je upisao 1997. Diplomirao je na dvogodišnjem studiju Nautike. U akademskoj 1999./2000. preostao mu je samo diplomski ispit. Prosječna ocjena u 1998./1999. godini mu je 4,36, a od izvannastavnih aktivnosti navodi se da svira klavir, pjeva u Komornom zboru i klapi Lindo.

Pero Mojaš, student Brodstrojarsva, rođen je 22. lipnja 1977. godine, a studij je upisao 1996. godine. U akademskoj 1999./2000. godini upisan je u IV. godinu studija. Prosječna ocjena za 1998./1999. akademsku godinu mu je 3,44, a od izvannastavnih aktivnosti navodi se da je za ekipu Veleučilišta sudjelovao na sveučilišnim regatama u Zagrebu 1996., 1997. dva puta, 1998. dva puta, te 1999. godine.

Tonči Tabain, student Brodske elektroenergetike i elektrotehnike, rođen je 15. lipnja 1978. godine, a studij je upisao 1996. godine. Diplomirao je 1999. godine. Prosječna ocjena u akademskoj 1998./1999. godini mu je 3,54, a nikakve se izvannastavne aktivnosti ne navode.

Ana Šuperak, rođena je 24. listopada 1979. godine, a studij je upisala 1998. godine. U akademskoj 1999./2000. godini upisana je u II godinu studija. Prosječna ocjena u 1998./1999. akademskoj godini joj je 4,5, a od izvannastavnih aktivnosti navodi se da se bavi amaterskim slikanjem i aerobikom.

Zbog patoloških ideja

Poznato je da je Veleučilište u Dubrovniku već nekoliko puta sudjelovalo u akcijama dobrovoljnog davanja krvi. Također, posredstvom Veleučilišta, u Kabinetu za transfuziju

krvi Dubrovnik, trebalo se održati isto takvo dobrovoljno davanje krvi u kojem bi sudjelovali i studenti Fakulteta za pomorstvo iz Kotora. Na tom fakultetu od 1986. godine postoji Aktiv

dobrovoljnih davalaca krvi, koji je u sastavu Kluba dobrovoljnih davalaca krvi Općine Kotor, a čiji su članovi redoviti studenti Fakulteta.

Upravo od članova tog humanog aktiva dolazi ideja o jednoj posjeti gradu Dubrovniku. Osim posjete Veleučilištu u Dubrovniku, dijelu kulturnih spomenika Dubrovnika, u sadržaj izleta je navedena i donacija krvi. Zanimljivo je, također, da je tu volju iskazalo tek desetak studenata i profesora Fakulteta za pomorstvo iz Kotora. Organizator susreta, prof. dr. sci. Danilo A. Đurević posebno je istakao human i edukativno-naučni karakter. Između ostalog, izrazio je želju da se održi Sveta Misa Zadušnica za sve nedužne žrtve koje su stradale, prema njegovim riječima, zbog patoloških ideja (onda nam) mizernih vođa. Nepoznati su razlozi zbog kojih nije došlo do realizacije ovog interesantnog projekta ili (ti ga) ideje.

(t.nj.)

Banner u holu

Možda niste primijetili, ako gledate u pod dok idete holom, ali više ne morate gnjaviti glupim pitanjima tetu Đinu i Francu iz referade. Ako vam nije jasno što hoćemo reći, na SW zidu aule, tik iznad vrata Službe studentskih poslova (ili ti ga referade), nedavno je postavljen banner. Iako je bilo riječi kako će se na njemu vrtjeti raznorazne poruke, pa i informacije o tome komu je taj dan rođendan, za sada je najučestalija poruka *Dobrodošli na*

Veleučilište, te obavijesti o odgođenim predavanjima. U svakom slučaju, prema riječima tajnika, tamo ćete moći pročitati i obavijesti o ispitnim rokovima u slučaju da imate viška vremena i strpljenja čekati da dođe na red ono što vas zanima.

Nadamo se da ćemo uskoro na njemu moći naći i informacije tipa koliko su cigari i CD-i u Neumu ili koliki je dobitak na tomboli u Orke. (uredništvo)

Umjesto uvodnika:

O lošoj politici, lošim novinarima i nedostojnim studentima

Pitaju se: Mato Brautović i Julijana Antić

Autonomija sveučilišta, iako je ustavom zagarantirana, nije nam pružila priliku da saznamo što u stvari znači, odnosno predstavlja. Dolaskom "promijena" učinilo nam se da će studenti konačno dobiti svoj zasluženi status u društvu, te se time, možda, i probuditi iz nekritičnog i letargijskog sna. Međutim, zatraženo ukidanje Hrvatskih studija te opoziv odluke Senata Sveučilišta u Splitu o osnivanju filozofskog odjela na tom sveučilištu, od strane

Ministarstva znanosti i tehnologije, neodoljivo nas podsjećaju na revanšizam bivše vlasti i žalosni smo jer u ovim odlukama ne vidimo nikakvu autonomiju sveučilišta.

Niti u Europi i SAD-u autonomija nije postojala oduvijek. Najzaslužniji za njezino postojanje su bili, i biti će, studenti i političari na koje su se ovi prvi obrušili, te novinari bez kojih niti ne bi bilo modernog društva u njegovom današnjem obliku. U Hrvatskoj, nažalost, političari, novinari i studenti nisu svijesni uloge koju imaju. Dok se političari svađaju oko toga tko se s kime šalio, voljeli bismo znati koja su to pitanja koja si dopuštaju tako olako shvatiti. Novinari pišu zagovarajući kojekakve političke opcije, te smo ostali na jednoj "narodnoj" televiziji i jednoj oporbenoj novini, koju na nesreću predstavlja Slobodna Dalmacija. A studenti su se srozali do najniže razine. Tako u nemogućnosti da nađu prave riječi i nesposobnosti da se bore za svoja prava i slobode, studenti huškaju vlastite roditelje da pišu kojekakve besmislene i "vanmozgovske" žalbe.

Kako mame i tate, zasigurno, imaju važnijih poslova od borbe za autonomiju sveučilišta njihove djece, pitanje je tako će se za nju boriti i izboriti. Ili komu je uopće u interesu?!

NAGRADNA IGRA

Osvojite tri puta po dvije karte za predstavu «Pizza man» 30. travnja, u kazalištu Marina Držića. Dođite do ureda Gregala (preko puta kantine), donesite svoj indeks i ovaj kupon. Tri osobe sa najmanjim (najlošijim) prosjekom ocjena dobit će po dvije karte. (uredništvo)

Istog dana kad i Račan primljen sam u CK

Mladi će u Hrvatskoj tek u idućim godinama snažnije ući u politiku. Dosad im se politika gadila i glumili su apolitičnost. Na proteklim izborima mladi su se već iskazali kroz nevladine udruge za kontrolu izbora...Ako misle dolaziti do posla i radne i životne perspektive u domovini, mladi će biti prisiljeni da se umiješaju u politički život, vodeći računa o svojoj budućnosti, a ne o prošlosti starijih.

Razgovarao. Lukša Čičovački
• Kada ste se i kako počeli baviti politikom i kako je tekla Vaša karijera do danas?

Kad sam imao četrnaest godina, u imotskoj gimnaziji primljen sam u Narodnu omladinu Hrvatske, a kao šesnaestogodišnjaka omladina me izabrala za predsjednika školskog komiteta. Voljom profesora smijenjen sam i kažnjavan, ali me omladina ponovo izabrala...Na Zagrebačkom sveučilištu bio sam u vodstvu Saveza studenata, pa član Centralnog komiteta Narodne omladine Hrvatske i Centralnog komiteta Narodne omladine Jugoslavije. Bio sam i kandidiran za predsjednika Centralnog komiteta Narodne omladine Jugoslavije 1968. godine, ali sam se na kandidaturi zahvalio...U Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske kooptiran sam 1972. godine, istog dana kad i Ivica Račan. U Predsjedništvo CK SKH izabran sam 1982. godine, a u Centralni komitet Saveza komunista Jugoslavije i u njegovo Predsjedništvo 1986. godine, da bi sve partijske dužnosti napustio kada sam 1989. godine u Saboru SR Hrvatske izabran za člana Predsjedništva SFRJ...No, nisam bio politički profesionalac. U dvadeset i šestoj godini postao sam direktor znanstvenog instituta u Zagrebu, a već trideset i dvije godine nastavnik sam na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, od 1982. godine u zvanju redovitog profesora. Nikada nisam uzimao dvije plaće niti naplaćivao politička predavanja.

U šezdesetim i sedamdesetim godinama smatrali su Vas osobom britkog pera i kritič- arem društveno-političkih zbivanja. Kako danas gledate na neuspjehe socijalizma? Zašto samoupravljanje nikada nije zaživjelo u praksi?

U javnom životu prisutan sam od svojih srednjoškolskih dana, kada sam objavljivao svoje literarne, ali i novinarske i polemičke članke. A onda sam šezdesetih godina postao sociolog-istraživač, izabran za docenta, kroz tri desetljeća uređivao sam, novine (čak četiri godine bio sam glavni i odgovorni urednik "Studentskog lista", tada jedinih studentskih novina u Hrvatskoj) i časopise ("Naše teme", "Marksističke sveske", "Sociologija sela", "Socijalizam", "Hrvatska ljevica"), pa je ta reputacija britkog kritičara, ako sam je stekao, više počivala na tim mojim ulogama, nego na ulozi nekakvog političkog čovjeka, političkog funkcionera...A odgovore što se događalo sa samoupravljanjem pokušao sam dati, recimo, i u svojoj knjizi "Samoupravljanje i alternative", koja je imala pet izdanja (posljednje 1982. godine). Najkraći odgovor: samoupravljanje je bilo opterećeno s previše "mehanizama" i komplicirajućih procedura koje su mu davale karikaturne obrise...A uz to, razvijalo se u seljačkoj zemlji i ipak bilo podvrgnuto jednopartijskom političkom monopolu. No, sve to ne znači da nije zaživjelo u praksi. Ostalo je u historijskom pamćenju. A i vratit će se u jednom zrelijem društvu, i to u svjetsko-epohalnim razmjerima.

Je li nacionalno pitanje u Jugoslaviji bilo samo pitanje raspodjele novca?

Dakako da nacionalno pitanje u Jugoslaviji nije bilo samo pitanje raspodjele novca...Nacionalno pitanje i mene je osobno najviše zaokupljalo, o njemu sam najviše pisao i govorio, o čemu svjedoči i moja dvotomna knjiga "Socijalizam i nacije" izašla 1988. godine. Socijalističke snage koje su preuredile Jugoslaviju na osnovu antifašističkog oslobodilačkog rata bolevala su od iluzije da je nacionalno pitanje riješeno, gledale su u nacionalizmima samo relikte prošlosti, a dogodilo se i ono na što je Lenjin

upozoravao nakon Oktobarske revolucije u Rusiji: da su se mnogi komunisti, kada im se začepkalo ispod kože, pokazali kao nacionalisti!

• Kada ste, neposredno prije rata, izabrani za predsjednika Predsjedništva CK SKJ Srbi su Vas kritizirali zbog, istina umjerenog, hrvatstva, a Hrvati su Vas osuđivali za karijerizam (gospodin Božidar Budanko nedavno je izjavio kako smatra da ste se tada borili za položaj predsjednika Predsjedništva SFRJ). Danas Vas se zbog srboljublja i fizič- k i napada. Kako gledate na ove kritike?

Ja sam postao predsjednik Predsjedništva CK SKJ krajem lipnja 1988. godine, kada je red došao na predstavnika SK Hrvatske, pa je to tijelo tajnim glasanjem biralo između mene i Ivica Račana (ja sam dobio 15, a on 6 glasova) i to nije imalo nikakve veze s mojim kasnijim izborom za člana Predsjedništva SFRJ u Saboru SR Hrvatske, u travnju 1989. godine. Bilo je tada diljem Hrvatske u Predsjedništvo SFRJ predloženo čak 72 ljudi, pa je kandidaturu prihvatilo 11 predloženih. Osim mene, u konkurenciji su ostali Ante Marković, Ivica Račan, Anđelko Runjić, Branko Horvat i još šest manje poznatih, da bi na kraju ja bio izabran velikom većinom u Saboru...Ne znam što je izjavio dotični gospodin Budanko, koji je tada radio kao inženjer u Splitu, daleko od politike, da bi onda postao HDZ-ov zastupnik...A što se tiče epiteta koje su mi i tada i ranije i kasnije podarivali s raznih strana, bilo ih je doista svakakvih. List "Pravoslavlje" proglasilo me ustašom, a za hrvatske šoviniste bio sam nacionalni izdajica...Bio sam na udaru i hrvatskih i srpskih i slovenskih i makedonskih i albanskih nacionalista u raznim prilikama i vremenima, ali što da se sada o tome ispovijedam. Bilo pa prošlo...A istina je da su od 1991. godine do danas na mene fizički nasrtali turbo Hrvati, da su mi i nogu slomili, razbili ušni bubnjić, rasikirali glavu pištoljem. Što da i o tome kažem? Bilo, ne ponovilo se.

• Možete li nam pojasniti okolnosti Vašeg istupanja iz SKH-SDP 1990. godine?

Razloge svog istupanja iz SKH-SDP naveo sam u pismu koje su 1. studenog 1990. godine objavile dnevne novine: "Smatram da je već u predizbornom vremenu, a pogotovo nakon izbora SKH-SDP pokazivao začuđujuću organizacijsku nesposobnost, političku nedosljednost i intelektualnu inferiornost u borbi za svoje političke ciljeve i programske zadatke...Politika stranke dovela je do toga da danas u Hrvatskoj i ne postoji stvarna lijeva opozicija. Smatram da je potrebno stvarati široki savez demokratske ljevice, u kojem bi bio i SKH-SDP koji se ne odriče ni svog imena ni historijskog učinka, ali javno naglašava diskontinuitet sa svim u prošlosti što nije valjalo i što ga je toliko uzdmalo i oslabilo."

• Nakon osamostaljenja Hrvatske došlo je do oslobađanja vala desno orijentiranih ideja. Predstaviti se kao ekstremni ljevič- ar u takvo vrijeme značilo je, zasigurno, ili siinu hrabrost ili neumjerenu bestidnost. Iz kojih ste se razloga upravo prije dvije godine vratili na političku scenu osnivanjem SRP-a?

Kada me tuđmanovski Sabor, a da se tome ni jednom riječju nije usprotivio ni Ivica Račan ni zastupnici SKH-SDP, čiji sam tada član još bio, uz veliku buku smjenjivao, u kolovozu 1990. godine, ja sam sa saborske govornice rekao da sam odbio Tuđmanovu ponudu da idem za ambasadora i da ću u Hrvatskoj djelovati na ljevici...I čitavo sam vrijeme i djelovao,

oglašavao se, izjašnjavao kao pojedinac koji nakon što je izašao iz SDP-a nije htio pristupiti ni jednoj drugoj stranci. 1994. godine pokrenuo sam list "Hrvatska ljevica", a našao sam se među osnivačima Socijalističke radničke partije Hrvatske 1997. godine i stao joj na čelo, kada sam ocijenio da se u Hrvatskoj može ići s programom zalaganja za jedan novi socijalizam, socijalizam 21. stoljeća. Do tog trenutka Hrvatska je bila jedina zemlja u Europi u kojoj nije postojala ni jedna stranka koja se otvoreno zalaže za socijalizam. Kod ljudi je postojao strah za nešto takvo, koji ni danas nije iščezao...Nismo stranka nikakve ekstremne ljevice, već jedna moderno koncipirana socijalistička stranka koja okuplja sve profile ljevičara: socijaliste, komuniste, socijaldemokrate, kršćanske socijaliste, ekološke socijaliste. Upravo po toj pluralističnosti i slobodi frakcija SRP je nešto novo, stranka takvog profila koji još nigdje nije pokušan.

• U modernim društvima došlo je do promjene parametara koji definiraju neko djelovanje kao lijevo ili desno. Prema nekim autorima moderna ljevica temelji se na socijalnom liberalizmu. Koji su postulati SRP-a?

Ljevica, ako to doista jest, u svijetu i u Europi, pa prema tome i u Hrvatskoj, i u 21. stoljeću treba se boriti za ostvarivanje ideala Francuske revolucije: sloboda, jednakost, bratstvo. Buržoasko društvo je daleko od ostvarenja tih ideala. A birokratski socijalizam seljačkih zemalja nije ih ni mogao ostvariti, što ne znači da čovječanstvo i dalje, danas više nego jučer, nije suočeno s alternativom: vječni kapitalizam ili mogući socijalizam...Socijalni liberalizam je nešto kao drveno žezlo, jer liberalizmu je ipak najsvetije načelo laissez-fairea (op.a. načelo koje ti dopušta da, ono, radiš što god hoćeš) u stjecanju novca. Ali liberalizam je značajan u borbi za građanska i manjinska prava, za civilno društvo, pa utoliko i neke od njegovih vrednota mora preuzimati i moderni socijalizam...SRP se u svom programu zalaže, uz ostalo, za dokidanje najamnih odnosa i ekonomske i političke ovisnosti jednih ljudi o drugima, ostvarivanje ravnopravnosti ljudi u proizvodnji i raspodjeli, jednake mogućnosti u obrazovanju i u dostupnosti kulturnih dobara, svođenje vlasti i države na servis slobodnih ljudi u razvijenom civilnom društvu, a što su ciljevi kojima mora težiti svaka politička stranka koja se smatra socijalističkom.

• Je li SRP pod predznakom radničkog pokreta objavio rat kapitalizmu?

SRP postoji na strani rada, a ne na strani kapitala. I u tom smislu u svom programu naglašava da "krajnji ishod globalizacije kapitala i rada ne može i ne smije biti divlji i nesputani

kapitalizam, već naprotiv, racionalni ekološki socijalizam".

• Federacija, konfederacija ili nešto treće?

U 21. stoljeću Europa će postati konfederacija ili možda i federacija naroda i zemalja. U toj i takvoj Europi, naći će dostojno mjesto i narodi i zemlje koje su do prije desetak godina bili u jugoslavenskoj federaciji.

• Zašto SRP ustraje u borbi za žrtve antifašističke borbe bez obzira na znatan vremenski odmak i činjenicu da se takav stav još uvijek smatra ne popularnim? Komentirajte događaje na Trgu žrtava/hrvatskih fašizma/velikana, Bleiburg i Jasenovac.

Prvo, SRP nije jedina stranka koja se u Hrvatskoj afirmativno odnosi prema antifašističkoj borbi. Drugo, žrtve date u antifašističkoj borbi dužni smo evocirati upravo u svjetlu činjenice da se u posljednjih deset godina njih bezobzirno vrijeđalo i negiralo. Treće, antifašizam je civilizacijska tekovina, a antifašističkom borbom su se Hrvati i Hrvatska uključili u modernu povijest, a ne putem ustaša i NDH...Jasenovac je bio najsvirepiji logor u Drugom svjetskom ratu, gdje je ubijeno mnogo Srba, Židova, Roma i Hrvata antifašista. Zbivanja za zarobljenima, odnosno, predanima kod Bleiburga imaju i tragičnu dimenziju, ali ipak nisu plod organiziranog zločina i u njima je mnogo manje ljudi stradalo nego u Jasenovcu...A što se tiče Trga žrtava fašizma, nadam se da će mu sada biti vraćeno ime.

• Kako komentirate izborne rezultate? Jesu li ostvarena predizborna očekivanja SRP-a?

Možda se i polovica birača opredjeljivala ne prema pripadnosti političkim strankama i simpatijama prema njima, već željom da HDZ s ide s vlasti. Pa se to odnosi i na članove i simpatizere SRP-a...Zadovoljni smo činjenicom da je SRP u više od tri stotine gradova i općina dobio od najmanje 10 glasova (u seoskim općinama) pa do više tisuća glasova. U Zagrebu je SRP dobio gotovo četiri tisuće glasova, a u Dubrovniku gdje još nema članova i organizacije SRP-a - 129 glasova.

• Kako komentirate mišljenje da je osnivanje SRP-a inicirao predsjednik vlade Ivica Račan i kako bi izbalansirao ljevicu i SDP pomaknuo prema popularnijim pozicijama stranaka centra?

Ivica Račan i vodstvo SDP-a od početka su protiv SRP-a. Nisu se dosad odazvali ni na jedan naš poziv za suradnju. Štoviše, oni nas etiketiraju kao nekakvu ekstremnu ljevicu. A po nama, SDP više i nije stranka ljevice, premda mnogi članovi i simpatizeri te stranke jesu ljevičari.

• Koja su Vaša stajališta o domovinskom ratu. Je li bio neizbježan?

Ratova ovdje ne bi ni bilo da Zapad nije u bjesomučnim nacionalizmima, s izuzetkom Miloševićevog, vidio demokratske pokrete. Kada se raspao Sovjetski Savez, Zapad je smatrao da mu Jugoslavija više nije bila potrebna, pa ma kakva bila. Više mu je odgovaralo da se ovdje pojavi pet-šest

državica koje će postati banana-republike. A onda je tu došao NATO da zaposjedne Balkan radi daljnjih intervencija na euroazijskim prostorima, posebno na Kavkazu.

• Odnedavno se u javnosti mogu čuti tvrdnje da je domovinski rat bio samo poligon za odmjeravanje snaga Tuđmana i Miloševića pred podjelu Bosne. Kakav je Vaš stav o tome?

Tuđman i Milošević bili su upućeni jedan na drugog i međusobno su se uvažavali. Jedan je htio veliku Srbiju, a drugi veliku Hrvatsku, i to podjelom Bosne i Hercegovine. Srbi u Hrvatskoj su Miloševiću poslušili kao moneta za potkusurivanje i završilo je tako da je gro Srba otišao i milom i silom. Bosna i Hercegovina postala je međunarodni protektorat, u kojem su i Srbi i Hrvati i Bošnjaci do daljnjeg prisilno mirni, a u kontekstu provedenih etničkih čišćenja, bez čijeg poništenja za sve njih nema sreće.

• Možete li se ukratko osvrnuti na proteklih deset godina hrvatske politike, na pogreške i uspjehe?

Hrvatska je u proteklih deset godina u svakom pogledu nazadovala, dospjela je na začelje tzv. tranzicijskih zemalja i našla se u međunarodnoj izolaciji. Bojim se da se neće tako brzo prevladati te posljedice, pogotovo ako nova vlast odlučno ne prekine s naslijeđem tuđmanizma u politici i javnom životu.

• S obzirom da je, prema nekim autorima, kriza na ljevici obično obilježena pojavom liberalnog socijalizma, može li se, s jačanjem lijevih stranaka, očekivati pucanje koalicije HSLS-SDP i možda čak gašenje socijalno - liberalne struje?

Koalicija šest stranaka na vlasti ne postoji danas nigdje u Europi. Ni koalicija SDP-HSLS neće se održati na dugi rok. Socijalni liberali su u Hrvatskoj zasad više nacionalni, da ne kažem nacionalistički liberali. Uostalom, HSLS je bio rezerva kadrova za HDZ, a sada bi moglo biti i obrnuto.

• Čitajući jedan Vaš tekst iz 1969. godine naišao sam na navod sljedećeg sadržaja: Birajmo omladinu u skupštine ako nećemo da demonstrira ulicama...Kako smo vidjeli omladinu i opet nije izabrana u skupštine. Koja su Vaša stajališta o činjenici da se ni danas status mladih nije znatnije popravio?

Mladi će u Hrvatskoj tek u idućim godinama snažnije ući u politiku. Dosad im se politika gadila i glumili su apolitičnost. Na proteklim izborima mladi su se već iskazali kroz nevladine udruge za kontrolu izbora...Ako misle dolaziti do posla i radne i životne perspektive u domovini, mladi će biti prisiljeni da se umiješaju u politički život, vodeći računa o svojoj budućnosti, a ne o prošlosti starijih.

• Nešto za kraj?

Poručio bi mladima da se ne daju zarobiti provincijalnim vidokruzima i etničkim nacionalizmima, već da se nastoje izboriti za Hrvatsku kao dostojanstvenu i prosperitetnu, doduše malu, europsku zemlju.

Postotak glasova SRP-a na parlamentarnim izborima

IZBORNA JEDINICA	
Zagrebačka županija	0,77 %
Zagreb, Kopriwnica, Bjelovar	0,55 %
Krapina, Varaždin, Čakovec	0,21 %
Osiijek, Vinkovci	0,52 %
Slavonski Brod, Županja, Vukovar	0,61 %
Zagreb, Sisak	0,68 %
Zagrebačka županija, Karlovac	0,72 %
Poreč, Pula	1,08 %
Zadar, Knin, Šibenik	0,49 %
Split, Dubrovnik	0,47 %

Sa završenim stručnim studijem ne može se na doktorske studije

Zakonom je propisano da će studenti stručnih studija nakon diplome moći postati magistri struke, dakle, ne magistri znanosti i neće moći upisati doktorski studij.

Pišu: Lukša Čičovački i Julijana Antić

Na Sjednici Rektorskog zbora 12. travnja raspravljati će se o odnosima između Sveučilišta i Veleučilišta. Razlog tome su učestali napadi senata Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Splitu koji su orkestrirani protiv otvaranja veleučilišta, koja, po njima, imaju loše stručne studije. U tom smislu, na sastanku će se raspravljati i o nedavnoj ideji o osnivanju veleučilišnog rektorskog zbora, koji bi trebao djelovati samostalno, a plenarno surađivati sa sadašnjim Rektorskim odborom. Na osnovi tamo postignutih zaključaka izradit će se izmjene i dopune Zakona. Veleučilišta ne žele zastupati nikakve ideje koje bi kočile razvoj visokog obrazovanja, međutim, ne žele biti niti podcjenjivana od sveučilišta, a rektori veleučilišta žele ravnopravno sudjelovati u razgovorima vezanim za visoko obrazovanje.

Razlika između sveučilišnih i veleučilišnih studija je u tome što fakultetski dodiplomski studiji traju najmanje četiri godine, dok stručni dodiplomski studiji mogu biti dvogodišnji, trogodišnji ili četverogodišnji. Diplome, koje će se dobivati na Veleučilištu, imat će u naslovu istaknuto da se radi o stručnom studiju, a diplome fakulteta imat će istaknuto da su to sveučilišni studiji. Razlika je, kako je rektor prof. dr. sci. **Mateo Milković** pojasnio, u tome da studenti koji završe fakultet mogu upisati poslijediplomski magistarski, odnosno doktorski studij po završetku kojega stječu titulu magistra znanosti, odnosno doktora znanosti. Diplomanti četverogodišnjih stručnih studija moći će upisati stručni

poslijediplomski studij. Zakonom je propisano da će oni nakon toga postati magistri struke, dakle, ne magistri znanosti i neće moći upisati doktorski studij. Razlika je, praktično, u tome da će kod prvog slučaja pisati **mr. sci.** pored vašeg imena, a u drugom slučaju samo **mr.**

Slijedeći tjedan nastavlja se rasprava između rektora veleučilišta i sveučilišta u svezi postojećeg Zakona o visokom obrazovanju u Hrvatskoj. Pojedini fakulteti su iznenađeni i zabrinuti da će otvaranjem veleučilišta i drugih visokih stručnih škola, a pogotovo onih s mogućnošću izvođenja četverogodišnjih i master studija, izgubiti studente. Naše Veleučilište ima uvjete za četverogodišnje studije i na tome ćemo inzistirati. Plan nam je otvoriti i poslijediplomske studije i to vrlo brzo budući smo već idejno osmislili kako bi taj studij trebao izgledati. Očekujemo prve reakcije ministarstva znanosti i tehnologije i čekamo njihovo dopuštenje da krenemo sa takvim studijem, iako zakonskih prepreka nema. Ovisno o promjenama u Zakonu koje će uslijediti, ovisit će početak prvog postdiplomskog studija. Ti će studiji trajati dva, eventualno tri, semestra, a bit će prvenstveno vezani uz stručne teme brzo i probalja. Jednako tako, podnijeli smo zahtjev za četverogodišnji stručni studij Menadžment u turističkoj destinaciji, kao nastavak već odobrenog dvogodišnjeg studija. -rekao je Milković.

Ubrzo i postdiplomski studij?
Ministarstvo znanosti i tehnologije

samo je Veleučilištu u Dubrovniku izdalo privremeno rješenje za akademske titule. Tu dvojbe nema jer su titule Zakonom već regulirane. Studenti koji završe dvogodišnji ili trogodišnji studij na našem Veleučilištu imat će titulu inženjer s kraticom **ing.**, a oni koji završe četverogodišnji studij imat će titulu diplomirani inženjer s kraticom **dipl. ing.** -ustvrdio je Rektor.

Izlaskom studija u Dubrovniku iz sastava bivšeg Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, studij u Splitu nastavio izvoditi nastavu kao Pomorski fakultet. Od tog trenutka, studenti koji su upisali studije po programu pomorskog fakulteta dobivali su diplome Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu do lipnja 1998. godine. Međutim, u međuvremenu je Pomorski fakultet u Splitu izgubio status fakulteta i postao Visoka pomorska škola, te više nije mogao davati diplome završenim studentima četverogodišnjih studija. Radi toga je nađeno kompromisno rješenje, koje je po meni dvojbenedodao je Milković, te nastavio: Naime, oni studenti koji su diplomirali četverogodišnji studij do 1. listopada 1998. godine dobit će diplome Sveučilišta u Splitu na kojima neće pisati Pomorski fakultet u Splitu, nego će Sveučilište u Splitu izdati diplome po programu Pomorskog fakulteta u Splitu, a potpisat će ih rektor Sveučilišta u Splitu.

Mnogi studenti ne žele primiti takvu diplomu, vjerojatno iz razloga što misle da neće moći upisati doktorski studij. Taj problem, nažalost, ne može riješiti Veleučilište u Dubrovniku. Što se tiče veleučilišnih diploma, moje je osobno

mišljenje da se mladim ljudima ne bi trebalo zabraniti napredovanje do titule doktora jer studenti koji upisuju fakultete ili stručne studije s devetnaest godina ne mogu ocijeniti gdje će završiti njihova karijera. Kompromisno rješenje vidim u dopuštanju iznimno dobrim studentima da upišu poslije diplomski studij na nekom od fakulteta uz polaganje razlika predmeta. To je posebno važno za obnavljanje nastavničkog kadra Veleučilišta. S druge strane, ne smije se dopustiti da samo nastavnici sa znanstvenim titulama mogu nastaviti sa svojim usavršavanjem, dok oni nastavnicima sa stručnim zvanjima to neće moći. Radi se o paradoksu jer postoji tendencija zapošljavanja stručnog, a ne znanstvenog kadra na veleučilištima, budući da stručnjaci iz gospodarstva mogu lakše prenijeti studentima znanje iz prakse. Kao rektor VDU htio bih spomenuti i činjenicu da svi rektori veleučilišta ne dijele ista stajališta u svezi strategije razvoja stručnih studija. VDU u tom smislu želi iskoristiti sva svoja zakonska prava, uključujući i poslijediplomski studij, što mnogima ne odgovara. U naš prilog ide i činjenica da postoji velika potražnja za poslijediplomskim studijima, kao i novim studijima, koji ne postoje na hrvatskom tržištu. U tom smislu očekujemo da će 2001/2002 godine na Veleučilištu u Dubrovniku početi Studij akvakulture koji bi imao međunarodni karakter.

Popusti za brevete?
Valja razlikovati obrazovanje od

izobrazbe na ovom Veleučilištu. Obrazovanje ima zakonsku obavezu prema ingerencijama Ministarstva znanosti i tehnologije, tj. cijene studiranja propisuje to ministarstvo. Izobrazba za pomorska zvanja propisana je po broju sati i cijenama u dogovoru s Ministarstvom pomorstva, prometa i veza. Međutim, razlike u cijeni izobrazbe pomoraca na našem Veleučilištu i u srednjoj i višoj pomorskoj školi u Splitu su ogromne. Tako je npr. polaganje prve pomoći kod nas 1 108 kuna, dok je u Splitu 830 kuna. Tu činjenicu Milković je prokomentirao riječima - Cijena izobrazbe (tečajeva) formira se prema posebnom obrascu po kojem su uzeta u obzir i uložena sredstva. Jer, valja znati da, npr. samo jedan čamac za spašavanje koji se koristi za određeni tečaj, košta 85 do 90 tisuća dolara. Jasno je da se ta uložena sredstva, koja izvoditelj tečaja treba osigurati, moraju kroz određeni broj godina vratiti. Drugo je pitanje potreba izvođenja izobrazbe za one studente koji su u svom redovnom obrazovanju trebali dobiti potrebna znanja za polaganje stručnog ispita. Mi smo prije nekoliko dana, u dogovoru s Ministarstvom pomorstva, prometa i veza, pristupili analizi naših dvogodišnjih programa za pomorce, te ćemo iste uskladiti s IMO standardom i STCW konvencijom. Za očekivati je da će doći do smanjenja izobrazbe, a time i do smanjenja cijene. Što želim reći? Ako je propisano da jedan tečaj traje 50 sati, a ako je trideset sati već sadržano u redovitoj nastavi (obrazovanju), onda će završeni student pohađati dvadeset sati i plaćati samo tih dvadeset sati.

Anzulović: Danas smo preuzeli odgovornost

Sastanak rektora veleučilišta: Sklon' se s filadendrona u mene!

Novac od Ministarstva rasipa se na cjelodnevne razgovore mobitelom, rent-a-car usluge, te posjećivanje studenata u Patagoniji i Maloj Aziji.

Pišu: Julijana Antić i Lukša Čičovački

Početak ožujka, u Dubrovniku, na sastanku rektora svih sedam veleučilišta s ministrom znanosti i tehnologije prof. dr. sci. **Hrvojem Kraljevićem** donesena je jednoglasna

onda ne treba odugovlačiti. Najzanimljivije jest da se primjećuje kako mladi ljudi rado dolaze studirati na Veleučilište, jer je Sveučilište, izbacivanjem ljudi iz privrede kao predavača, na neki način izgubilo vezu sa stvarnošću. Veleučilište se

potrebna je promjena zakonskih akata koja će dati stabilnost veleučilištima - na sastanku je izjavio rektor splitskog veleučilišta gospodin **Anzulović**.

Komentirajući sastanak, ministar znanosti i tehnologije, gospodin Kraljević, rekao je kako je za njega to vrlo koristan sastanak jer, kako kaže: Ja sam novi u ovom poslu i sam pojam veleučilišta bio mi je jako simpatičan kad se donosio Zakon o visokim učilištima, ali su kasnije to ljudi počeli krivo shvaćati i doživljavati stručne studije kao manje vrijedne. Međutim, takvo shvaćanje pomalo nestaje, posebno zahvaljujući Veleučilištu u Dubrovniku, koje se vrlo kvalitetno razvija. Svih sedam veleučilišta u Hrvatskoj su vrlo različita i u različitim stupnjevima razvoja, tako da kritike od strane nekih sveučilišta nisu u redu. Na današnjem sastanku složili smo se da ništa ne treba mijenjati, već samo korigirati, jer visoka učilišta nisu takve prirode da ih se može često mijenjati. Zakon o visokim učilištima moramo korigirati, jer smo svjesni da je bilo loših rezultata, iako ne znamo točno kada. Na to nas tjera odluka Ustavnog suda koji tvrdi da su određene odredbe Zakona u suprotnosti sa Ustavom, a u smislu povećanja autonomije sveučilišta. Međutim, postoji i Zakon o znanstvenistraživačkoj djelatnosti koji nije osporavan od Ustavnog suda, a znatno je gori

odluka o osnivanju Rektorskog zbora veleučilišta, koji će raditi samostalno, te više neće djelovati u zajednici Rektorskog zbora sveučilišta.

Danas smo preuzeli odgovornost za kvalitetu rada veleučilišta, način vrednovanja programa, način odabira nastavnika, i u suradnji s Ministarstvom, za način financiranja. Činjenica je da nijedan zakon nije toliko dobar da ga se ne bi mijenjalo, a ako život pokaže da ga se treba mijenjati, kao što je kod nas slučaj,

profiliralo kao institucija koja daje kvalitetna stručna znanja i želja nam je da sva veleučilišta dosegnu mogućnost da studentima daju visoku stručnu spremu, što do sada radi samo Veleučilište u Dubrovniku. Žalostno je da veliki dio akademskih građana ne vidi razliku između sveučilišta i veleučilišta. Većina naših studija su moderni studiji koji prate promjene u svijetu i vrlo su fleksibilni, te tako neće postojati vječno, već će se po potrebi gasiti i otvarati novi. Za sve ovo

BIOGRAFIJA:

Ministar znanosti i tehnologije, prof. dr. sci. Hrvoje Kraljević

Osobni podaci:

• rođen 16. ožujka 1944. u Zagrebu

Obrazovanje:

• 1966. diplomirao teorijsku fiziku na Prirodoslovno - matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

• 1968. magistrirao matematiku na istom fakultetu

• 1973. doktorirao matematiku

Profesionalno i političko iskustvo:

• 1966.-1973. asistent na Prirodoslovno - matematičkom fakultetu

• 1973.-1976. docent na PMF-u

• 1976.-1982. izvanredni profesor

• od 1983. redoviti profesor na Matematičkom odjelu PMF-a u Zagrebu

• od rujna 1990. član Hrvatske socijalno - liberalne stranke

• od ožujka 1998. zastupnik u Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora

Znanstveno i predavačko iskustvo:

• 1983. - 1989. direktor, a od 1991. dekan PMF - Matematičkog odjela

• Održao 24 predavanja i referata na znanstvenim, pretežno međunarodnim skupovima, te tridesetak predavanja na poziv drugih znanstvenih centara. Držao nastavu iz 22 kolegija na dodiplomskom studiju matematike, te 19 kolegija na postdiplomskim studijima matematike, fizike i građevine

• Objavio tridesetak znanstvenih radova, jedan sveučilišni i dva srednjoškolska udžbenika

• Mentor deset magistarskih radnji i četiri doktorske disertacije

Javno i društveno djelovanje:

• 1978. - 1990. član niza komisija u SIŽ-ovima znanosti i obrazovanja

• 1990. - 1992. član Programskog savjeta za prosvjetu pri Ministarstvu prosvjete, kulture i športa RH, član Komisije za Nagradu Grada Zagreba, član Komisije za nagradu «Ruder Bošković»

• 1989. - 1994. član Odbora za nastavu Sveučilišta u Zagrebu

• od 1992. dopisni je član HAZU-a

• od 1970. referent referativnog časopisa Mathematical Reviews, a od 1978. i Zentralblatt fuer Mathematik. Suradnik je Leksikografskog zavoda za područje matematike u trećem izdanju Opće enciklopedije

• od 1976. urednik, a od 1990. do 1995. glavni i odgovorni urednik znanstvenog časopisa «Glasnik matematički». Član American Mathematical Society, Hrvatskog matematičkog društva i Matice hrvatske

Nagrade i priznanja:

• Dobitnik nekoliko znanstvenih nagrada, među kojima je najznačajnija nagrada «Ruder Bošković» 1984. godine.

Predsjednik je mrtav. Živio predsjednik!

To što je pisalo u Gregalu više je nalik špijunskom romanu, nego pravom stanju

Razgovara: Andrej Bukvić

Šest, od deset nasumce izabranih studenata, Veleučilišta ne zna što je Studentski zbor, nikad nije čulo za njegove aktivnosti niti sudjelovalo u njima. Od četiri studenta koja su za Studentski zbor čuli, čak tri misle da je riječ o zboru profesora. I samo jedan student zna što je Studentski zbor, ali ne pokazuje nikakav interes da sudjeluje u aktivnostima koje je SZ osmislio. Zašto je to tako? Prema svemu sudeći, povod ovakvom stanju nedovoljan je broj aktivnosti, ili su pak aktivnosti koje Studentski zbor izvodi loše marketinški osmišljene. Stoga smo razgovarali sa Ivom Rabadijom, novoizabranim predsjednikom SZ-a Veleučilišta.

Kako bi se predstavio studentima?

Ukratko, zovem se Ivo Rabadija, student sam treće godine brodogradarstva, nekakvih posebnih hobija nemam, rekreativno igram košarku.

Tvoje ime spominjano je već u Gregalu i to u negativnom kontekstu, možeš li to komentirati?

E dobro, tu ima par stvari koje bi volio razjasnit. Što se tiče Mokošićkog lobija, i općenito cijelog tog članka u Gregalu, sve je to više nalik jednom špijunskom romanu nego stvarnom

stanju. Naime, na jednoj strani ostavljeno je nas osam kao osam negativaca, dok su Julijana i Mato prikazani kao anđeli. Ističem da protiv njih dvoje nemam apsolutno ništa i da ih cijelim, te svako planiram surađivati s njima, ali i oni su bili članovi Studentskog zbora i za pogreške, koje su nastale, svi smo jednako krivi.

osmisli program koji treba poboljšati kvalitetu studiranja, osmisliti aktivnosti u slobodnom vremenu studenata, a nevezano za financije, Studentski zbor ima za cilj ispraviti pojedinačne pogreške profesora, znači pomoći studentima. Djelujemo kroz četiri povjerenstva, od kojih je po području djelovanja najzanimljivije

putovanjima?

Od ove godine postoji novost, a to je da je za svaki odjel Veleučilišta predviđeno apsolvantsko putovanje, koje smo osmislili u suradnji sa pročelnicima odijela i studenti pojedinih odijela biti će na vrijeme obaviješteni o sadržajima tih putovanja. Što se stručne ekscurzije tiče, ona će vjerojatno biti realizirana za sve smjerove zajedno, budući da prošle godine nije bilo velikog interesa studenata.

Koji je vaš prvi projekt?

Još uvijek ne raspolažemo sredstvima i trenutno je najveći projekt dobivanje sredstava. Tek kad dobijemo sredstva počeo ćemo sa planiranim projektima.

O koliko love pričamo?

Prema našem programu, za različite projekte tražimo oko 300 000 kuna. Pored toga tražimo i sredstva za kupnju osmerca za naše veslačke ekipe, jer danas sva ostala visoka učilišta koja se bave pomorstvom imaju svoj osmerac, dok mi koristimo za treninge i regate osmerac u vlasništvu veslačkog kluba Neptun.

Na koji način studenti mogu kontrolirati protok sredstava kroz SZ?

Da, danas je to stvarno velika lova. Za sve svoje aktivnosti Studentski zbor će prikazati račune, a o aktivnostima i akcijama studente ćemo obavještavati preko plakata, a nadam se da će nam i Gregal osigurati određeni prostor gdje ćemo iznijeti svoj program i, naravno, prikazati troškove.

Kakva je suradnja SZ-a s ostalim studentskim udrugama na Veleučilištu i planirate li eventualne zajedničke projekte?

Trenutno na Veleučilištu postoje dvije udruge, Gregal i HAZ, i planiramo s njima surađivati. Oni su nam već donijeli svoje projekte koje namjeravamo ostvariti u ovoj godini, i za njih traže neka financijska sredstva. Sredstva ćemo im odobriti barem dijelom i to, naravno, za projekte koje držimo korisnim za sve studente. O zajedničkim projektima ne bih još govorio.

Imate li namjeru inicirati još neke studentske udruge i koje?

Planiramo uključivanje u IAESTE, studentsku udrugu koja se bavi razmjenom studenata tehničkih fakulteta. Studentska udruga AIESEC postoji na Ekonomskom fakultetu, te ćemo i s njima pokušati ostvariti neke projekte. AIESEC je studentska udruga

koja se bavi razmjenom studenata pretežno sa tzv. društvenih fakulteta, ali u zadnje vrijeme obuhvaćaju i druge smjerove.

Postoje li već kontakti sa drugim SZ-ovima u Hrvatskoj?

Da, ostvarili smo neke kontakte, ali zasad samo zbog rješavanja nekih poslova ostalih od prošle godine, ali, razumljivo, namjeravamo proširiti kontakte. Najveću suradnju želimo postići sa, nama najbližim SZ-ovima, sa Studentskim zborom Ekonomskog fakulteta u Dubrovniku i Studentskim vijećem ACMT-a.

Kakva je suradnja sa Studentskim centrom u Dubrovniku?

Pa, dosta dobra. Do sada su imali razumijevanja za neke naše projekte, te se nadam da ni u budućnosti neće biti većih problema.

Jesi li spreman podnijeti ostavku u slučaju da se tvoj rad pokaže neopravdanim ili lošim?

Svi članovi Studentskog zbora, pa naravno i ja, dogovorili su se da će, ako dođe do bilo čega takvoga, podnijeti ostavke.

Koje su to pogreške?

Ma, u svakom slučaju, sve Pavićeve pogreške proizlaze iz toga što smo ga pustili da radi sam, sjednice Studentskog zbora održavale su se rijetko, iako je Pavić u načelu radio prema programu koji smo mu mi odobrili.

Kako doživljavaš funkciju predsjednika SZ-a?

Za mene je to velika obveza i odgovornost, ma koliko god to ofucano zvučalo.

Možeš li studentima malo pojasniti značenje SZ-a, njegovu djelatnost i utjecaj profesora na njega?

Studentski zbor nema nikakve veze sa profesorima. Funkcija Studentskog zbora je da, na temelju odobrenog novca od Ministarstva,

povjerenstvo za studentski standard, čija se djelatnost odnosi na kvalitetu nastave, uvjete studiranja, apsolvantska putovanja, ekscurzije i studentske zabave.

Radi li SZ dovoljno po pitanju poboljšanja studentskog standarda?

Pa, uvijek se može više i bolje. Mi imamo potraživanja od Ministarstva koja još nismo dobili, a obzirom na trenutnu situaciju u državnom proračunu tko zna kad ćemo ih i dobit. Dakle, od tih sredstava zavisi i naš program. Napravili smo okvirni program kojim su obuhvaćena stručna putovanja, sportski i kulturni događaji, međutim, bez tih sredstava teško možemo išta napraviti.

Možeš li nam reći nešto više o stručnim apsolvantskim

Program rada SZ-a za 1999./2000.

STUDENTSKI STANDARD

- definiranje što povoljnijih konkretnih uvjeta za akademsku 1999/2000. godinu

- organizacija stručnih putovanja za sve smjerove Veleučilišta

- kontrola kvalitete hrane u menzama u suradnji sa SC-om

- pitanje uključivanja studenata u Upravno vijeće Veleučilišta

- smanjenje broja kolegija za sve smjerove i uvođenje računarstva tijekom cijelog razdoblja studiranja

- studentski popusti na troškove Gradske knjižnice, kina i kazališta

- nabavka stručne literature u knjižnicu Veleučilišta i izrada skripti za pojedine predmete

- uvođenje praktične nastave za sve smjerove

- organizacija stručne apsolvantske ekscurzije

- SURADNJA SA DRUGIM VISOKIM UČILIŠTIMA U HRVATSKOJ I EUROPI

- uspostava uske suradnje sa drugim SZ-ovima u Hrvatskoj radi obostranog interesa posebno SZ-ovima FTVT-a i ACMT-a

- podrška postojećim studentskim udrugama na Veleučilištu i inicijativa za osnivanje novih – IAESTE

- pokretanje zajedničkih projekata sa ostalim SZ-ovima

- SPORTSKE AKTIVNOSTI

- uspostava sportskih ekipa

- organizacija turnira

- regate

- KULTURNE MANIFESTACIJE

- organizacija izložbi u zgradi Veleučilišta

- Humanijada

- Izdavanje Zbornika pjesama studenata

- organizacija studentskih zabava

- organizacija Brucošijade

- iniciranje Studentskog kluba

Putovanja u programu Studentskog zbora

Stručne posjete

- Brodogradilište "Split", za 2. godinu BS, S, u travnju 2000. godine

- Brodogradilište "Split", za 2. godinu BEE, u travnju 2000. godine

- Brodogradilište "Split", za 2. godinu N, u travnju 2000. godine

- Brodogradilište "Viktor Lenac", za 3. i 4. godinu BS

- Brodogradilište "Geben", za 2. i 3. godinu BS i N

- Brodogradilište "Trogir", za 3. i 4. godinu BS

- Turistička zajednica Grada Makarske, za 2. godinu MUTD

- Info-sajam u Zagrebu, za 2. godinu PR, listopad 2000. god

- Obilazak brodova i lučkih postrojenja u luci Ploče

- Apsolvantsko putovanje

- Željezara "Vitkovice", Češka

- Posjet strojarском fakultetu

Sjednica Predsjedništva HSZ-a:

Panjička za predsjednika

Predsjedništvo smatra kako bi se dug SZ-ovima trebao prenijeti u ovogodišnji proračun koji bi, tako, iznosio oko 5,5 milijuna kuna. Isto tako, želi se uspostaviti dinamika kojom bi Ministarstvo isplaćivalo proračunska sredstva SZ-ima što dosad nije bilo regulirano, pa su isplate varirale iznosom i bile neredovite.

Piše: Lukša Čičovački

Sjednica Predsjedništva Hrvatskog studentskog zbora održana je u Zagrebu 23. ožujka ove godine. Iako su, s obzirom na važnost sastanka, pozivi predsjednicima studentskih zborova trebali biti dostavljeni ranije nego što je to učinjeno, sjednici su prisustvovali Ivo Rabadija sa Veleučilišta u Dubrovniku, Držislav Brčić sa Sveučilišta u Splitu, Tea Mirošević sa Sveučilišta u Osijeku, Marko Čavrak sa Sveučilišta u Rijeci, Mario Panjičko sa Sveučilišta u Zagrebu, kao i Ante Marić u svojstvu dotadašnjeg predsjednika Hrvatskog studentskog zbora i Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci, dok se Matija Stojanović sa Veleučilišta u Karlovcu odazvao pozivu tako što je svoj glas unaprijed dao u korist Sveučilišta u Zagrebu. Glavni razlog sastanka bio je izbor novog predsjednika te krovne studentske organizacije, a za to mjesto kandidirao se samo Panjičko. Njegova kandidatura prihvaćena je jednoglasno, što je i jedini način da se u Predsjedništvu donese neka odluka.

U nastavku sjednice prihvaćen je i predsjednikov program. S obzirom da je uvođenjem iksica došlo do povećanja

potrošnje u studentskim menzama, što je upravo suprotan efekt od onog kojeg se željelo postići, Ministarstvo je iskazalo namjeru povećati cijene studentske prehrane. Kako 34% potrošnje u menzama otpada na slatkiše, Panjičko smatra kako bi se problem mogao riješiti ograničenjem potrošnje tih proizvoda. El presidente također želi pokrenuti aktivni ulazak HSZ-a u punopravno članstvo ESIB-a (Europskog saveza nacionalnih studentskih organizacija), te dati podršku projektu SIA, organizirati ovogodišnju Konferenciju Studentski glas i pokrenuti projekt Info-ambasade u sklopu kojega bi svaki SZ i visoko obrazovna ustanova trebala izraditi svoj internet sajt.

U sklopu svog programa Panjičko navodi i provođenje anketa kojima bi se kontrolirao rad profesora, kontrolu studentske prehrane, popuste za javni gradski prijevoz, muzeje i kazališta, kao i organizaciju studentskih izbora u studenom ove godine. Panjičko želi i pronaći smještajne kapacitete za dubrovačke studente, povećati kapacitete u Osijeku (s obzirom da, tamo, više ljudi stekne uvjete za dom nego što to dopuštaju kapaciteti), te

provesti kategorizaciju smještaja u zagrebačkim domovima kako bi bolji studenti dobivali bolje domove.

Nadalje, Predsjedništvo je donijelo odluku o osnivanju nacionalnog povjerenstva za međunarodnu suradnju koje bi iniciralo i provodilo međunarodne projekte. Najznačajniji projekt ovog povjerenstva ulazak je u ESIB, europsko udruženje nacionalnih studentskih organizacija.

Neposredno prije sjednice održan je sastanak s ministrovim savjetnikom za visoko školstvo na kojem su utvrđene teme o kojima će Predsjedništvo raspravljati s Kraljevićem. Tako bi se, za desetak dana, a prema želji Ministra, trebalo razgovarati o smještaju u domovima, problemima studentske prehrane kao i o najvažnijem pitanju, pitanju duga Ministarstva prema Studentskim zborovima.

Predsjedništvo smatra kako bi se taj dug trebao prenijeti u ovogodišnji proračun koji bi, tako, iznosio oko 5,5 milijuna kuna. Isto tako, želi se uspostaviti dinamika kojom bi Ministarstvo isplaćivalo proračunska sredstva SZ-ima, što dosad nije bilo regulirano, pa su isplate varirale

iznosom i bile neredovite.

Prilikom susreta s Ministrom održati će se sljedeći sastanak Predsjedništva koji će biti posvećen raspodjeli novca SZ-ima pojedinih visokih učilišta, a prema predloženim programima.

FTVT: Dvadeset osam od četrdeset devet

U protekla tri mjeseca Studentski zbor fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu u Dubrovniku organizirao je nekoliko akcija među kojima je organizacija stručnog i sportskog posjeta Sloveniji, a u svibnju se očekuje uzvratni posjet slovenskih kolega. Također, SZ je u siječnju organizirao Brucošijadu u suradnji sa Disco Club-om Esperanza, na kojoj je nastupio Jole i profesorica Lucijana Leoni. Kao oblik vannastavnih aktivnosti, svojim studentima omogućili su i sudjelovanje

na seminaru «Turizam mladih», te na više sportskih natjecanja. U sklopu sportskih aktivnosti, u ožujku je SZ FTVT-a nastavio sa sudjelovanjem na Međuopćinskoj malonogometnoj ligi te počeo sa sudjelovanjem na Studentskoj malonogometnoj ligi Sveučilišta u Splitu. Nadalje, u suradnji sa Crvenim križem Dubrovnik organizirali su dobrovoljno davanje krvi, kojem je pristupilo 49 studenata, ali je krv dalo njih 28, stoji u priopćenju Studentskog zbora FTVT-a.

AIIESEC Dubrovnik sudjelovat će, 22. travnja, u projektu udruge mladih "Laus" kojem je svrha upozoriti stanovništvo grada Dubrovnika na neophodno podizanje ekološke svijesti, pri čemu će se uz ostale udruge mladih upustiti u čišćenje javnih gradskih površina.

Vijesti iz AIIESEC-a

Svako malo AIIESEC Dubrovnik pojavljuje se s novim aktivnostima. Tako će u sljedeća dva mjeseca sudjelovanjem na projektima, što u vlastitoj organizaciji, što u organizaciji ostalih nevladinih udruga.

U organizaciji AIIESEC-a Dubrovnik održati će se od 14. do 16. travnja pripremni seminar namijenjen studentima zainteresiranim za vršenje prakse preko AIIESEC-ovog programa međunarodne razmjene studenata. Kao i svaki AIIESEC-ov skup tako se i ovaj organizira na državnom nivou. Svrha ovog seminara je upoznavanje studenata sa općenitim načinom rada u tvrtkama, te priprema studenata za kulturni šok koji doživljavaju nakon dolaska u stranu zemlju. Na ovom skupu biti će prisutno oko 50 delegata koji su uspješno prošli provjeru poslovnih vještina, jezika i općenitog teoretskog znanja. Uz njih očekuje se oko 10 predavača među kojima će biti nekoliko stranih gostiju sa više kontinenata. Zadatak tih predavača je da upoznaju studente sa svojim iskustvima rada u drugim zemljama, kako na poslovnom planu, tako i u načinu kontakta sa drugim kulturama. Tijekom ova tri dana održavati će se cjelodnevna predavanja popraćena zanimljivim prezentacijama.

Osim toga, AIIESEC će uz pomoć Turističke zajednice grada Dubrovnika prezentirati kulturne i povijesne znamenitosti našeg prelijepog grada, te organizirati turistički obilazak stare gradske jezgre. Budući da će prisutni studenti biti iz raznih krajeva Hrvatske, sa sva četiri Sveučilišta, odnosno osam ekonomskih fakulteta, biti će to još jedna prigoda za širenje dobrog glasa o turističkoj ponudi Grada i Županije.

Nakon održavanja ovog seminara studentima će biti pronađena praksa u skladu sa njihovim željama i AIIESEC-ovim mogućnostima.

Upravo u cilju poboljšanja uvjeta i broja praksi početkom svibnja u organizaciji AIIESEC-a Osiijek bit će održan XM (Exchange meeting) koji će, također, biti na državnoj razini. Na seminaru će se raspravljati o mogućnostima daljnjeg napretka u međunarodnoj razmjeni studenata. Biti će prisutno i pet članova Dubrovačkog lokalnog odbora koji će izložiti svoje ideje te pozitivna i negativna iskustva na ovom području, koje je od egzistencijalne važnosti za postojanje AIIESEC-a Hrvatske. Svrha ovog seminara je, međusobnom komunikacijom, povezati sve lokalne odbore u jednu cjelinu kako bi se ostvario veći broj praksi i istodobno povećao ugled AIIESEC, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu.

Isto tako, AIIESEC Dubrovnik sudjelovat će, 22. travnja, u projektu udruge mladih "Laus" kojem je svrha upozoriti stanovništvo grada Dubrovnika na neophodno podizanje ekološke svijesti, pri čemu će se uz ostale udruge mladih upustiti u čišćenje javnih gradskih površina.

Uz sve te aktivnosti moguće je i sudjelovanje na nogometnom turniru udruge mladih "Orlando" kojim bi i završila aktivnost AIIESEC-a u ovom razdoblju. Naravno, ne uključujući projekt međunarodne razmjene koji traje neprekidno, pripočeo je AIIESEC.

Živjeti u skladu s prirodom: o izložbi, udruzi i jednom od studenata

Srijedom u caffe baru Solitudo

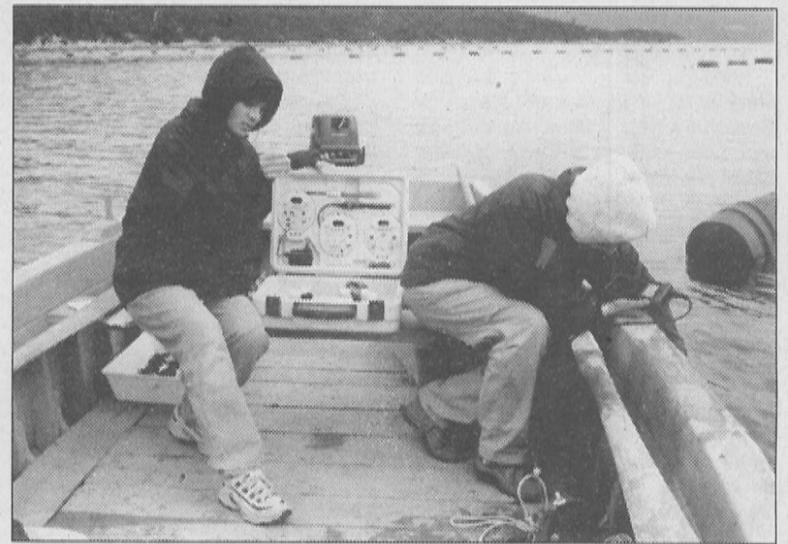
Piše: **Andrija Matić**

U auli Veleučilišta 23. ožujka 2000. godine otvorena je izložba fotografija pod nazivom «Živjeti u skladu s prirodom», autora **Roberta Kakarigija**, hrvatskog zoologa koji je na sveučilištu Sorbona upisao međunarodni doktorat na temu «Komparativna studija kamenica i dagnji na Atlantskoj obali Francuske i Malostonskog zaljeva».

Budući da je diplomirao u Londonu gdje postoji više od stopeideset studentskih društava (vjerskih, političkih, sportskih, bioloških, kemijskih, speleoloških, ronilačkih itd.) nešto slično bi želio potaknuti i na našem Veleučilištu. Zanimljivo je da su sva ta društva organizirali i vodili isključivo studenti. *Treba promatrati ono što se događa vani i odrediti što bi bilo dobro izvesti u našim uvjetima, dakle neke se ideje mogu modificirati, ali najvažnije je potaknuti samoinicijativu kod studenata, jer kada završe fakultet mogu u život krenuti i sa praktičnim znanjem stečenim u takvim društvima koja ih između ostalog potiču da slobodno vrijeme provedu na konstruktivan način - istaknuo je Kakarigi.* U skladu s tom idejom i skorim otvaranjem studija marikulture pri Veleučilištu, na njegovu inicijativu osnovano je 29. listopada prošle godine na ACMT-u, a dva mjeseca kasnije pri Veleučilištu.

O čemu se zapravo radi? Ideja je da studenti drugih struka, nevezanih za marikulturu, kroz ta dva društva dobiju predodžbu o budućem studiju marikulture i da daju povratnu informaciju na temelju koje će on organizirati i urediti studij kako bi bio što privlačniji i interesantiji za buduće studente.

Da bi se uopće dobila ta povratna informacija dva puta mjesečno (sredinom i krajem mjeseca) se organizira laboratorijski i terenski rad u Bistrini, gdje se vrši eksperimentalni uzgoj kamenica i mušula. Studenti imaju priliku ne samo gledati, nego i sudjelovati u istraživanjima obavljajući najrazličitije poslove od pravljenja kaveza za eksperimentalne životinje, čišćenja i mjerenja školjkaša do ispitivanja svih vodenih parametara nužnih za uzgoj kamenica i mušula. *Do sada su studenti izveli vrlo kvalitetna mjerenja, naravno pod nadzorom istraživača koji sve to provjeravaju i nije bilo pogrešaka. Dapače, entuzijizam je na velikoj razini i treba im odati priznanje na trudu jer kada se ide na Bistrinu radni dan ispred Veleučilišta počinje u sedam i trideset, a završava jedan sat prije ponoći, što je skoro dupli radni dan - objašnjava Kakarigi.* Trenutačno je zainteresiranost za izlete izjednačena i na ACMT-u i na Veleučilištu, a među zainteresiranima

prevladavaju pripadnice ljepšeg spola. Važno je istaknuti da cijeli projekt ima priznanje, odnosno odvija se u suradnji sa međunarodnim organizacijama za zaštitu okoliša i podmorska istraživanja. Na kraju je Kakarigi dodao: *Želio bih se zahvaliti svim studentima uključenim u projekt i onima koji će se tek uključiti jer zajedno možemo puno toga napraviti i to nam puno pomaže da bi stvorili model studija marikulture kojeg će*

budući studenti tog smjera voljeti i koji će im donijeti kruh u ruke. Jedan od studenata koji je bio član jednodnevnog istraživačkog tima na Bistrini nam je rekao: Napišite da svi trebaju ići na Bistrinu, ako radi ničeg drugog onda radi jednog nezaboravnog iskustva. Svi zainteresirani se mogu uključiti na redovnim sastancima društava koji se najčešće održavaju srijedom u caffe baru Solitudo.

Njihovo more

Vlada RH donijela je odluku da se školsko istraživački brod "Naše more" dodijeli Ministarstvu znanosti i tehnologije, a da brodar bude Veleučilište u Dubrovniku.

Piše: **Tanja Njavro**

Brod "Naše more" bio je ribarica izgrađena 1991. godine i koristila se za lov na tune. Duljina broda je 31,35 m, širina 7,40 m, gaz na sredini broda 2,51m, brzina 15 čv., BRT je iznosila 157,74 tone. Imala je 18 članova posade.

Brod je rekonstruiran kako bi mogao udovoljiti višestrukim namjenama, potrebnoj obuci studenata te istraživanju mora. Postojeće nadgrađe i cjelokupna ribarska oprema su demontirani, te dizalica s glavne palube. Na lijevoj strani glavne palube izgrađeni su mokri laboratorij, glavni laboratorij, brodski salon, četverokrevetna i dvokrevetna kabina. S desne strane nalaze se: kuhinja, blagovaonica, postojeći sanitarni čvor, dvokrevetna kabina i pramčani sanitarni čvor. Po sredini broda nalazi se hodnik iz kojeg je stubištem moguć pristup potpalublju i gornjoj palubi. U krmenom dijelu nadgrađa glavne palube je prostor za sustav CO₂, spremište kemikalija i prostor za smještaj kotla. Na gornjoj palubi napravljen je novi zapovjednički most po cijeloj širini broda iz kojeg je moguć pristup na pramac i na palubu iznad mosta. Ispod zapovjedničkog mosta ugrađeni su prostor za smještaj klima-jedinice i akumulatorskih baterija u nuždi. S lijeve i desne strane iza zapovjedničkog mosta su kabine zapovjednika i upravitelja stroja, obje s pripadajućim sanitarnim čvorovima. Na krmenom dijelu proširena je platforma za smještaj dva oceanografska vitla te je postavljena hidraulična dizalica nosivosti 1,5 T. Zbog nedovoljne mase postojećih ugrađenih su dva nova sidra svaki mase 360 kg. Na glavnoj palubi, na oba boka broda napravljena su vrata te je izgrađen brodski sif. Rekonstruirani su tankovi, glavni porivni stroj, elektroenergetski sistem, ventilacijski i klimatski sistem, sistem pitke, slatke, morske i otpadnih voda,

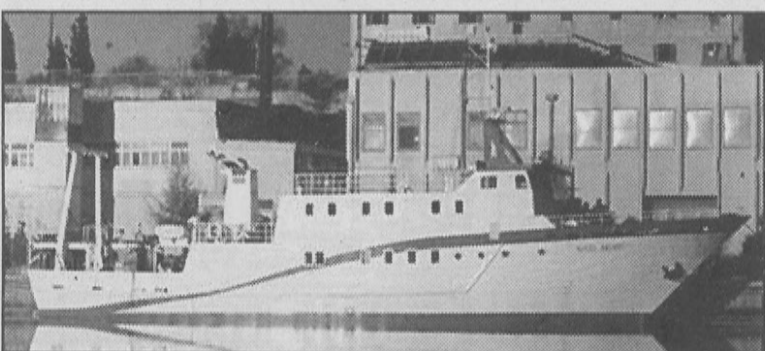
sistem kaljuže i goriva. Nadograđen je hidraulični sistem te je modernizirana oprema za istraživanje mora te oprema za spašavanje.

Vlada RH je na sjednici održanoj 20. studenog 1997. godine donijela odluku da se školsko istraživački brod "Naše more" dodijeli Ministarstvu znanosti i tehnologije, a da brodar bude Veleučilište u Dubrovniku.

Rekonstrukcija broda i remontni radovi obavljali su se u Remontnom brodogradilištu Šibenik po projektu Brodarskog instituta. Brod "Naše more" bez dvojbe može obavljati svoju sadašnju zadaću. Uz peteročlanu posadu na brodu je omogućen komforan smještaj za 19 studenata, odnosno istraživača.

"Naše more" je javni brod pod ingerencijom Ministarstva znanosti i tehnologije RH. Odluka da brodar bude Veleučilište u Dubrovniku donesena je stoga što se smatra da ima kadrove i određeno iskustvo. Zadaća je Veleučilišta upravljati brodom i njegovim iskorištavanjem na siguran način, usklađivati, planirati i organizirati putovanja svih korisnika prema zahtjevima Ministarstva. Tadašnja ministrica znanosti i tehnologije prof. dr. sci. Milena Žic-Fuchs predala je 28. prosinca 1999. godine brod "Naše more" na uporabu Veleučilištu u Dubrovniku. Na primopredaji broda osim ministrice bili su nazočni zapovjednik broda kap. **Ljubo Merčep**, rektor Veleučilišta u Dubrovniku prof. dr. sci. **Mateo Milković**, tadašnji zamjenik ministra znanosti i tehnologije **Nikola Ružinski**, tadašnji pomoćnik ministra ribarstva Split-Dubrovnik **Ivona Marasović**.

Ulaskom ovog broda u sastav ponude Veleučilišta učinjen je velik korak naprijed u smislu obogaćivanja programa obrazovanja pomoraca.

Majčicu ti ljubim

Nakon Osnivačke skupštine, na kojoj na žalost nismo bili nazočni, prisustvovali smo "prvoj formalnoj sjednici" novoosnovane HAZ-ove podružnice - HAZ-a FTVT-a u Dubrovniku. Osim skromnih devet članova, uključujući i predsjednika **Tonija Radovića**, brata **Marka Radovića**, nekadašnjeg predsjednika Mladeži HDZ-a, za kojeg se pitamo nije li i on u HDZ-u, na sjednici je bio nazočan i **Ivica Majčica** u ime nacionalnog vijeća HAZ-a.

Na sjednici su Majčica i Radović obavijestili prisutno članstvo kako su za dopredsjednice izabrane **Augustina Bošković**, djevojka Majčice, i **Kristina Granić**, za tajnicu **Adrijana Bazut**, za organizacijskog tajnika **Dubravko Tomčić**, te za rizničara **Mark Podlešek**. Kako nam je način biranja predsjedništva bio čudan s obzirom da je Osnivačka skupština već prošla, kao i unaprijed izabrani članovi, zamolili smo da nam to razjasne, međutim, jedini odgovor koji smo dobili jest onaj od strane Majčice

da sami pročitamo Statut HAZ-a, te ćemo vidjeti. Isti odgovor smo dobili i na pitanje koliko je članova potrebno za osnivanje podružnice.

Prilikom prvog formalnog sastanka HAZ-a FTVT-a Majčica je novopečenim članovima rekao: *Na vama je samo da radite, poštujućemo program HAZ-a Zagreba, ali ga se nećemo striktno držati.* Nadalje je naglasio kako je najbitniji projekt pokretanje pitanja studentskog doma u Dubrovniku, te da će to raditi potpisivanjem peticije. Radović, kao pravi predsjednik, samo je dodao da je glavni cilj HAZ-a poboljšanje studentskog života u Gradu, te da mu se obrate svi članovi koji budu imali problema sa rokovima ili profesorima (???). *Konzultirat ćemo se sa Sveučilištem u Splitu, a projekte ćemo raditi u suradnji sa HAZ-om Veleučilišta - zaključio je Radović.*

Sjednica je dovedena kraju sa zaključkom da će se sjednice predsjedništava obaju HAZ-ova održavati zajedno, pa se pitamo kolike to mogućnosti pruža?!

(j.a.)

Nogomet

Već drugu godinu za redom ekipa Veleučilišta nastupa u Međuopćinskoj malonogometnoj ligi. Ove godine je našim nogometašima krenulo odlično, te nakon prvog dijela vode ispred osam ostalih ekipa u Plavoj skupini.

Iako je podrška publike redovito izostajala, ekipa je pod vodstvom izbornika i vratara, prof. **Antuna Franušića**, osvojila prvo mjesto u svojoj skupini sa osam pobjeda i jednim porazom. Jedini poraz dogodio se u prvom kolu sa rezultatom 2:3 protiv ekipe ENKELA. Igralo se u Popovićima, gdje Veleučilište igra svoje domaće utakmice. Poraz je brzo zaboravljen zbog sjajne igre u sljedećim kolima. U nastavku lige ekipa je "zaigrala" i pobijedila u osam utakmica u nizu. Kao dvije najdraže pobjede izbornik, prof. Franušić, ističe utakmice protiv favorita lige, SPIONE (5:1) i utakmicu protiv ACMT-a (4:1).

Ekipa je igrala u sastavu: prof. Antun Franušić (vratar), **Kruno Lujak** (kapetan), **Željko Prnjat**, **Slavko Obrovac**, **Petar Obrovac**, **Adnan Džanković**, **Luko Subašić**, **Almir Avdić**, **Ivo Klaić**, **Valentino Žitnik**, **Mario Čupić** i **Abraham Matić** (rezervni vratar).

Igrači i izbornik ovim se putem zahvaljuju Veleučilištu na novim dresovima i nesebično ističu veliki doprinos tehničke ekipe (gosp. **Cvijeto Radić**, prof. **Bupić**, prof. **Koboević**) u ovom uspjehu, te pozivaju sve studente da pruže podršku u nastavku natjecanja koje će se igrati po kup sistemu i to u gradu što će navijačima olakšati dolazak na utakmice. (s.d.)

Šestogodišnjak krenuo na fakultet

Šestogodišnji dječak koji je počeo čitati u dobi od dvije godine upisao je tri predmeta na fakultetu. Justin Chapman počeo je ove godine slušati uvodni predmet o povijesti pod nazivom "Stari svijet" na Sveučilištu Rochester u državi New York. Već je dobio četvorku za sastav o babilonskim mitovima i grčkoj epopeji "Ilijada". Ako Justin prođe predmet iz povijesti, postati će punopravni član sveučilišta. On također pohađa predmete iz engleskog i prehrane, a uči i fiziku u sklopu programa za nadarenu djecu na Sveučilištu Stanford. (Jutarnji list)

Prođi me se

Pripremio: Lukša Čičovački

Obzirom da nismo uspjeli uhvatiti profesora Kiperaša kako bi prokomentirao ovu studiju navodimo nekoliko citata iz njegovog rada. Ključni je podatak, kako govore analize, da je od 266 redovnih studenata Veleučilišta, upisanih akademske godine 1998/1999. godine u prvu godinu studija njih 58,63% upisalo drugu godinu. Među upisanim studentima samo ih je 7,89% položilo sve ispite iz prve godine, a preostalih 50,75% upisalo se s nepoloženim jednim ili više ispita. Najpovoljniji postotak upisa u drugu godinu, te najveći broj upisanih studenata sa svim položenim ispitima, ima smjer menadžmenta u turističkoj destinaciji (86,44%), a najnepovoljniji je kod brodstrojarskog smjera (31,66%).

Prema profesoru Kiperašu ilustrativni su i podaci o utjecaju općeg uspjeha u srednjoj školi na prolaznost studenata iz prve u drugu godinu. Naime, promatrana generacija, uključujući redovne i izvanredne studente, imala je na razini Veleučilišta prosječan opći uspjeh u srednjoj školi (uzimajući u obzir opći uspjeh na kraju svakog razreda i na maturi) 3,30, studenti koji su bez uvjeta upisali drugu godinu 3,47, a ponavljači 3,05.

Ostale podatke zorno prikazuju tablični prikazi, pa nakon svega Kiperaš zaključuje kako sadašnjim postotkom upisanih studenata u drugu godinu ne možemo biti zadovoljni. To prije što se podaci o upisu u drugu godinu studija odnose i na uvjetno upisane studente kojima, do konačnog statusa studenta druge godine, nedostaje jedan ili više ispita. Profesor Kiperaš smatra kako je jedan od razloga takvog stanja nezadovoljavajući stupanj predznanja stečen u prethodnom školovanju. Međutim, očito je da se nameće potreba temeljitog preispitivanja nastavnih planova i programa pojedinih smjerova kako bi se došlo do optimalizacije broja kolegija i sadržaja programa koji bi bili u funkciji kvalitete stručne osposobljenosti kadrova koji završavaju studij na Veleučilištu.

Nezaobilazna i neodgodiva je zadaća Veleučilišta intenziviranje i daljnje kvalitativno osmišljavanje promidžbenih aktivnosti u cilju povećane opredjeljenosti srednjoškolaca za upis, a time i stvaranje preduvjeta za odabir pristupnika koji uz želju imaju i druge preduvjete za uspješan studij na Veleučilištu.

U svim kolegijima, a osobito onim koji predstavljaju najveću poteškoću studentima da ih uspješno polože u razumnom roku, potrebno je iznalaziti dodatne mogućnosti unapređivanja nastavnog procesa, poticati studente putem vježbi, kolokvija, konzultacija i drugih prikladnih aktivnosti kako bi se postigli što bolji rezultati povećala ukupna učinkovitost našeg zajedničkog rada zaključuje profesor Kiperaš.

ODJEL	SMJER	BROJ REDOVNIH STUDENATA			% upisanih u 2. god.	
		1. god.	Bez uvjeta	2. god. Uvjetno		UKUPNO
NAUTIČKI	Nautički	67	-	47	70,15	
STROJARSKI	Brodostroj.	60	-	19	31,66	
	Strojarstvo	17	-	9	52,94	
	Ukupno	77	-	28	36,36	
ELEKTROTEHNIČKO-RAČUNARSKI	BEEE	25	-	9	36,00	
	Prim. rač.	19	6	7	68,42	
	Ukupno	44	6	16	50,00	
TURISTIČKI	MTUD	59	14	37	86,44	
	UBIL	19	1	7	42,10	
	Ukupno	78	15	44	75,64	
SVEUKUPNO		266	21	135	156	58,64

Broj upisanih redovnih studenata iz 1. u 2. godinu studija (2.11.1999.)

ODJEL	SMJER	BROJ REDOVNIH STUDENATA			% neupisanih u 2. god.	
		1. god.	Ponavlj. 1. god.	Nisu nastavili studij		UKUPNO NEUPISANIH
NAUTIČKI	Nautički	67	14	6	20	29,85
STROJARSKI	Brodostroj.	60	39	13	41	68,33
	Strojarstvo	17	-	8	8	47,05
	Ukupno	77	28	21	49	63,63
ELEKTROTEHNIČKO-RAČUNARSKI	BEEE	25	12	4	16	64,00
	Prim. rač.	19	5	1	6	31,57
	Ukupno	44	17	5	22	50,00
TURISTIČKI	MTUD	59	5	3	8	13,55
	UBIL	19	9	2	11	57,89
	Ukupno	78	14	5	19	24,35
SVEUKUPNO		266	73	37	110	41,35

Broj upisanih redovnih studenata koji nisu uspjeli upisati 2. godinu studija (stanje 2.11.1999.)

ODJEL	SMJER	Cijele generacije (R. + IZV.)	OPĆI USPJEH U SREDNJOJ ŠKOLI		Ponavljaju 1. godinu
			UPISANI U 2. GOD. Bez uvjeta	UVJETNO	
NAUTIČKI	Nautički	3,07	-	3,22	2,79
STROJARSKI	Brodostroj.	2,87	-	3,05	2,82
	Strojarstvo	3,32	-	3,73	-
	Ukupno	2,94	-	3,26	2,82
ELEKTROTEHNIČKO-RAČUNARSKI	BEEE	3,32	-	3,25	3,42
	Prim. rač.	3,61	4,30	3,74	3,36
	Ukupno	3,45	4,30	3,46	3,40
TURISTIČKI	MTUD	3,91	3,96	3,90	3,80
	UBIL	3,20	3,00	3,54	3,13
	Ukupno	3,73	3,89	3,83	3,36
SVEUKUPNO		3,30	4,00	3,47	3,05

Prosječan opći uspjeh studenata u srednjoj školi

ODJEL	SMJER	BROJ REDOVNIH STUDENATA		Najzastupljeniji nepoloženi ispiti
		1. god. (2.11.98.)	Uvjetno upisanih	
NAUTIČKI	Nautički	68	47	NAVIGACIJA (40) MATEMATIKA (28) ENGLESKI (14)
STROJARSKI	Brodostroj.	60	19	TEH. MEHANIKA (19) ČVRSTOČA (19) ENGLESKI (10)
	Strojarstvo	17	9	TEH. MEHANIKA (12) ČVRSTOČA (9) MATEMATIKA (8) TERMODINAMIKA (6) ENGLESKI (5)
ELEKTROTEHNIČKO-RAČUNARSKI	BEEE	25	9	TEH. MEHANIKA I i II (15) ELEKTRONIČKI EL (7)
	Prim. račun.	19	7	ELEKTRONIČKI EL (6)
TURISTIČKI	MTUD	59	37	STATISTIKA (19) MATEMATIKA (19) ENGLESKI (10)
	UBIL	19	7	TEH. MEHANIKA (5) ENGLESKI (4)

ACMT:

Studentski izbori

Izbori za predstavnike Studentskog vijeća ACMT-a održati će se u utorak, 11. travnja, u prostorijama koledža. Studenti će svoje glasove moći dati jednome od šestoro prijavljenih kandidata. Prema dobivenim glasovima, troje kandidata oformiti će Studentsko vijeće. Ta trojka izabrat će predsjednika Student Council-a. Tako izabran predsjednik neće moći biti osporavan od strane studenata.

Za izbore su se kandidirali Lana Vego, Jelena Đuraš, Tony Huges, Sonja Trzin, Alan Starešina i Mladen Švraka. Njihova razmišljanja o unapređenju studija moći ćemo čuti 6. travnja na predstavljanju kandidata za ovo studentsko tijelo. (I.Č.)

Srednjoškolci i SC

Dok su to ranije činili preko Studentskog centra, srednjoškolci se, Pravilnikom o posredovanju pri zapošljavanju redovitih učenika srednjoškolskih ustanova Ministarstva rada i socijalne skrbi, još od siječnja 1997. godine, mogu zaposliti samo posredstvom svoje srednje škole. U tu svrhu, iako to nije dužna, svaka srednja škola, a u korist svojih učenika, trebala je zatražiti suglasnost Ministarstva za otvaranje službe koja bi se bavila takvim poslovima. S obzirom da je rad srednjoškolcima dopušten isključivo tijekom praznika, ovakva služba ne bi stvarala visoke dodatne troškove osiromašenom srednjem školstvu, a spriječila bi rad na crno i zapošljavanje preko prijatelja koji imaju iskaznicu Studentskog centra i, vrlo često, uzimaju postotak.

Turistička i medicinska jedine su škole koje su doskočile tom problemu i otvorile odgovarajuću službu. Ove ustanove strukovno su vezane za određene gospodarske i uslužne subjekte koji redovito zapošljavaju svježu krv u dubrovačkim firmama, dok ostale srednje škole, kako doznajemo, ili nemaju dovoljno osoblja ili smatraju osnivanje službe pravnim problemom, a zanemaruju činjenicu da im učenici jednostavno ne dolaze s molbom da im se da Ugovor o djelu jer su našli posao.

Iako je problem nezaposlenosti izraženiji u nas, nego drugdje, čini se da se ne radi o manjku radnih mjesta. Pravilnikom o posredovanju pri zapošljavanju redovitih učenika srednjoškolskih ustanova ne dopušta se posredovanje pri radu na poslovima u discobarovima, barovima, kao i na drugim sličnim poslovima, te na poslovima koji se obavljaju u vremenu između 20 sati uvečer i 7 sati ujutro, idućeg dana. Isto tako, pri zapošljavanju malodobnog redovitog učenika posrednik mora imati pismenu suglasnost njegovog zakonskog zastupnika (roditelja ili skrbnika), a za učenika mlađeg od 15 godina pismenu suglasnost inspektora rada.

S obzirom da se srednjoškolci upravo tih godina, upravo u tim satima, i upravo na takvim mjestima najviše zadržavaju, a to će uvijek i činiti, dolazimo do vrhunca gluposti. (I.Č.)

Povodom 40. obljetnice visokog obrazovanja pomoraca u Dubrovniku iznosimo sažetak članka dr. Antuna Ničetića kapetana duge plovidbe, objavljenog u pomorsko znanstvenom časopisu "Naše more", u prosincu 1993. godine.

40. Obljetnica visokog obrazovanja pomoraca u Dubrovniku

Hrvati su jedini mediteranski narod koji je već u 19. st. imao školski brod "Margita" za obrazovanje pomlatka trgovačke mornarice

Pripremila: Tanja Njavro

O važnosti pomorstva za ovo područje svakako nije potrebno govoriti kada znamo da je obala Jadrana oduvijek povezivala pomorske putove Sredozemlja s kopnenim, odnosno kopneno-riječnim putovima Srednje Europe. Od prapovijesti do antike, preko srednjeg vijeka do danas, Dubrovnik je na tom pomorskom putu.

Organizirano obrazovanje pomorskog kadra do sredine prošlog stoljeća nije postojalo. Prva nautička škola u Europi osnovana je u Sagretu u Portugalu.

U Dubrovniku znanje se stjecalo u privatnim školama. Bila su obuhvaćena teorijska znanja, a škole su održavali kapetani, učitelji i fratri. Osnivanje privatnih nautičkih škola bilo je u punom zamahu u 18. i 19. stoljeću u svim pomorskim gradovima. Nekoliko takvih bilo je i u Dubrovniku. Vrsni kapetani održavali su tečajevе u trajanju od oko tri mjeseca. Polaznici su trebali poznavati čitanje i osnovne računске operacije. Čak i neki kapetani duge plovidbe bili su nepismeni, pa su sa sobom ukrcavali pisare. Od 1863. do 1866. godine bilo je 55 osoba koje su polazile taj tečaj. U Dubrovniku su poznati tečajevi koje je sredinom 19. stoljeća održavao Pavao Saltarić, kapetan duge plovidbe, koji je uz svoj potpis dodavao titulu "ovlašteni učitelj za nauku, hidrografiju i matematiku".

Javne nautičke škole otvorene su u Bakru, Zadru, Kotoru, te u Dubrovniku 1852. godine. U Dubrovniku je od 1856. do 1860. godine postojala i škola za brodogradnju. Tada su to bile dvogodišnje škole u kojima su se učili samo stručni predmeti, a od 1871. godine uvedeni su i općeobrazovni. Nakon što je 1891. godine uveden završni ispit, odnosno matura, uvedeni su novi predmeti kao što su fizika, parastroj, meteorologija i oceanografija. U samom početku bio je slab interes za tu školu, te je privremeno bila ukinuta. Godine 1897. školovanje je dobilo novo ustrojstvo s dva pripremna općeobrazovna i tri stručna nautička razreda. U općeobrazovni primali su se učenici koji su imali 12 godina i položili su ispit čitanja, pisanja i računanja. U stručni razred primali su se učenici koji su imali 14 godina. Znači da se pomorska škola završavala sa 17 godina.

Od tadašnjeg Ministarstva prosvjete 1921. godine dobivaju naziv Pomorska akademija, a u školskoj 1947/

48 godini dobivaju naziv pomorski tehnikum. Nova organizacija školstva 1977/78 ukida pomorsku školu, te se formira Centar za odgoj i usmjerenje obrazovanje sa više od 30 programa, među kojima je i "pomorski promet".

Već spomenuto otvaranje prve Nautičke škole u Dubrovniku 1852. godine, te općenito pomorskog školstva, bilo je uvelike uvjetovano pojavom parobrodarstva. Pojava prvog parnog stroja u brodovima početkom 19. st. u pomorskoj literaturi je dobila naziv "prva revolucija u pomorskom prometu". Prijelaz kontejnerskog broda "Fairland" označio je početak ozbiljnijeg, bržeg i svestranijeg razvoja kontejnerizacije u pomorskom prijevozu.

U tom sistemu povezuju se svi prometni oblici, a pojavljuju se i novi tipovi broda (kontejnerski, brodovi za

prijevoz teglica, brodovi višestruke namjene). Time dolazi do automatizacije, što je zahtijevalo veći stupanj obrazovanja kadrova.

Međutim, brodovi kojima je pogon bilo jedno jedro dugo su se zadržali i nakon pojave parnog stroja, jer su ljudi bili naviknuti na drvene brodove i na upotrebu jedra. To je brodare dovelo u teške prilike, pa se kao mjera poboljšanja predlagalo usmjerenje prema parobrodarstvu.

Kao što je sporo tekao prijelaz s jedrenjaka na parni pogon, tako je bilo i s obrazovanjem. U 19. st. nije bila otvorena nijedna stručna škola za izobrazbu strojara. Kadrovi su se regrutirali iz redova ratne mornarice, iz nižih zvanja ložača i mazača, te iz inozemstva. Tako je upravitelj stroja prvog dubrovačkog parobroda "Dubrovnik" bio Englez. Za postizanje

stručne spreme strojara bili su jedino propisani stručni ispiti uz pohađanje određenog tečaja, a za zvanja kao što su ložač i mazač bio je potreban višegodišnji rad na nižem radnom mjestu. Napredovanje je ovisilo o sposobnosti pojedinca.

Prvi brodstrojarski odjel u Dubrovniku pojavljuje se u školskoj 1956/57. godini, nakon osnutka brodarskog poduzeća "Atlantska plovidba" koncem 1955. godine. Treba istaknuti da je šezdesetih godina na parnim brodovima tog brodarstva zbog nedostatka obrazovanog kadra poneki strojar ili čak upravitelj stroja bio iz nižih zvanja.

Više pomorske škole otvorene je u Rijeci, Splitu i u Dubrovniku 1966. godine, a na pomorskom fakultetu u Dubrovniku 1987. godine. Zamjenom ugljena tekućim gorivom dolazi do smanjivanja broja posade. "Atlantska plovidba je" 1957. godine u svoju flotu uvrstila motorni brod "Petka". Time je došlo do daljnjeg smanjenja broja posade zbog isključenja ložača. Uvođenjem cjelovite automatizacije u strojnici za zvučno izoliranom upravljačkom prostorijom i uređenjem automatske dojava kvara postaju nepotrebna još tri čovjeka – mazači. Očito je da se razvojem tehničkih znanosti usavršila brodska tehnologija, ali i da su brodovi trebali sve više obrazovanog kadra. Može se zaključiti da je obrazovanje išlo iza razvoja tehničke znanosti, a trebalo je biti suprotno. Ostali instrumenti poput radio-goniometra, magnetskog kompasa, žiro-kompasa omogućavali su sigurniju plovidbu i povećan pomorski promet, ali nisu utjecali na smanjenje posade.

Današnja pojava elektroničkih uređaja i njihova primjena u navigaciji pridonose većoj sigurnosti plovidbe, ali i traženju viših znanja časničkog kadra što uvjetuje otvaranje viših škola i fakulteta. Danas se na dubrovačkom Veleučilištu pored šest redovnih studija na temelju Pravilnika o znanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca na brodovima trgovačke mornarice RH, sukladno s Međunarodnom konvencijom o standardima za izobrazbu, izdavanje svjedodžaba i držanja straže pomoraca, te Pravilnikom STCW (International Convention On Standards Of training, Certification and Watchkeeping for Seafarers), izvodi 37 programa izobrazbe pomoraca, a u

pripremi je i novih šest.

Vijeće umoljenih Dubrovačke Republike 1557. godine je reklo da bi se mladići koji se žele posvetiti pomorstvu i trgovini dva puta godišnje trebali ukrcati na brod. Poznato je da su Hrvati jedini mediteranski narod koji je već u 19. st. imao školski brod "Margita" za obrazovanje pomlatka trgovačke mornarice. U školskoj 1935/36. godini učenici dubrovačke Nautike putovali su školskim brodom "Vila Velebita". Od nedavno i naše Veleučilište se može pohvaliti takvom vrstom izobrazbe jer je školsko-istraživački brod "Naše more" od 28. prosinca 1999. predan Veleučilištu u Dubrovniku na uporabu kako bi se upotrebljavalo za obrazovne znanstveno-istraživačke svrhe. Ostaje nam, dakle nastaviti bogatu i zanimljivu dubrovačku pomorsku tradiciju.

Proslava obljetnice

Povodom četrdesete obljetnice visokog obrazovanja pomoraca u Dubrovniku i Dana Veleučilišta u kazalištu Marina Držića upriličena je svečana proslava. Uz brojne studente i građane Dubrovnika, nazočna je bila i bivša ministrica znanosti i tehnologije, dr. Milena Žic-Fuchs, njezin pomoćnik Radovan Fuchs, zamjenik Nikola Ružinski, dožupan dubrovačko-neretvanski Rikard Rossotti i dubrovački gradonačelnik Vido Bogdanović. Tom prigodom rektor Veleučilišta dr. Mateo Milković govorio je o tradiciji pomorstva i dubrovačkim pomorcima, naglasivši da je od prve više pomorske škole, otvorene u Dubrovniku prije 40 godina, koja kasnije prerasta u četverogodišnji studij, do danas dala 1867 diplomaca. Prije tri godine osnovano je i prvo hrvatsko Veleučilište koje danas pohađa 1530 studenata na 9 različitih studija. Rektor je uručena nagrada Atlantske plovidbe "Dobro more" za razvitak i promicanje pomorske misli. Nagradu je uručio predsjednik Uprave Atlantske plovidbe kap. Ante Jerković. U kulturnom dijelu programa nastupili su studentski teatar "Lero", te katedralni madrigalisti. (L.n.)

8

GREGAL
Broj 15

Moj dom: Udruga mladih «Naš dom»

Za kraj ostaje samo nada da će uskoro biti riješeni barem neki problemi Mokošice, poput reda vožnje "Libertasa", autobusnih čekaonica, parkirališta, sadržaja za mlade i sličnih kroničnih nedostataka.

Piše: Andrija Matić

U Gradu je osnovana još jedna svježja i optimistički nastrojena udruga mladih, po imenu "Naš dom". Nadamo se da taj entuzijazam neće zaglaviti između dvije prastare i tako poznate riječi "za sada" kojima počinje svaka rečenica koja dolazi iz smjera ureda gradskog poglavarstva, a da ne govorim o kotarima i sličnim birokratskim skladištima. No, dobro. Udruga mladih "Naš dom" osnovana je 20. siječnja 2000. godine na inicijativu nekolicine momaka iz Mokošice, a osnovana je zbog toga što su se mladi jednostavno zasitili obećanja danih od strane "određenih starih ljudi" i odlučili uzeti stvar u svoje ruke, te napokon nešto promijeniti. Udruga za sada ima sedamdesetak članova, a to mogu postati svi ljudi ispod trideset godina.

Najvažniji, ali i najzanimljiviji je glavni cilj Udruge. Riječ je o izgradnji malonogometnog igrališta, u Vinogradarskoj ulici u Mokošici, u čijem

gradu postoji određeni krug ljudi koji im je spreman pomoći svojim donacijama, financijskim, idejnim, cementnim i drugim. Da ne bi mislili kako je u poglavarstvu atmosfera isključivo pesimistična, važno je reći da su od njih već dobili prostorije. Već postoje četiri kancelarije i predsoblje od sto četvornih metara koje dijele sa udrugom "Naša djeca", udrugom umirovljenika i ekološkom udrugom "Ombla" s kojom su provodili zajedničku akciju čišćenja Mokošice. Što se dosadašnjih aktivnosti tiče, sudjelovali su na sastanku pokušaja formiranja mreže mladih, ali od toga nije ništa ostvareno jer su se, Studentski zbor i oni sami, složili da formalno povezivanje udruge nije potrebno. Zajedno sa udrugom "Orlando" je zauzet stav kako suradnja mora postojati ali bez ikakvog udruživanja. Predsjednik udruge je Dario Martinović, tajnik Marko Potrebica,

gradu postoji određeni krug ljudi koji im je spreman pomoći svojim donacijama, financijskim, idejnim, cementnim i drugim.

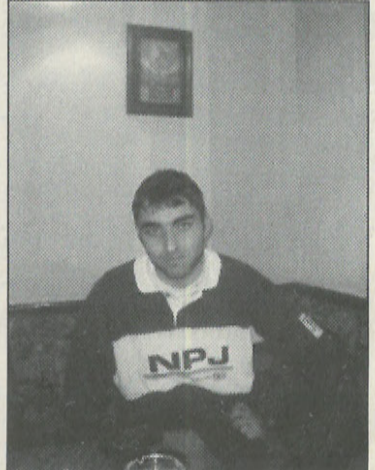
Da ne bi mislili kako je u poglavarstvu atmosfera isključivo pesimistična, važno je reći da su od njih već dobili prostorije. Već postoje četiri kancelarije i predsoblje od sto četvornih metara koje dijele sa udrugom "Naša djeca", udrugom umirovljenika i ekološkom udrugom "Ombla" s kojom su provodili zajedničku akciju čišćenja Mokošice.

Što se dosadašnjih aktivnosti tiče, sudjelovali su na sastanku pokušaja formiranja mreže mladih, ali od toga nije ništa ostvareno jer su se, Studentski zbor i oni sami, složili da formalno povezivanje udruge nije potrebno. Zajedno sa udrugom "Orlando" je zauzet stav kako suradnja mora postojati ali bez ikakvog udruživanja.

Predsjednik udruge je Dario Martinović, tajnik Marko Potrebica,

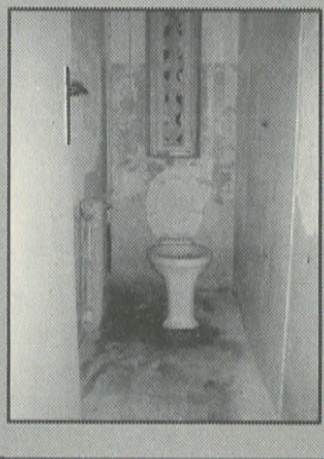
a predsjednik upravnog odbora je Ivan Maričević.

Za kraj ostaje samo nada da će uskoro biti riješeni barem neki problemi Mokošice, poput reda vožnje "Libertasa", autobusnih čekaonica, parkirališta, sadržaja za mlade i sličnih kroničnih nedostataka.

Telefon u nuždi
Sve svoje izljeve,
komentare, primjedbe,
želje i općenito sve vrlo
korisne informacije
možete ostaviti na broj
telefona:

445 796

Studentski restorani, menze i slično

Pripremili: svi

Usljed povećanog dotoka studenata iz drugih gradova i smanjenja van sezonskog ugostiteljskog prometa u Gradu je posljednjih godina otvoreno nekoliko studentskih restorana, da bi njihov broj nedavno narastao na pet.

Danas se dubrovački studenti mogu hraniti u Bokaru, Maestosu, Ragusei, Minčeti i novootvorenoj Gorici, restoranima koji nude i ne nude različite usluge, te je došlo do potrebe da se u tu zbrku unese i malo kreativnog nereda.

I tako su najmračnije tajne, nekada skrivane kuhinjskim vratima studentskih nam restorana, tog petka bile prostrte pred vaše izglednije, ali objektivne, ekipe sladokusaca koje su odlučile saznati gdje student s jednim bonom može najukusnije i najviše pojesti. Idemo redom:

Ragusea

Iako smo trebali ići u provjeru kvalitete hrane u Gorici, u kojoj su nam rekli da navratimo drugi put, kad šef bude tu, objedovali smo u Ragusei.

Možda i nismo najkompetentniji za ocijeniti Ragusea-u, pošto smo jeli pizze, ali komentirat ćemo njih i ono što smo vidjeli.

Dakle, sjeli smo za stol sa relativno čistim stolnjakom i naručili dvije miješane (pizze), za koje smo morali nadoplatiti pet kuna po komadu. Zapalili smo po cigar dok smo čekali (i čekali) svoj ručak jer u ovoj menzi je dozvoljeno pušenje. Ne možemo a da ne primijetimo kako je izbor jela vrlo slab, možete birati između samo jednog gotovog jela i pizze. Da bi mogli što realnije prikazati ovu menzu, prošetali smo i do zahoda vidjeti što se vidjeti da obzirom da u njemu nije bilo

svijetla. Naravno, nismo našli ni tekući (niti kakav drugi) sapun niti papir za brisanje ruka.

Najveća prednost Ragusea-e jest unutarnje uređenje, što je i za očekivati jer je primarno pizzeria – caffe bar, ali i veliki izbor slastica, sokova, mliječnih proizvoda i svega onog što se naziva dodatna ponuda u menzama. (h.k.)

Maestoso

Kako se u ovom hranilištu ne okupljaju samo studenti (kojih dnevno ima stotinjak), već u njega dolaze i poslovni ljudi iz okolnih mu poduzeća, ako se popnete na vrh Srđa, robne kuće, mislim, možete dobiti gotovo

sve što se, od hrane, može kupiti u Dubrovniku i okolici. Osim široke ponude iz frižidera, sa sedam vrsta čokoladnih slastica, više vrsta pudinga, voćnih jogurta, domaćih keksa, voća, mlijeka, preko cornflakesa, gaziranih i prirodnih

sokova, samo ovdje možete dobiti i pakiranja instant kave i cappuccina Nescafe. Pored nekoliko uobičajenih dnevnih menija za bon, biti će vam ponudena i raznovrsna jela po narudžbi koja, također, možete dobiti za bonove. U biti, problem kod ove menze upravo je u tome što možete dobiti sve što poželite, ukoliko vam nepce ne ište Belugu i slične bakanalije obitelji Carrington. Uobičajena cijena jela biti će vam obračunata u bonovima koje možete trošiti bez ograničenja.

Od svih silnih delacija vaša tročlana leteća ekipa odlučila se za nekoliko školjaka, za koje nam je potvrđeno da koštaju tek par bonova, da bi nastavili sa crnim rizima, odnosno, prigranum barbutima koji su tog jutra kupljeni sa kočice. Oba jela bila su izvrsna, a konzumirana su uz stolno bijelo, dvije vrste kruha i dozvoljenu cigaretu na kraju.

S obzirom da su sanitarije vrlo čiste i imaju svu potrebnu aparaturu, a

ambijent restorana je vrlo udobno i neutralno uređen s ograničenim brojem stolova, sa sigurnošću se može ustvrditi da se radi o jednom od najboljih, ako ne i najboljem studentskom restoranu u kojem možete sjest' k'o čovjek i nešto lijepo pojest. Dakle, ovo je restoran kojemu je stalo da zadovolji gosta, makar on bio i student s nekoliko bonova u bloku. Jedina zamjerka ovom restoranu odnosila bi se na poziciju koja je s neruke ako ne živite u okolici i ne visite na faksu cijeli dan. (l.č.)

Gorica

Restoran «Gorica» je kao studentska menza počeo raditi tek nedavno i trenutno se kod njih hrani samo jedan student, tako da se ne začudite, ako odlučite tamo kupiti određeni broj bonova, da vas osoblje pita koji je uopće proces prodaje bonova. Nakon ulaska u restoran naći ćete se u ugodnoj, tihoj (bez glazbe i gostiju) domaćoj atmosferi, a ako netko i bude unutra to je vjerojatno umirovljenik koji na tom mjestu kompletni obrok dobiva za svega četrnaest kuna. Sam prostor je uređen veoma ugodno i važno je da je vrlo čist i uredan što mu daje dodatni osjećaj, rekao bih neke vrste, uštogljenosti. Nakon što smo sjeli odmah se pojavila pričljiva ali istovremeno i ljubazna konobarica koja nam je donijela jelo za svega nekoliko minuta. Postoji izbor od tri menija, ali uz malo čekanja može se dobiti i jelo po narudžbi. Jeli smo grah s kobasicom i govedu juhu sa lešo mesom i

krumpirom i oba jela su bila ukusnija nego primjerice u «Bokara». Razlog tome je vjerojatno to što se ovdje kuha u manjim količinama. Moguće je dobiti vegetarijanski obrok, ali ne i piće. Ukratko, to bi bilo sve što možete dobiti za bon, budući da osim samog obroka nema nikakvih dopunskih usluga poput

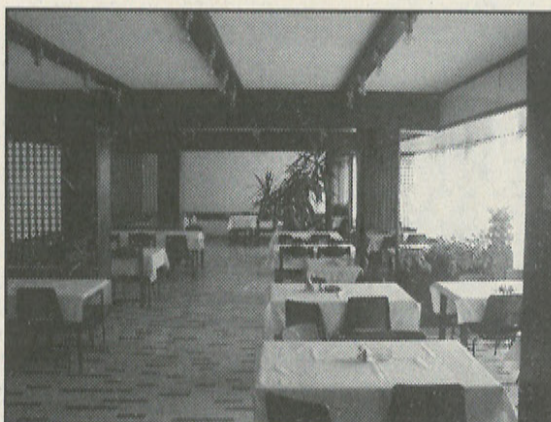

sokova, voća ili kolača, a što trenutno i nije isplativo s obzirom na broj studenata koji se tamo hrani. U WC-u sve funkcionira, ali što god tamo radili obavite to na brzinu. U svakom slučaju preporučio bih svima koji žive u Starom gradu da uzmu nekoliko bonova u

«Gorici» jer im je «pri ruci». (a.m.)

Minčeta

Studenti viših godina FTVT-a zasigurno jako dobro poznaju Minčetu obzirom da su jedini preostali studenti u Gradu koji se tamo još uvijek hrane. Nekad luksuzni restoran, koji je

kasnih osamdesetih odlučio svoje usluge ponuditi i studentima (prvi koji je to uopće učinio), raspadom DSC-a danas je tek otužni podsjetnik nekadašnjeg sjaja. Obzirom da tete, koja nas je nadasve ljubazno poslužila i uslužila, svaki dan očekuje da se restoran iznajmi privatniku, i da je ovaj onda nogira, što je već isprobana metoda, bili smo više nego ugodno iznenađeni. Kako smo na ručak prikasnili, jer Minčeta ima ograničeno vrijeme ručka i večere, vratili smo se na večeru i mogli birati između klinički mrtve pljeskavice i omleta (ma znate, jaja i sir). Dobili smo i salatu i, sad nećete vjerovati, sok. Šok. Ovome se nije dosjetila niti jedna privatna menza, u kojima se uglavnom pije H2O. Kako je zahod, prema riječima konobarice, javan, i nije bio u najboljem redu. Sapun i papir nismo ni tražili.

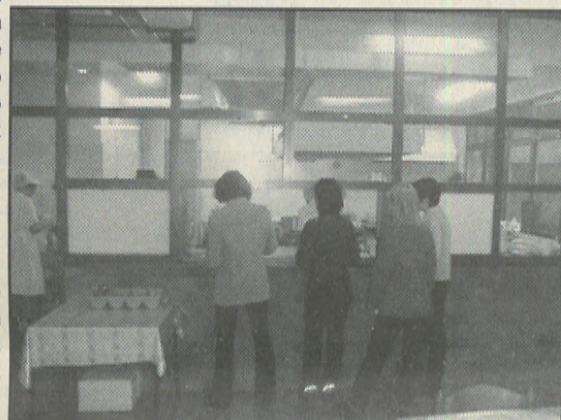
Sve u svemu, radi se o klasičnoj socijalističkoj menzi, koja je radila preko tri stotine ručaka dnevno, dok ih je danas tek četrdesetak. Duboko smo uvjereni da studenti koji se još uvijek tamo hrane imaju dobar razlog za to, a to je najvjerojatnije domaća hrana i atmosfera. (j.a.)

Bokar

Bokar je možda jedina menza koja je prvenstveno menza, a tek onda restoran. To je i menza sa najviše studenata pod svojim krovom. Upravo zbog brojnosti studenata jedino ova menza ima samoposlugu, što olakšava posao i onako prezaposlenom osoblju.

Odmah smo se obratili voditeljici poslova gospođi Mirjani (čitateljima Gregala dobro poznata kao Miss M), koja nas je od tog trenutka pratila po cjeloj menzi trudeći se da nam pokaže što sve nudi Bokar. Nakon minimalnog čekanja na obrok i 15-minutnog čekanja na kolače, sjeli smo za stol na kojem je već bilo bokal vode (čaše smo uzeli sami). Uzeli smo pohanog oslića i salatu, koje možete uzeti koliko želite i priznajemo da nam se svidjelo. Poslije smo probali i kolače i to tri za jedan bon, a sveprisutna gospođa Mirjana nas je upozorila na mogućnost kombiniranja pingvina, voćnih jogurta i sličnih

slatkiša. Također, novo u Bokaru je i to da će odsad svi proizvodi koji se uzimaju za vani (mlijeko, kukuruzne pahuljice, slatkiši ...) biti na samom izlazu iz menze, što će smanjiti gužvu na kolačima. U menzi nije (za razliku od drugih) dozvoljeno pušenje, već za to postoji ugodno uređen prostor sa

televizijom na kojoj je uvijek loša slika (MTV). Studenti, koje smo sreli, su pohvalili osoblje, a posebno novog konobara, te naglasili da je, iako ima primjedbi zbog neraznolikosti hrane i sistema kupovanja bonova, ovo najbolja menza. Iznenadila nas je tišina i zaista ugodna atmosfera, tako da dobijete dojam da se svi međusobno poznaju. Na kraju možemo samo reći da ova menza nije najpopularnija samo zbog svoje lokacije već i ljubaznosti osoblja i velikog izbora artikala "za vani" kao i domaća atmosfere. (s.d.)

Zanimljivosti:

• Ne postoji dnevno ograničenje iskorištenja bonova, što znači da se možete predozirati sarmom ako vam u menzi dopuste. A trebali bi.

• Cijene artikala «iz frižidera» menze same određuju. Ovdje se krije razlog tomu što sada četiri pingvina koštaju k'o nekad pet.

MENZA	KVALITETA HRANE	BROJ MENIJA	KOLIČINA HRANE	PIĆE UZ JELO	POSLUGA	AMBIJENT	ČISTOĆA	JELA ZA VEGETARIJANCE	DOPUNSKE USLUGE	OPĆA OCJENA
Gorica	3	3	5	Ne	5	4	5	Da	nema	3
Bokar	4	2-3	proizvoljno	Ne	samoposluga	4	5	Ne	kolači, slatkiš, corn flakes, pudinzi, mlijeko	4
Minčeta	2	2	4	Sok	5	2	3	Da	mlijeko, kolači, krafne	3
Ragusea	3	2	5	Ne	3	4	3	Ne	keksi, voćni jogurti, sokovi, pudinzi	3
Maestoso	5	3	proizvoljno	Ne	5	5	5	Da	kava, slatkiši, voće, sokovi, keksi, mlijeko, voćni jogurti, corn flakes	4

Slušajte GAZDE: piva nije alkohol

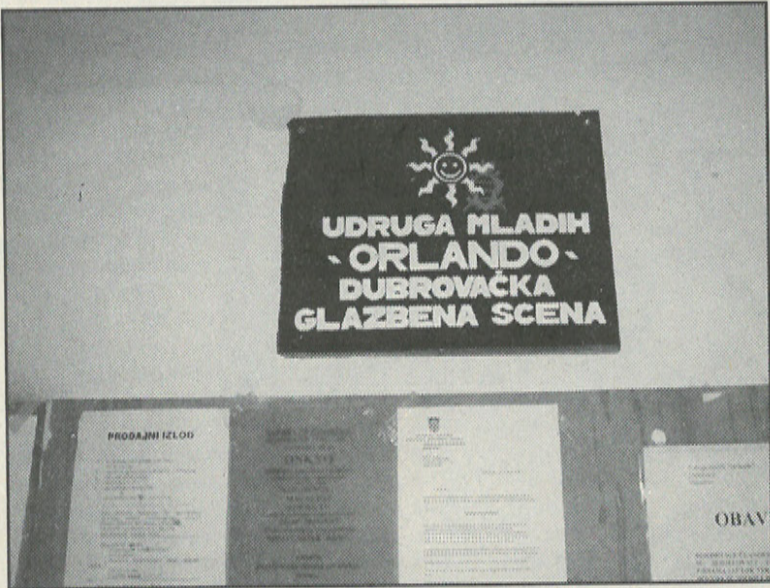
S Redžijem smo pričali o tome kako Orlando ne postoji zbog šanka, kako oko para mora doći do problema, kako su Gazde jedan jako dobar bend, kako piva nije alkohol nego tekući kruh, kako su ljudi u Gradu lopovi, kako nitko neće šugavog psa u kući, kako se dobiva čokolada, kako će sljedeći put biti oprezniji.

Razgovarao: Lukša Čičovački

djelujete?

• Čime se sve Orlando bavi? Orlando se bavi svim i svačim,

Osnovani smo sredinom svibnja prošle godine, a sa radom smo počeli u kolovozu, kada smo dobili prostorije

odnosno, svim onim aktivnostima koje zanimaju mlade. Od glazbe do sporta. Dakle, unutar udruge djeluju glazbena, likovna, novinarska, video, dramska, tehničko-inovatorska i sportska sekcija. Glazbena sekcija je najbrojnija i okuplja šezdesetak ljudi iz petnaest bendova. Ona je i najaktivnija. Organizirala je rock koncert za Dan Županije, Božićni rock koncert, kao i neke druge koncerte. Imamo i likovnu sekciju, koja još nije namakla dovoljno sredstava kako bi dobavila potreban materijal. Unutar dramske sekcije djeluju tri glumačke grupe koje produciraju zasebne projekte. Za tehničko-inovatorsku sekciju još nije poznato čime se bavi. Video sekcija je nedavno bila na Mljetu i snimila film o životu na otoku, koji je svojevrsna uvertira projekta Mljet 2000. Novinarska sekcija neće se baviti izdavanjem glasila, već će izrađivati interne biltene, flyere i kratke stripove. Unutar sportske sekcije formiran je malonogometni tim, kao i judo klub, a sve u cilju odvlačenja mladih od poroka da bi zdravim načinom života krenuli naprijed.

od ondašnjeg ravnatelja bolnice gospodina Andra Vlahušića.

• Dakle, prostorije ste dobili od HSLs-a?

Ma, ne! Tako se pisalo po novinama. Nisam ja nikakva ličnost da govorim, ali kad bi se vjerovalo novinama pola grada bi bili lopovi, a ja bi već bio mrtav. Ja sam bez ikakvih veza i poznanstava sa članovima HSLs-a otišao kod gospodara Vlahušića i zamolio ga za prostor. On je odmah pristao. Rekao je da je i on kad je bio mlad nešto slično želio napraviti. Ono, dao nam je prostor kao kad ti neko da čokoladu i rekao, citiram: "Ja vam to dajem kao ravnatelj bolnice, a ne kao član HSLs-a". Činjenica da nas netko svojata samo je dokaz da vrijedimo jer nitko neće šugavog psa u kući. Na primjer, strašno su me naljutile izjave "I rockeri su za koaliciju!" na

susret. On nam je financirao CD, kao i jedan rock koncert sa ukupno 12 000 kuna. Isto tako, zahvalio bi se i gospodinu Srećku Kljunku koji nam je dao inicijalna sredstva za uređenje prostorija i kantine. Isto se tako zahvaljujem i Aidi, Tanji, Jagodi i Maji iz Županijskog ureda za društvene djelatnosti koje su zaslužne za to što je rock došao na ovu razinu na kojoj je sada. Teško se financirati iz jednog izvora, tako da gdje god se možemo uvalit', uvalit' ćemo se. To je jedini način da se nešto napravi. A sljedeći put kad budemo radili s nekim političkim strankama biti ćemo oprezniji jer kod nas dolaze mladi koji nisu politički opterećeni i ne bih volio da neka majka govori djetetu: "Što ideš tamo, u neku stranačku udrugu?"

• Kolike su vam članarine i koliko svaki bend plaća za prostoriju?

U početku smo bendovima naplaćivali korištenje prostorija, kako bi mogli te iste prostorije urediti, ali smo taj sistem napustili kada smo završili adaptaciju. Sada je mjesečna članarina 10 kuna, što je stvarno simbolična cijena s obzirom da su bendovi ranije unajmili prostor za 100 maraka. Kad bi ja bio u mogućnosti, plaćao bih bendovima, jer oni u taj posao unose trud koji treba cijeniti i ne idu po ulicama nego sviraju.

• Je li istina da su vam Mladi hrvatski liberali platili dugovanje struje u iznosu od 35 000 kuna?

Nije istina! Neka vam MHL donese taj račun pa ga vi objavite u Gregalu. Struju mi ne dobivamo besplatno. Bolnica plaća našu struju, a mi im za uzvrat obavljamo fizičke poslove, prenosimo im materijal iz stare bolnice na Medarevo i slično. Tako, nekim džentlenskim dogovorom plaćamo struju. Uostalom, na isti brojčak je prikopčana i Luna, kao i još neki odjeli bolnice koji još uvijek rade.

• Dobili ste i službeni auto. Je li

interesu da uništimo ovo što smo ovdje postigli. Jednostavno, došli smo u situaciju s time da će se i članovima drugih udruga mladih omogućiti korištenje usluga kantine, ali po nešto skupljim cijenama. A što se tiče alkohola, alkohol ne točimo.

• Tko sve može koristiti kantu i točite li alkohol?

Kantinu mogu koristiti samo članovi udruge uz predočenje članske iskaznice s time da će se i članovima drugih udruga mladih omogućiti korištenje usluga kantine, ali po nešto skupljim cijenama. A što se tiče alkohola, alkohol ne točimo.

• Ja sam maloprije u vašoj kantini popio teretnu pivo.

Piva nije alkohol. Piva je tekući kruh.

• Što mislite o otvaranju kantine u Luni? Je li ona stvarno potrebna s obzirom da bi se nalazila u neposrednoj blizini vaše kantine?

Ja osobno nemam ništa protiv toga iako smo mogli napraviti zajedničku kantu, ali zbog nekih razmimoilaženja to nismo uspjeli. Znaš kako je to kad se dvije udruge idu dogovarati. Mora doći do problema oko para.

• Kako gledate na umrežavanje udruga mladih na razini Dubrovnika?

Mislim da umrežavanje udruga nije potrebno jer pojedinačno mogu izvući više love nego što bi to mogle kao jedna organizacija, a izgubile bi i dio autonomnosti. Sa druge strane, u potpunosti podržavam koordinaciju između udruga, ali samo na razini dogovora.

• Je li istina da ste tražili financiranje od strane Veleučilišta u Dubrovniku i mislite li da je korektno da Ministarstvo znanosti i tehnologije izdava novac za aktivnosti koje nisu studentske?

Mislim da je to uredu s obzirom da su članovi udruge uglavnom studenti, a oni koji to nisu vjerojatno će to postati. Sve je to u korist mladih. Ali, sa Rektorom sam razgovarao i o ideji da se jedna od prostorija Orlando uredi uz financijsku pomoć Veleučilišta. Taj prostor mogli bi koristiti i studenti, a u njemu bi se organizirale svirke. Rektor je rekao da će ideju predložiti Upravnom vijeću.

• Je li istina da ste htjeli organizirati izložbu na Veleučilištu i da ste zauzvrat tražili novac, s time da bi slike ostale na VDU-u?

To apsolutno nije istina. Mi smo htjeli organizirati izložbu na Veleučilištu, ali je isto tako istina i da nismo za to tražili nikakve pare. Novac smo od Veleučilišta tražili za dva rock koncerta, jedan za Dan Veleučilišta, a drugi sredinom ljeta. Jedan bi bio organiziran na otvorenom, a drugi u Lazaretima.

• Mislite li da je to potrebno s obzirom da Studentski zbor Veleučilišta svakog ljeta sudjeluje u organizaciji Humanijade na Puntizeli?

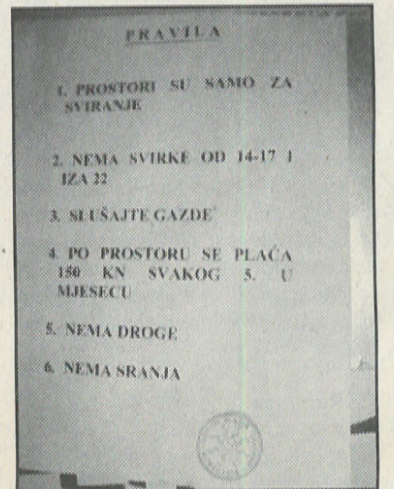
Pa, nikad nije dovoljno zabave i koncerata u ljetu. A, uostalom, na Humanijadi nastupaju profesionalni bendovi sa tek nekoliko predgrupa, a mi bi radili amaterske koncerte. Zapravo bi najbolje rješenje bilo napraviti Humanijadu u uvali Lapad koja bi trajala petnaestak dana, a na kojoj bi nastupali amaterski bendovi. Postoji i ideja da se organizira dvodnevni koncert na Mljetu ovoga ljeta. Prvi dan bio bi posvećen rock glazbi, a drugi dan tehnu. Taj projekt radi Davor Jančić i njegova ekipa, a u pregovorima smo s Centrom za borbu protiv ovisnosti oko financiranja.

• Kako gledaš na sadašnje stanje rock scene u Gradu?

U Županiji smo dobili mjesto unutar Zajednice kulturno-umjetničkih društava gdje imamo predstavnika u Upravnom odboru, tako da smo ušli u isti rang s limenim glazbama, amaterskim folklornim društvima, zborovima. Dakle, rock glazba više

nije isto što je bila prije pet-šest godina u ovome gradu. Danas je to rock glazba na jednom kulturnom nivou, što se pokazalo i na koncertu za Dan Županije. Tako da će, ako ovako nastavimo, rock glazba u ovom gradu doći na zavidnu razinu. Od te zajednice dobit ćemo 5 000 kuna za koncert na Dan Županije.

• Koji su vam sljedeći projekti? Sada, u korizmi, nećemo organizirati nikakve javne nastupe i koncerte, ali ćemo organizirati dobrovoljno davanje krvi, skupljamo igračke za dječji dom Maslina. Isto tako, želimo izdati CD dubrovačkih bendova kojeg sam već spomenuo. Materijal za njega je već snimljen, a sada tražimo sponzora koji bi financirao izdavanje.

• Reci mi zašto članovima udruge preporučaš da slušaju Gazde?

Pa, gazde su jedan jako dobar bend.

Page dobio odštetu za klevetu da je pasivno gledao kako Bonham umire

Jimmy Page, gitarist grupe Led Zeppelin dobio je odštetu od britanskog "Ministry" magazina koji je u broju od rujna 1999. objavio da je Page 1980. mirno stajao i gledao svog bubnjara i notornog pijanicu Bonhama kako se guši u vlastitoj bljuvotini (od čega je i umro) i da mu je prva briga bila sačuvati svoj krevet čistim.

Pozamašnu i neobjavljenu odštetu Page će pokloniti u dobrotvorne svrhe. (monitor)

Oko za oko

U Nigeriji odsječena ruka po islamskom zakonu

U Nigeriji se počeo provoditi šerijatski kazneni zakon, a prva presuda islamskog suda je bila odsjecanje desne ruke jednom čovjeku koji je opisan kao notorni kradljivac stoke. Ova amputacija razveselila je muslimanski dio stanovništva kao dokaz provođenja islamskog vjerskog zakona, dok je razbjesnila kršćane koji se protive provođenju šerijatskog prava. Predsjednik Obasanjo, inače kršćanin, tvrdi da vlada želi zadržati neutralnu poziciju u ovom delikatnom pitanju. (monitor)

plakatima za naš koncert. Mi smo tada radili gitarijadu, a kako je u današnjoj situaciji jako teško doći do sponzora, koalicija HSLs-SDP jedina se ponudila da financira prvu večer tog dvodnevnog koncerta. Isto tako su nas zvali da sviramo i na Budišinom predizbornom skupu. Mi smo im rekli da ćemo svirat samo ako nam plate.

• Kako se financira udruga?

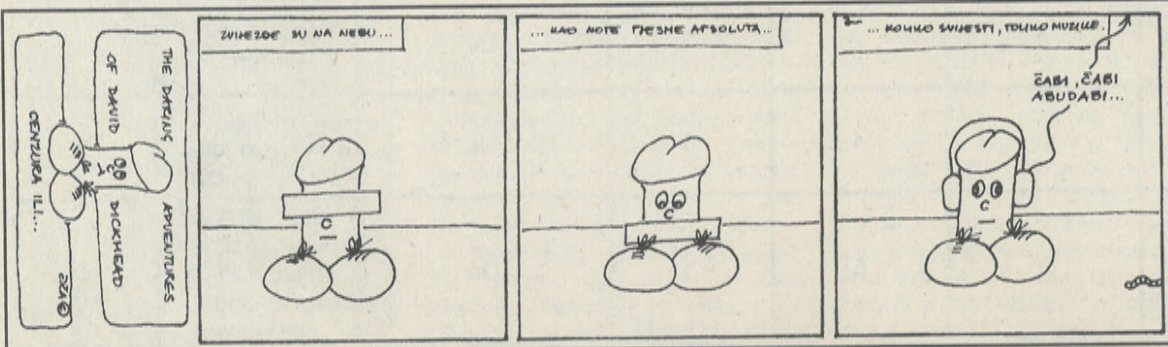
Što se tiče financiranja najviše bi zahvalio gospodinu Matu Grgureviću iz Centra za borbu protiv ovisnosti koji nam je najviše izašao u

i to dar HSLs-a?

Je. Ako je Mimo u HSLs-u onda je to njihov dar. Evo, zahvaljujem se i Mimu jer je on čovjek koji voli zaraditi, ali voli i pomoći.

• Na današnjem (nedjelja, 26. ožujka) sastanku odlučili ste privremeno zatvoriti kantu. Zašto?

Zatvorili smo kantu na sedam dana jer su se počele događati neke neugodne stvari. Ljudi koji nisu članovi udruge dolaze pit i onda ne možeš kontrolirati situaciju, a nama nije u

Uhvaćena u mreži

Prednost formalnog umrežavanja udruga mladih u Gradu je u tome što bi se takva, formalna mreža mogla dalje umrežavati dok ne bi došli do prave, hijerarhijske mreže.

Razgovarali: Lukša Čičovački i Julijana Antić
• Par podataka o Udruzi mladih Luna?

koliko je ostalo osnivača do danas?
Luna ima oko četrdeset članova, a od osnivača su ostali samo Azra

• Luna je inicirala takozvanu Mrežu mladih, što to konkretno znači i čemu takva organizacija?

U Gradu danas djeluje desetak, što političkih, što nepolitičkih udruga mladih. Događa nam se da niti ne znamo jedni za druge, a kamoli čime se bavimo. Mreža mladih osnovana je kako bi sve udruge mladih međusobno komunicirale i razmjenjivale informacije. Želim naglasiti da Mreža nije formalnog karaktera, a kako će se ona dalje razvijati vrijeme će pokazati. Mladi boreći se zajedno za svoj identitet i prava mogu učiniti puno više i to je jedini razlog osnivanja ovakve mreže. Mreža će nam pomoći u ostvarenju zajedničkih projekata, čime ćemo spriječiti nepotrebno rasipanje sredstava, ali što je bitnije, nepotrebno rasipanje energije. Do ideje smo došli na Seminaru o inicijativama mladih u zajednici, u studenom prošle godine, koji je bio u organizaciji Vijeća Europe i Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i majčinstva. Tamo je bila promovirana

osobnom mišljenju dobro da političke i nepolitičke udruge koaliraju u neku vrhovnu organizaciju?

Moje mišljenje od našeg zadnjeg sastanka se promijenilo. Teško je govoriti o nečemu samo na temelju tuđeg iskustva. Meni su Splitski bili jako simpatični, pa sam njihovo iskustvo htjela primijeniti na Dubrovnik. Međutim, vidjela sam da to našim udrugama ne odgovara, pa ne želim nikoga siliti na nešto što mu ne odgovara. Formalno uključivanje ima svojih prednosti, ali svakako i nedostataka. Prednost je u tome što bi se takva, formalna mreža mogla dalje umrežavati dok ne bi došli do prave, hijerarhijske mreže. Za sada formalno uključivanje udruga u jednu, nije ni potrebno, a važno je samo da o nama dobro govore, kao o mladima u Dubrovniku.

• Koliko formalno udruživanje političkih i nepolitičkih udruga može pridonijeti razvoju civilnog društva u Hrvatskoj?

Civilnom društvu to u svakom slučaju ne šteti, a koliko mu pridonosi je pitanje. Moje osobno mišljenje jest da je takvo uključivanje kod nas nije nespojivo, a iz razloga što se mladi ne bi trebali baviti politikanstvom, niti biti žrtve neke ideologije na štetu njih samih, dakle mladih u Gradu. Mislim da bi oni mladi ljudi koji sjede u nekoj stranci na ovaj način bili puno objektivniji i mogli bi objektivnije i realnije zastupati interese mladih.

• Prema Europskoj povelji, svaka općina i regija treba imati u tijelima lokalne uprave predstavnika mladih, a preporučuje se da taj predstavnik bude predložen od udruga mladih koje djeluju na tom području. Obzirom da si ti već bila predložena, te da ćeš možda opet biti, hoćeš li tražiti povjerenje udruga u Gradu?

Točno je da sam bila predložena i to od strane Poglavarstva grada, a ne od udruga. Međutim, to je sada stopirano i ne znam kad će se opet birati predstavnik mladih u Poglavarstvu. Ukoliko se bude birao, i to budem ja, tražit ću da mi se izglasa povjerenje od strane udruga mladih koje djeluju u Gradu, a ukoliko ga ne dobijem neću prihvatiti posao.

• Koji su daljnji planovi Lune? Luna sad želi što više surađivati, pogotovo sa Orlandom, koji nam je fizički najbliži, te dalje razvijati likovnu i novinarsku radionicu.

Luna je udruga mladih. Osnovana je prije godinu dana s područjem djelovanja na području grada Dubrovnika. Iako se zove udruga mladih, registrirana je kao socijalna udruga jer njene djelatnosti naginju prema socijalnoj tematici s obzirom da želimo pomagati ugroženim društvenim skupinama u zajednici. Ne ograničavamo se samo na socijalni rad. Ciljevi udruge su unapređenje kvalitete života mladih i razvoj lokalne zajednice. To znači da je naš osnovni projekt aktiviranje mladih u zajednici. U tom smislu želimo privući mlade oko nekih aktivnosti koje su njima zanimljive, a onda te iste mlade uputiti prema vani, prema zajednici, prema ljudima koji ih okružuju, da prepoznaju potrebe i probleme sredine u kojoj žive i da onda s takvim spoznajama pruže pomoć drugima.

• Tko su osnivači Lune?

Postava Lune se znatno promijenila od osnutka. Od prve postave ostalo nas je samo dvoje, a došli su neki novi i mlađi ljudi. Udruga je začeta od skupine ljudi koji su se okupljali u Sezamu i pričali o tome kako bi se u Dubrovniku trebalo nešto napraviti za mlade jer se ništa nije događalo. Krenuli smo prikupljati materijal za knjigu o mladima u Dubrovniku koja bi onda bila podloga za osnivanje udruge. Ciljeli projekt se dosta otegnuo jer nismo znali tko bi takvo nešto financirao, međutim onda smo uvidjeli da su okolnosti takve da bi mogli osnovati udrugu i bez izdavanja knjige. Registrirali smo udrugu iako još nismo imali prostorije. Kasnije smo dobili prostorije u staroj bolnici iz kojih je ranije iselio Klub liječenih alkoholičara i Pedijatrijska ambulanta.

• A, kako ste dobili prostorije?

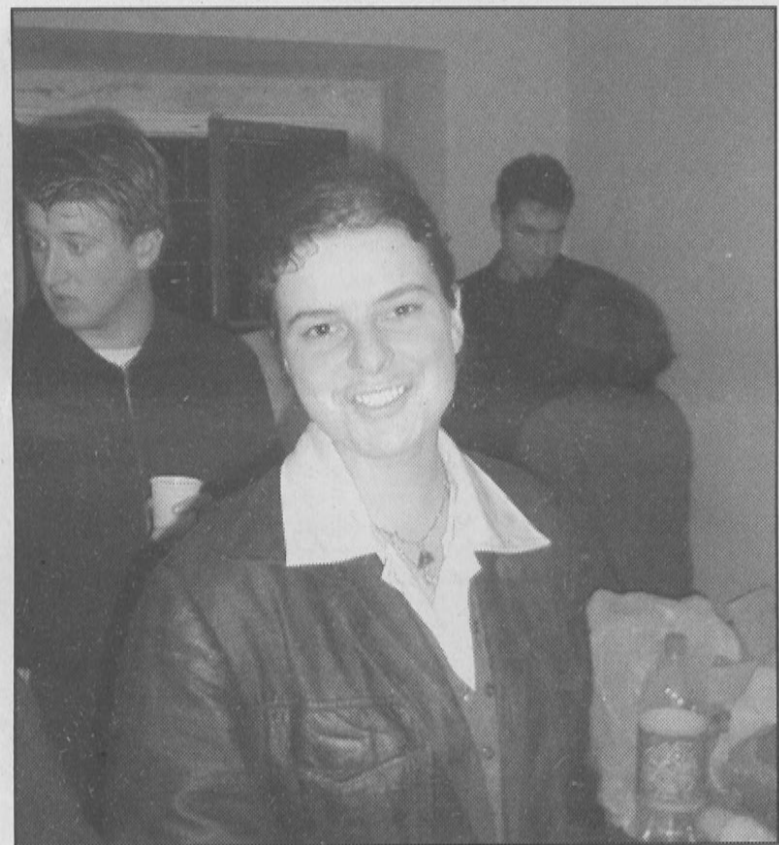
Pitali smo ravnatelja bolnice Andra Vlahušića i on nam je odmah izašao u susret. Kako prostor nije bio uređen skupili smo nešto novca od članarina i ušli u uređenje koje još uvijek traje. Mi, zapravo, i nismo dobivali nikakvu financijsku pomoć, a jedina sredstva koja smo dobili su bila ona od Otvorenog društva za list, čiji je broj upravo izašao.

• Dobro, kad smo već kod financiranja, tko su vam sve bili sponzori?

Za izlet u Međugorje novac smo dobili od Županje, kao i za koncert u Uvali, koji smo organizirali u suradnji sa Orlandom i Forumom mladih SDP-a. Oba sponzorstva su bila po 3 000 kuna. Mada nije financijskog karaktera, htjela bih spomenuti da nam je puno pomogla doktorica Čale, koja i danas vodi radionicu za volontere pri Luni. Cilj radionice jest osposobiti mlade ljude za rad sa drugim mladim ljudima, prvenstveno u području ovisnosti, ali im daje osnove komunikacije za vođenje radionica iz bilo kojeg područja.

• Koliko članova ima Luna i

Grgat i ja. Članovi Lune mogu postati svi mladi ljudi, dakle od nekih kasnijih

razreda srednje škole do nekih trideset godina. Ali svi oni stariji koji imaju nekakva znanja koja bi mlade mogla zanimati i žele raditi s mladima, uvijek su dobrodošli kao vanjski suradnici.

• Nedavno ste pokrenuli projekt lista za mlade Lunatix. Kojom problematikom se list bavi i tko ga uređuje?

Glavna urednica lista je Ana Milovčić. Ona je članica udruge, ali je potpuno slobodna što se tiče politike lista. List se bavi raznovrsnom tematikom i ima jako puno sadržaja koji nisu lokalnog karaktera. U biti list nije tematski određen, nego je vrlo šaren, a glavna urednica bira članke.

• Je li istina da Luna otvara novu kantu u prostorijama bolnice i ima li to smisla kad Orlando već tamo ima kantu?

Gledajte, Orlando nama nije konkurencija, jer se on bavi sasvim drugim sadržajima, a i muzika koja bi se puštala u naše dvije kantine bila bi potpuno drugačija. Zato mislim da bi mladi u našoj kantini mogli naći sasvim druge, njima zanimljivije, sadržaje. U ostalom, onda se možemo pitati što rade toliki kafići u Burbonu. Neki članovi Lune su tražili da otvorimo svoju kantu i ne vidim zašto bih im to zabranila.

• U Orlandu je teretna piva šest kuna, a prodajna cijena je puno manja, hoćete li i vi zarađivati na mladima?

Mi smo još daleko od otvaranja kantine, pa ne bih znala reći koje će cijene biti.

Europska povelja o sudjelovanju mladih u životu općina i regija, a takva organizacija u formalnom obliku djeluje u Splitu.

• Reci nam koliko je po tvom

IME PROJEKTA:

“Dubrovačka mreža mladih”

NOSITELJ PROJEKTA:

Udruga mladih “LUNA”

OBRAZLOŽENJE POTREBA:

U Dubrovniku djeluje desetak, što političkih, što nepolitičkih organizacija mladih koje djeluju nezavisno i nepovezano. Interes za suradnju postoji (inicijalni sastanak je održan u studenom 1999.), ali za svaki daljnji rad na umrežavanju potrebna je organizacija i koordinacija iste.

Umrežavanje mladih u dubrovačkoj regiji smatramo neophodnim za poticanje konkretnih inicijativa mladih i stvaranje globalnog ozračja suradnje i tolerancije.

CILJ PROJEKTA:

Udruga mladih “LUNA” pojavila se kao inicijator umrežavanja mladeških organizacija na lokalnoj i regionalnoj razini, da bi kao nevladina i nestranačka udruga mladih potakla na suradnju, toleranciju i komunikaciju mladeških organizacija te pokrenula nove i oživila stare inicijative mladih u zajednici.

OPIS PROJEKTA:

Ovim bi se projektom potaknula komunikacija mladih udruženim u političkim i nepolitičkim organizacijama. Projekt bi trajao godinu dana u kojoj planiramo stvoriti i učvrstiti mrežu mladih u Dubrovniku. Predstavnicima postojećih organizacija mladih sastajali bi se najmanje jednom mjesečno, dogovarali moguće oblike i vidove suradnje, razmjenjivali informacije i poticali zajedničke inicijative i akcije. Svaka tri mjeseca obavljali bi se održati jednu zajedničku akciju u zajednici (humanitarnog, ekološkog ili sl. karaktera), a od velike važnosti smatramo i održavanje zajedničke tribine u Dubrovniku, a osobito mlade u njemu upoznali sa našim idejama, ciljevima i poduzetim aktivnostima. Umrežavanje bi nam također omogućilo lakši pristup lokalnim vlastima i zastupanje interesa mladih. Podržavajući jedni druge međusobno bi se osnaživali i poticali druge mlade ljude na udruživanje ili pristupanje već postojećim organizacijama mladih u Dubrovniku.

Ministar Kraljević primio je studentsku peticiju i zahtjeve od strane Pokreta studentskih inicijativa (PSI). Peticiju i njene potpisnike, koji su objavljeni na <http://monitor.hr/>, prenosimo u cijelosti.

Peticija studentskih organizacija Kraljeviću

Potpisnici peticije:

ATTACK! (Autonoma tvornica kulture), DIM (Demokratska inicijativa mladih), Fade in (Aktivistički video centar), Godine (časopis za kulturu), Godine nove (kulturni magazin), KSET (Klub studenata elektrotehnike), KSFF (Klub studenata Filozofskog fakulteta), Libra Libera (književni časopis), Radio.Active (Udruga za promicanje medijskog aktivizma), Radio Student, Savez studenata Zagreba, SIC (Studentski informacijski centar), Studentska udruga Revolt, URK (Udruženje za razvoj kulture).

PETICIJA POKRETA STUDENSKIH INICIJATIVA (PSI) Za smjenu uprave Studentskog centra

Pozivamo ravnatelja SC-a Zdenka Protudera da podnese ostavku. Pozivamo voditelja sektora kulture SC-a Stipu Zebu, njegovog zamjenika Nikolu Periškića, te voditelja službe javnih poslova Marka Matića da podnesu ostavku, jer su na ta mjesta postavljeni političkim dekretom, a ne prema svojoj kompetenciji.

PSI-jev zahtjev za smjenom čelnih ljudi Studentskog centra proizlazi iz nezadovoljstva studentskih časopisa, kazališnih skupina, studentskih udruga, alternativnih umjetnika svih profila, studenata koji su tu alternativnu kulturu tražili, odnosno svih onih koji su ikada došli u doticaj s upravom SC-a i njihovim metodama. Posljednjih deset godina Studentski je centar gubio sve programe kulture: projekt svjesnog uništavanja SC-a započeo je Cvitan Milas, a dovršio sadašnji ravnatelj Zdenko Protuder. Smatramo da su dvojica upravitelja, kao i njihov “stručni” kadar, gašenjem studentskih časopisa, onemogućavanjem projekata i zatvaranjem prostora devastirali SC, osiromašili ga i uspješno obranili od studenata.

- Pod ravnateljem Cvitanom Milasom ugašen je književni časopis Gordogan.

- Radi ometanja rada i uredništvo Godina (danas Godine nove) bilo je prisiljeno promijeniti izdavača.

- Za ravnarja Zdenka Protudera cenzuriran je književni časopis Libra, koji također odlazi iz SC-a.

- Novo uredništvo Godina se bez ikakve obavijesti i objašnjenja raspušta, te se osniva novo uredništvo.

- Studentskom listu Revolt zabranjena je prodaja u prostorima Centra.

- Ne dozvoljava se održavanje večeri Multikulture u SC-u.

- Prostor Studentskog centra - SKUC, Pauk, disko SC-a - studentima su nedostupni.

- Sve studentske inicijative, od koncerata, izložbi, performansa, tribina do buvljaka odbijene su ili je ponudeno unajmljivanje prostora po komercijalnoj cijeni.

- S izložbe Novi početak koju organizira ATTACK uklanjaju se izložci koji pozivaju na smjenu uprave Studentskog centra.

- Voditelj službe javnih poslova zaposlenicima u izdavačkoj djelatnosti uručivao je protuzakonite otkaze (glavni urednik izdavaštva premješten je na novo radno mjesto sa zadatkom “istraživanja vjerske, nacionalne i stranačke pripadnosti djelatnika SC-a i studenata”).

- Volonteri Nestranačke kampanje za mlade su izbačeni iz Centra prilikom dijeljenja materijala kojima se mlade poziva da izađu na izbore.

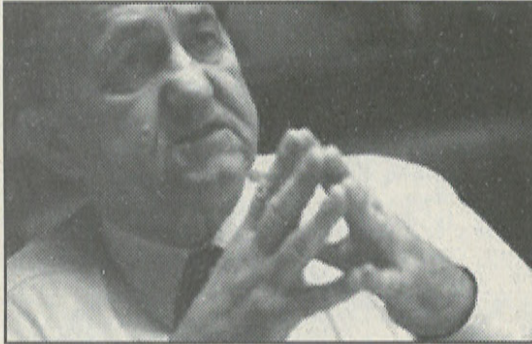
Tražimo ostavke odgovornih ljudi i konstruktivne promjene u ovoj studentskoj instituciji.

PSI

Demografska fronta

S don Antom smo diskutirali o tome kako odumiremo, kako se moramo boriti za svaki gram hrvatskog mozga, kako je cijela Hrvatska jedna mirnodopska gospodarska i demografska fronta, te o tome kako je pobačaj minko polje, a kontracepcija granata i kako to sve skupa nema nikakve veze s HDZ-om, SDP-om, DGS-om, HSS-om ili LS-om.

Razgovara: Lukša Čičovački
• Koliko Hrvatska ima, a koliko bi trebala imati stanovnika, prema Vašim podacima?

Hrvatska, prema posljednjim statističkim podacima, broji oko 4,5 milijuna stanovnika, s time da su se mnoga mjesta ili čak područja ugasila, izumrla, te u njima nitko ne živi. Veliki je dio Hrvatske, poput primjerice Like, nenastanjen ili iseljen, pa na Vaše pitanje koliko bi Hrvatska trebala imati stanovnika mogu odgovoriti samo temeljnom formulom bez nekog konačnog broja. Hrvatskoj treba onoliko stanovnika koliko joj omogućava biološki opstanak. Drugim riječima, obitelj s jednim ili dvoje djece, neoženjeni, rastavljeni bez djece, te žene s velikim brojem abortusa, svi oni jamče sigurno nestajanje Hrvata kao naroda. Mi odumiremo!

• Iz kojih razloga dolazi do opadanja broja stanovnika u Hrvatskoj?

Do opadanja broja stanovnika dolazi zbog određene natalitetne ljenosti imućnijeg dijela stanovništva, kao onog u Podravini, kada se roditelji, koji su vlasnici bogatih seoskih imanja, zadovoljavaju s jednim djetetom. Sigurno je da su ratna razaranja i teška gospodarska situacija pridonijeli materijalnim nemogućnostima rađanja i odgajanja većeg broja djece unutar jedne obitelji, a također je posve razvidno da ratom traumatizirana hrvatska država, iscrpljena silnim troškovima stvaranja državne infrastrukture bez ičega, skrbi o izbjeglicama i prognanicima, te drugim troškovima koje bogate europske zemlje nemaju, nije mogla dostatno izlaziti u susret obiteljima koje žele imati više djece i to u obliku stimulacija, viših dječjih davanja, ukidanja poreza i pojeftinjenja odjeće i obuće za djecu i slično.

• Kako zaustaviti demografsko propadanje Hrvatske? Što u tom smislu poduzima država, a što Hrvatski populacijski pokret? Imate li programe za mladež?

Zaustaviti demografsko propadanje Hrvatske može se na samo jedan način: rađanjem većeg broja djece! Hrvatski populacijski pokret nema zakonodavnu ili neku drugu izvršnu moć pa da kreditima i drugim instrumentima pomažemo mlade roditelje koji žele veći broj djece umjesto zaustavljanja na, za narod pogubnog, "Zwei Kinder" sistema. Kako je demografska, nazovimo je katastrofa, jedan od temeljnih problema Hrvatske, svaka vlada treba u narednim godinama izdvajati dodatna programska sredstva za pomoć mladim višečlanim obiteljima te

mladim ljudima koji žele zasnovati obitelj. HPP će kod svake vlade nastojati utjecati na što veću pozornost prema problemu izumiranja Hrvata kao naroda.

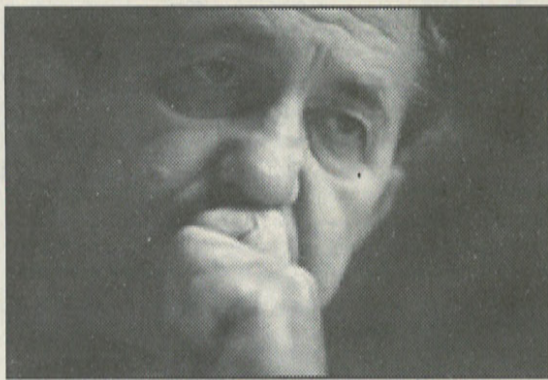
• Je li istina da organizirate okupljanja za samce? Kako se prijaviti za njih i prijavljuju li se mladi?

Kako se ja demografskom problematikom bavim gotovo trideset godina, jedan od najučinkovitijih načina da se usamljeni ljudi upoznaju, zblize,

izmjene mišljenja i druže predstavljaju takozvana okupljanja za samce. Zar u SAD-u nemate barove za samce? Na Internetu milijuni samaca pričaju kroz razne chat kanale, pokušavajući se virtualno zbliziti, makar dolaze iz svih zemalja svijeta! Mnogi naši ljudi, pritisnuti obvezama, nedostatkom sredstava ili poznanstava, nemaju prigodu izlaziti vani, upoznavati se sa osobama sličnim sebi, posjećivati mjesta gdje takve osobe izlaze... Zato povremeno održavam, većinom u maksimirskom restoranu, okupljanja za samce, tijekom kojih oni izlažu svoje poglede na život, razgovaraju, pa se, eto, iz tog izrodi i poneki brak. Prijavljivanje nije nikakva filozofija, ljudi zovu u HPP, obavijestimo ih o terminu, a na okupljanja dolazi dosta mladih, makar ta dob, razumljivo, nije najzastupljenija.

• Kako komentirate "odljev mozгова" i može li Hrvatsko iseljeničtvo sudjelovati u demografskoj obnovi domovine?

Hrvatska je uvijek bila zemlja pametnih ljudi, zemlja intelektualnog "software-a", kako bi to današnji informatičari opisali. Ruđer Bošković, Ivan Gundulić, Ivan Meštrović, Nikola Tesla – to su sve velikani svjetske civilizacije. Zato, kada vidim redove mladih ljudi kako čekaju po najvećoj zimi ujutro pred američkim veleposlanstvom u

Zagrebu, srce mi se stisne. Moramo se boriti za svaki gram hrvatskog mozga, jer ti su mladi ljudi zapravo hrvatska budućnost, danas i sutra sviju naš! Ali, oprostite, rat i sve druge nezgode, preveliki su teret za malu zemlju kao što je Hrvatska, tako da očekujem kako će gospodarski uzlet, koji slijedi u vremenu pred nama, zadržati mlade i sve druge stručnjake u krilu njihove domovine, umjesto da izgrađuju bogatstvo drugih zemalja. Hrvatsko iseljeničtvo će normalizacijom svekolikog života u domovini, zasigurno iznaći motive

BIOGRAFIJA

Antun Baković rođen je 4. srpnja 1931. godine u Goraždu. Prve neprilike sa zakonom imao je na odsluženju vojnog roka 1953. godine u Vladičinu Hanu, gdje je zbog političkih istupanja dospio pred Vojni sud u Nišu, nakon čega je osuđen na četiri godine strogog zatvora. Drugi njegov sudski slučaj zabilježen je 1963. godine, kada ga općinski sud u Travniku osuđuje na šest godina zatvora zbog, kako se navodi, prevare. Osuđen je zbog toga što je od 1961. do 1963. godine prikupljao novčanu pomoć u zemlji i inozemstvu za svoju tadašnju župu u Gomjim Koričanima. Kasnije je istraga utvrdila da je dio novca utroše kao pomoć koričanima, a da je dio Baković zadržao za sebe, kupio automobil, motocikl, pisaci stroj, knjige...

Po izlasku na slobodu, 1967. godine, Baković postaje župnik u

Janjevu. Bavi se gradnjom i obnovom crkvenih objekata, izdavačkim poslovima i prikuplja novac – do dolaska knjigovođa. Tada, kao janjevački župnik, dolazi u sukob sa najvišim crkvenim krugovima te biva suspendiran, a janjevačka župa ostaje u dugovima.

Godine 1982. Biskupska konferencija Švicarske Bakovića optužuje za kršenje određene norme ponašanja kad je riječ o sakupljanju milodara za gradnju crkvenih objekata...

U Bakovićevoj biografiji neizbježna je i epizoda s gradnjom Svetišta sv. Leopolda Mandića u Maglaju: don. Anto prikupljao novac za gradnju svetišta i pošto je ono odavno bilo sagrađeno. Bakovićeve obrane od ovakvih napada i optužaba uglavnom se svodi na formulaciju da su to sve namještalke policije i UDBe.

Devedesetih godina Baković ulazi

u hrvatsku politiku i postaje pomoćnikom ministra obnove, te osniva Hrvatski populacijski pokret. U pretvorbi Hrvatskog fonda za privatizaciju dobiva tiskaru «August Šenoa», gdje ima stalnih problema sa radnicima, koji protiv njega vode sudske sporove zbog povreda materijalnih prava. I sam Anto Baković pokreće tužbe, najčešće protiv novinara i nakladnika, u kojima se od tuženih traže velike novčane odštete. Posljednji sudski spor Baković je imao s «Nacionalom»; pamicu je dobio, ali ne i novac.

Don Anto Baković, župnik u invalidskoj mirovini, danas je urednik glasila za demografsku obnovu i duhovni preporod «Narod», te voditelj Hrvatskog populacijskog pokreta, u čijem aranžmanu samci na raznim druženjima traže partnere. Također, član je glavnog odbora HDZ-a. (preneseno iz Globusa)

povratka u svoju maticu, pa time i sudjelovanja u demografskoj obnovi.

• Kako komentirate demografsku sliku Hrvatske u odnosu na susjedne zemlje?

Hrvatska stoji de facto i de iure najlošije! Kosovo je, primjerice, uvijek puno djece! Bošnjaci imaju puno djece! I u Republici Srpskoj, gdje se živi najjadnije, standard im je nikakav, mjesečna plaća doktora iznosi oko 150 DM, Hrvatska je za njih "Amerika", obitelji imaju puno djece. Samo Hrvatska izumire, prazni se, nestaje... HDZ-ova vlada je svojim programom za 2000-tu godinu odlučila stati na kraj toj populacijskoj "kugi". Uzdam se da će i svaka druga vlada slijediti načela HPP-a, te da ćemo surađivati. Shvatimo da to više nije političko pitanje, to je egzistencijalno pitanje. Milijun umirovljenika i petsto tisuća mladi ljudi koji rade. Tko će hraniti umirovljenike za dvadeset godina ako ne bude mladih? To više nema veze sa HDZ-om, SDP-om, DGS-om, HSS-om, LS-om... Budućnost naroda je u pitanju, a to su svetije i značajnije stvari od same politike čija je funkcija da služi narodu u smislu njegovog boljitka i rješavanja problema.

• Možete li komentirati demografsko stanje u Bosni i Hercegovini?

Nisam do kraja upoznat s brojkama, rat je poremetio parametre. Činjenica je da Hrvati nestaju i iz Bosne, da su sve malobrojniji, te da Bošnjaci postaju sve brojniji. Bosna i Hercegovina je stoljećima bila hrvatska zemlja, a uskoro više neće u njoj biti Hrvata, što zbog službene politike BiH, što zbog opadanja broja Hrvata u njoj.

• Koja su Vaša stajališta o pobačaju i kontracepciji? U kojim slučajevima bi trebalo dopustiti pobačaj?

Pobačaj i kontracepcija su zlo za Hrvate, uvijek ih uspoređujem sa minko poljima i granatama koje su četnički agresori velikodušno "udijelili" Hrvatskoj. Vaš grad Dubrovnik je grad mučenik, bilo je stravično gledati kako

uništavaju povijesne znamenitosti svjetskog značaja. Što je srpska granata na Dubrovčane, na Vašu tvrđavu, to su pobačaj i kontracepcija za Hrvatsku! Svake godine krvnici u liječničkim ordinacijama obave nekoliko tisuća pobačaja. U posljednjih dvadeset godina, prema napucima koje posjedujemo, ubijeno je pola Zagreba! Toliko je naime pobačaja obavljeno. Naravno, pobačaj se odobrava ako je medicinska neminovnost ili ako relevantni stručnjaci ocijene kako je za očuvanje nečijeg života neophodno napraviti pobačaj.

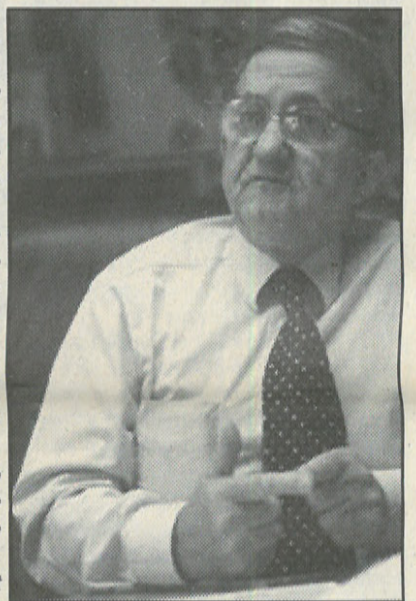
• Neki autoriteti tvrde da je pravo na pobačaj civilizacijsko dostignuće, pa tako pravo svake žene. Molim Vas da komentirate.

Pobačaj je civilizacijsko dostignuće u onoj mjeri u kojoj je civilizacijsko dostignuće masakriranje nevinog stanovništva, bez mogućnosti odbrane, poput genocida žena i djece u Vukovaru. Fetus, taj mali čovjek koji smo Vi i ja bili, koji smo mogli biti Vi i ja, ne može se braniti. On je nemoćno, istinsko biće. Ako ga majka želi ubiti, prije nego mu je dala prigodu da poživi, da progleda, da oplemeni život naroda, onda je to strašno moralno pitanje. A možda je taj mali ubijeni čovjek mogao biti novi Ruđer Bošković. Takve žene, vjerujte mi, više nikad ne mogu zaspati mirno, uvijek ih muči grižnja savjesti. Najviši stupanj života svake žene je majčinstvo. Kada ubijate svoj smisao života, što Vam ostaje?

• Danas je budućnost mnogih mladih ljudi neizvjesna uslijed nezaposlenosti i niskog standarda življenja. Što biste poručili mladima?

Sanirali smo naslijeđenu bankrotiranu socijalističku strukturu koja je propala svugdje u svijetu, od Rusije, Rumunjske, DDR... Vodili smo i pobijedili rat protiv tisuću puta jačeg agresora. Obnavljamo spaljenu i razrušenu zemlju, brinemo se o prognanicima i izbjeglicama. Naslijedili smo naš dio dugova SFRJ, ali po nalazu iste komisije, nismo

dobili ni kune sukcesije našeg bogatstva bivše države. Usprkos

svemu, veliki dio pučanstva živi dosta dobro, ali s tim nisam zadovoljan, jer tek se sad, HDZ i svaka druga iskreno hrvatska stranka, mogu okrenuti stvaranju gospodarskog boljitka svih žitelja, restrukturiranju pogona, novim programima, inozemnim ulaganjima s poticajem zakonima, obnovi razvoja turizma.

Hrvatska je zemlja budućnosti. Naši mladi studenti i stručnjaci će dati svoj obol tome, pa moj vapaj, moja poruka pri ulasku u treće tisućljeće, mladima glasi: Izdržali smo, poglavito vi u dubrovačkoj regiji, najužasnije trenutke. To je razdoblje smrti, agonije za nama. A sada slijedi, u ovoj, slijedećoj godini, tijekom slijedeće dvije, tri godine, potpuni oporavak, nova radna mjesta, nove prigode za mlade sa zamislama, sa znanjem. Ostajte svi uz svoj narod, uz svoje bližnje, cijela Hrvatska je sada jedna mirnodopska gospodarska demografska fronta na kojoj se trebamo izboriti za bolje sutra! Od rezultata te borbe zavise sudbine sviju nas, jer nitko nije veći od svog naroda!

Najveće provale

• Ako se naše majke zaustave na jednom ili dvoje djece – nestat će naše Kroatije! Dogodilo se to u povijesti mnogim danas nestalim narodima, onda kada su im majke zatajile.

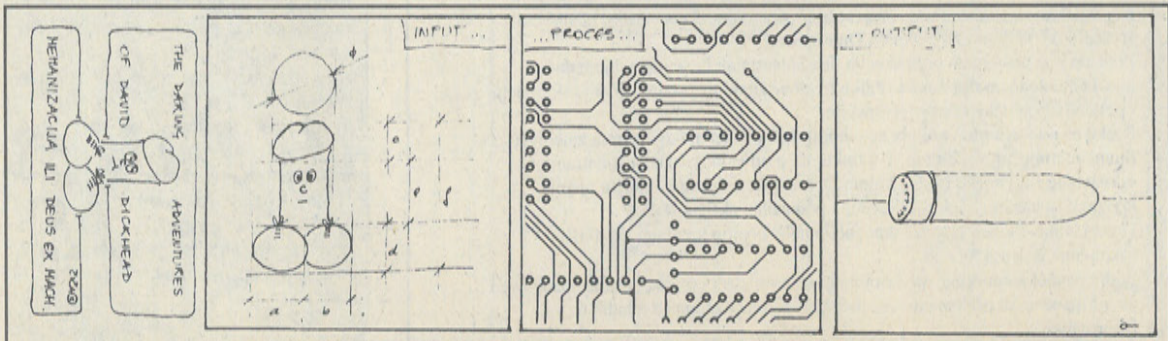
• Ja nikada nisam izjavio: "Mlade treba educirati, treba ih dobro išibati!", nego sam rekao: "Maloljetnike treba educirati treba ih dobro išibati!"

• Da, majke koje rađaju djecu zagospodariti će zemljom: gledamo ih svaku večer na TV ekranima – puni su im traktori djece, puni traktori onih koji imaju budućnost!

• Neće zemljom gospodariti ni vojnici ni političari. Neće zadnju riječ imati ni diplomacija ni avijacija – nego će konačni pobjednik biti narod koji ima majke koje rađaju brojnu djecu!

• Jadransko je more natopljeno znojem našeg hrvatskog momara i čovjeka!

• Zabranite samo jednu godinu pobačaj, i tu djecu dajte na hrvatske otoke i riješimo problem populacije otoka! A onda bismo druge godine zabranili pobačaj i obnovili populaciju istre, a treće godine populaciju Like i Gorskog kotara, i Hrvatska bi za tri godine zabranjivanja pobačaja riješila svoja demografska pitanja. (preneseno iz Feral Tribuna)

Američki vojnik je postao svjetski policajac kojim je Bill Clinton uspostavio mir na planeti Zemlji, "Pax americanu", a svi koji joj se suprotstavljaju proglašavaju se "neprijateljima demokracije i razvitka".

21. stoljeće: pax americana ili probuđeni zmaj

Zemlja koja se diči demokracijom i ljudskim pravima nameće svoje vrijednosti svijetu, a da pritom zaboravlja da je tek za vrijeme Nixona ukinula zakon o progonu vještica, da je u Kansasu zabranjeno učiti Darwinovu teoriju evolucije, da Indijanci još uvijek žive u rezervatima, te da stotine ljudi čeka na smrtnu kaznu.

Piše: Ivan Pamić

Iako 21. stoljeće počinje zapravo tek za godinu dana, odnosno 1.1.2001., zbog same simbolike uzima se 2000. godina kao prag u sljedeći milenijum, a kakav će on biti možemo samo nagađati.

Brojni katasrofičari najavljivali su smak svijeta koji je trebao nastupiti na samoj Novoj 2000.-oj godini. Spominju se brojni krivci; mali zeleni i UFO-i, kataklizmički potresi, poplave i požari, nestajanje ozona, nuklearne eksplozije, ratovi, milenijski bug Y2K, pojava Antikrista, udar golemog meteora, eksplozija Sunca, itd, itd, itd... Budući smo dočekali 2000. bez ikakvih posljedica, evo što možemo očekivati u 21 stoljeću.

Ono što će obilježiti sljedeći milenij je u svakom slučaju globalizacija, i to najviše zahvaljujući razvijenoj satelitskoj komunikacijskoj mreži. Već u sljedećih nekoliko godina možemo očekivati komercijalne džepne satelitske telefone, kao i satelitski Internet, što će nam omogućiti da iz divljine amazonske prašume ili s nekog broda, tisućama milja od obale, direktno komuniciramo s čitavim svijetom bez ikakvih smetnji i ograničenja. Telekomunikacije će postati prioritet čovječanstva i najvažnija privredna grana. Napredak u komunikaciji ipak neće smanjiti promet i putovanja ljudi. Dapače, ono će se povećati za nekoliko tisuća puta. U Njemačkoj se gradi Super-vlak na magnetskim osnovicama koji će postizati brzinu od 500 km na sat. Slične vlakove gradit će i Japan, SAD i Kina. U sljedećih deset godina vozit ćemo se u putničkim avionima sa 600 mjesta. U Hondurasu će se početi graditi najveći brod ikad sagrađen na svijetu. Plovači grad biti će dug 1500 metara (1,5 km!), širok 250 m, i visok 130 metara! Plovači otok imat će sportske dvorane, kina, kazališta, salone, parkove, koji će se nuditi putnicima. Putnika će biti oko 115 000, a na palubu će moći slijetati, osim helikoptera, i avioni. Taj super brod će vrijediti oko 8,5 milijardi dolara (najveći nosač aviona dug je oko 500 metara i ima 5 000 ljudi).

U medicini će se postići strahoviti napredak. Do 2002. će se sastaviti potpuna ljudska genetska karta koja će omogućiti da se sve genetski prenosive bolesti izliječe. Paralizirani ljudi moći će se kretati nakon ugradnje elektroničkih implantata (neuro-proteze) koji će funkcionirati kao umjetni živčani sustav. Zdravija prehrana, individualni lijekovi za svakog pojedinog pacijenta i potpuna medicinska briga omogućit će produženje ljudskog života. Teoretski, čovjek 21. st. mogao bi doživjeti 180 godina! Negativna strana razvoja medicine je što neki strahuju da će se manipulirati s genetskim promjenama.

I u pravcu svemira čovječanstvo će daleko stići. Iduće godine proradit će Međunarodna svemirska stanica u zemljinoj orbiti, a do 2015. godine ljudi će kročiti na tlo Marsa. U sljedećih 20 godina možemo očekivati gradnju stalnih kolonija na Mjesecu i Marsu. Prije par mjeseci, 12. X. u Sarajevu, Zemlja je dobila svog šestmilijarditog stanovnika, a prema UN-u taj broj će se do 2050 popeti na 9 milijardi, pa je za očekivati veći broj kolonija na Mjesecu i Marsu. Zanimljivo je da će, već do 2000.-te godine, većina svjetske populacije živjeti u gradovima, po prvi put u povijesti.

Napretkom tehnologije očekuje se da će se spriječiti i veće ekološke katastrofe, a za nekoliko godina ćemo

moći začepiti i ozonsku rupu. Elektroni će biti ispaljivani u atmosferu, gdje će pretvarati atome klora (ubojice ozona) u bezazlene kloridske ione.

Sve više ćemo se privikavati na homoseksualne brakove, promjenu spolova i drugih dijelova tijela plastičnim operacijama, a za očekivati je da se klasični veliki ratovi neće voditi. Njih će zamijeniti mali lokalni ratovi, a urbane centre sve će više potresati terorističke

policajac kojim je Bill Clinton uspostavio mir na planeti Zemlji, "Pax americanu", a svi koji joj se suprotstavljaju proglašavaju se "neprijateljima demokracije i razvitka". Zemlja koja se diči demokracijom i ljudskim pravima nameće svoje vrijednosti svijetu, a da pritom zaboravlja da je tek za vrijeme Nixona ukinula zakon o progonu vještica, da je u Kansasu još uvijek zabranjeno učiti

godine. Kina s Hong Kongom i Macauom u zagrljaju predstavlja pravog takmaka protiv SAD-a u 21. stoljeću. Kinezi sve jače zahtijevaju i povrat Taiwana pod svoje okrilje. Ipak mora se naglasiti da i Kini prijete separatistički pokreti, naročito u Tibetu i Sikjangu, koji bi mogli dovesti do njihova odcjepljenja koja zasigurno neće proći bez krvi.

- Japan. Otočna zemlja, čini se, nesmetano se razvija, razvijajući svoju tehnologiju kojom je na samom svjetskom vrhu. Ubrzo će zemlja izlazećeg sunca samostalno slati svoje astronaute u svemir, a njezini stručnjaci već su daleko dogurali u kloniranju živih bića.

- Ruska Federacija. U Rusiji je kriminal dosegao razmjere koje dosad nisu viđene u svijetu. Gotovo svi dužnosnici vlade su korumpirani, a ruska mafija proširila je svoje djelatnosti po čitavom svijetu uzrokujući velike nestabilnosti. U sljedećih nekoliko godina može se očekivati daljnji raspad Ruske federacije. Narodi Sjevernog Kavkaza poput Čečena, Inguša i Oseta, već više od pet godina, bore se za svoju nezavisnost. Usprkos nedavnim ruskim uspjesima u Sjevernom Kavkazu, može se očekivati da će u roku od manje od deset godina, na tom području, niknuti nove nezavisne države. Ukratko, Rusija je u takvom položaju da se u sljedećih 20 godina ne može oporaviti, a kamoli ponovno obnoviti status velesile. No zbog goleme količine oružja i nuklearnog potencijala, može odigrati glavnu destabilizirajuću ulogu u svijetu.

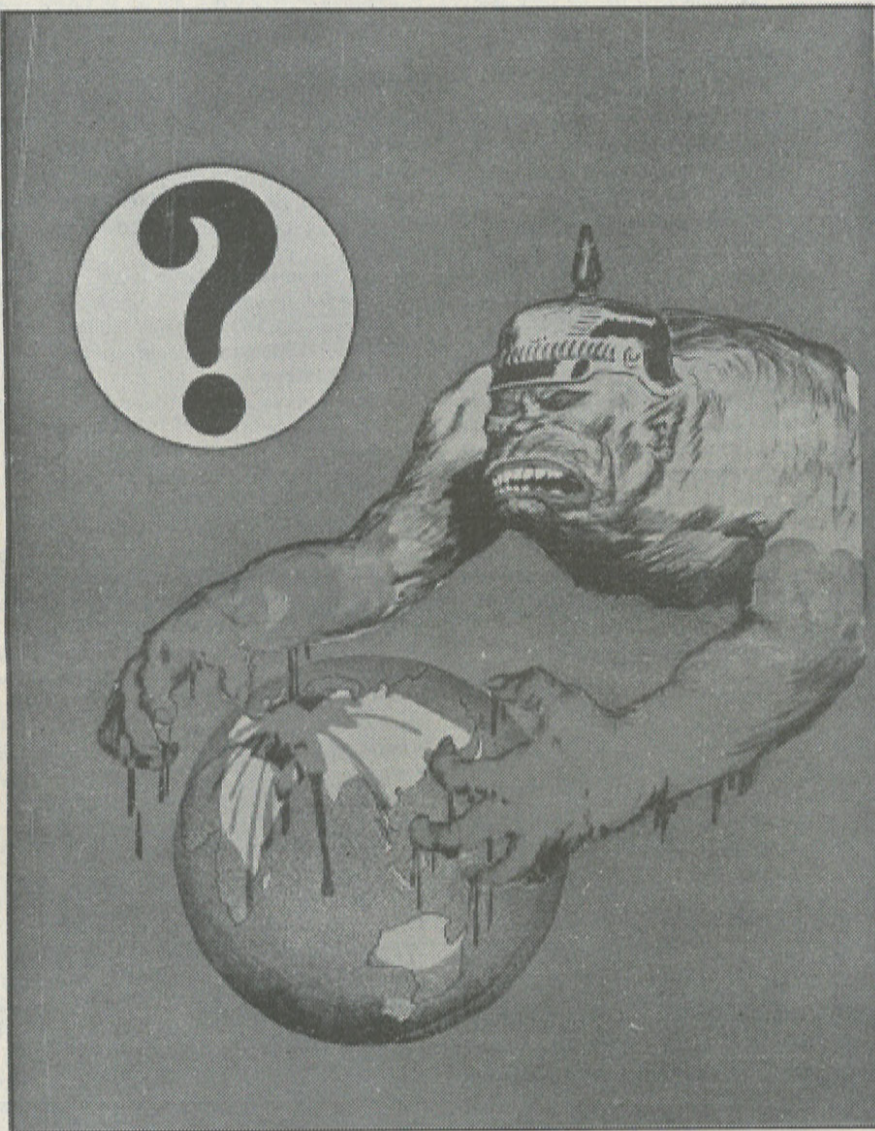
- Indija. Zbog veličine ove najveće demokracije na svijetu ne smijemo zanemariti ovu zemlju. Naime, stanovništvo Indije već je premašilo milijardu ljudi, a, za razliku od Kine, ova zemlja ne može zaustaviti prirodan prirast. Za pedeset godina Indija bi mogla imati 1,5 milijardi stanovnika! Bum stanovništva u zemlji u kojoj još vlada kastinska podijeljenost mogao bi izazvati veliku nestabilnost u tom području, a ne treba zaboraviti da osim Indije i njezini neprijateljski susjedi posjeduju nuklearno oružje kojim stalno prijete!

- Ujedinjene Islamske Države. Ono čega se svi najviše boje trenutačno, jest ekstremni islamski fundamentalizam, od čijih terorističkih napada nisu imune ni SAD, ni Rusija. Osama bin-Laden, saudijski milijarder i najtraženiji terorist na svijetu, smislio je plan osnivanja goleme islamske države u koju bi ušlo 48 muslimanskih zemalja, uključujući BiH i Albaniju, kao i muslimanske regije u sastavu Ruske Federacije i Kine. Borbe koje se vode na Kavkazu i u središnjoj Aziji mogle bi biti uvod u taj plan, no raskol među samim muslimanima je toliko velik, da je za očekivati da se ostvarenje bin-Ladenovog plana, u sljedećih 50 godina, neće dogoditi.

- ASEAN i Australija. Zemlje jugoistočne Azije, udružene u ASEAN zajedno s Australijom, mogle bi predstavljati potencijalnu velesilu ukoliko se još jače integiraju i osnaže svoje gospodarstvo. Ne treba zaboraviti da se upravo u Kuala Lumpuru nalazi najveća zgrada na svijetu koja, sa svojih, gotovo pola kilometra, para nebo. Ukoliko nemiri i separatistički pokreti u Indoneziji (Timor, Aceh i Molučki otoci) ne poremete razvoj u regiji, jugoistočna Azija i Australija mogle bi biti pravi hit 21. stoljeća.

- UN. Mnogi ljudi, naročito oni iz

Zemalja trećeg svijeta, nadaju se da će treći milenij predstavljati milenij ojačanih Ujedinjenih Naroda koji će, bez pritiska i utjecaja sa strane, vladati prilikama "globalnog sela". Iako su u tijeku reforme UN-a, u kojima se razmatra i proširenje Vijeća sigurnosti, ipak je Utopija očekivati, u bliskoj budućnosti, osnivanje Svjetske vlade koja će voditi glavnu riječ o svim svjetski bitnim pitanjima. UN će još dugo ostati sredstvo politike velikih sila, prije svega SAD-a.

eksplozije, koje su postale najomiljeniji način izražavanja mišljenja raznih nezadovoljnika i fanatika.

U političkom smislu očekuje se uspon azijsko-pacifičkih država (Kina, Koreja, Japan i države ASEAN-a) što u nekih izaziva strah od "žute dominacije".

Kada je Berlinski zid pao tadašnji američki predsjednik slavodobitno je najavio "Novi svjetski poredak" koji će zamijeniti "Hladni rat". No, umjesto novog svjetskog poretka, u kojem su se nadali da će vladati mir, spokojstvo i blagodat među narodima i državama cijelog svijeta, sljedećih deset godina obilježili su ratovi, revolucije i pobune. Krvavi raspad multinacionalnih država poput Rusije i Jugoslavije odnijeli su na stotine tisuća života ugrozivši sigurnost čitavog svijeta. Radeći suprotno od službene retorike, SAD-e su se svijetu nametnule kao jedina supersila. S takvim stanjem ulazimo u 21. stoljeće, no da li će se ono i održati i tko će biti glavni akteri 3. milenija?

SAD. Ni jedan čovjek u čitavoj povijesti nije imao moć kakvu ga posjeduje američki predsjednik Bill Clinton, za kojeg možemo slobodno reći da je gospodar planete Zemlje. Jakim gospodarstvom i brojnim vojnim intervencijama, počevši od Zaljevskog rata, preko Somalije i Bosne, do Kosova, SAD su se uspjele nametnuti ostalim zemljama kao jedina svjetska velesila koja ima isključivo pravo da odlučuje o daljnjim budućnosti svijeta. Američki vojnik je postao svjetski

Darwinovu teoriju evolucije, da Indijanci još uvijek žive u rezervatima, da stotine ljudi čeka na smrtnu kaznu, itd, itd.

- EU. Nova velesila koja bi se mogla suprotstaviti američkom monopolizmu još je u povojima. Europska Unija, koja se sada sastoji od petnaest članova, još uvijek nema dovoljno jaku ujedinjenu snagu kojom bi mogla nastupiti prema vani. U sljedećih deset godina ipak možemo očekivati jaču centralizaciju EU-a prvenstveno zbog uvođenja zajedničke valute - eura. Do tada bi u Uniju moglo biti uključeno dvadesetak država, koje bi, uz ostalo, mogle imati vlastitu obrambenu strategiju kojom bi NATO postao suvišan. Ukidanjem NATO-a, SAD bi potpuno izgubio utjecaj u Europi.

- Kina. S druge strane, Amerikanci se najviše boje "probuđenog Zmaja" - Kine, koja ove godine ulazi u, za Kineze simboličnu "godinu Zmaja", a prošle je godine obilježila 50. godišnjicu revolucije. Svoju moć Kina je obilježila spektakularnom priredbom na trgu Tiananmen. Pola milijuna osoba sudjelovalo je u golemom mimohodu, a nadlijetali su ih prvi kineski nadzvučni zrakoplovi. U orbiti oko zemlje lansirat će se ubrzo prvi kineski satelit, a u 21. stoljeće Kina će ući kao jedna od povlašćenih zemalja koja može samostalno u svemir poslati čovjeka. Naime, Wu Tse i Li Tsinlung bit će prvi taikonauti (od taikong = svemir) koji će boraviti u Svemiru na proljeće 2000.

Amstrad otkriva svoju e-tajnu - "e-m@iler"

Nakon tjedana tajnovitosti nekoć slavni Amstrad u srijedu, 29. ožujka otkrio je rezultat suradnje s British Telecomom pod nazivom e-m@iler koji bi trebao omogućiti masovni pristup e-mail-u bez računala. Poanta još neotkrivenog uređaja je da nema pretplate i troška spajanja, već će se naplaćivati preko telefonskog računa samo po poslanom, odnosno primljenom mail-u. (monitor)

Napster na sudu

U ponedjeljak je počeo sudski proces u kojem američka glazbena industrija (RIIA) tuži proizvođača Napster, softvera za razmjenu MP3 glazbe putem Interneta. RIIA tvrdi da Napster krši autorska prava i traži 100 000 dolara za svako takvo djelo, kao i zabranu svakog daljeg kršenja tih prava. Odvjetnik Napstera, naime, tvrdi da je njegov klijent Internet provider (ISP) i da bi u budućnosti mogla nuditi prijenos i drugih vrsta podataka, a ne samo MP3-a. (monitor)

20 milijuna dolara odštete žrtvi duhana

Duhanske kompanije Phillip Morris i RJ Reynolds Tobacco moraju platiti Leslie Whiteley, koja umire od raka pluća, 20 milijuna dolara odštete, iako je Leslie (40-godišnja majka četvero djece) počela pušiti nakon što su se 1969. godine pojavila upozorenja o štetnosti pušenja na kutijama cigareta, koja su trebala izvući proizvođače cigareta od zakonske odgovornosti. "A mislili su da ne mogu izgubiti parnicu nakon objave upozorenja", izjavio je odvjetnik oštećene, koji time je otvorio put za nove parnice. (monitor)

Skandal zavođenja "maloljetnice" preko Interneta

Slučaj Patricka Naughtona iz Disneyevog Go Networka kojem je FBI namjestio susret s 13-godišnjom djevojčicom (a radilo se uistinu o FBI agentici), poznati je seksualni skandal s kraja prošle godine. No, tko je ustvari Naughton kojem prijete 45 godina zatvora zbog namjere seksualnog odnosa s "maloljetnicom" i posjedovanja dječje pornografije i kako je uopće postao jedna od faca milijunerske "dot.com" kreme? O ovom skandalu postoji kompletna priča na punih 14 Web stranica koju možete pogledati na web-adresi <http://www.zdnet.com/yll/stories/features/0,9539,2470837,00.html> (monitor)

Pitanja poput, tko smo i odakle smo došli vjerojatno su prošla kroz glavu svakog od nas. U ovom članku pokušat će se dati odgovor na samo jedan mali dio tih pitanja, odnosno kako je Homo sapiens zagospodario Zemljom služeći se, pritom, najnovijim saznanjima.

Kako je Homo sapiens zavladao Zemljom

Homo sapiens se, u to vrijeme, nije bavio samo egzistencijalnim pitanjima poput nabave hrane, pronalaženja skloništa i obrane od zvijeri, već i stvarima koje su "nebitne". Upravo te "nebitne" stvari prave od homo sapiensa modernog čovjeka.

Piše: Ivan Pamić

Kretanje Homo sapiensa od prije 100 000 do prije 15 000 godina ujedno je i najveći pothvat čovjeka. Širenjem i konačnim gospodarenjem prostorom Homo sapiens je stvorio preduvjet prvom civilizacijama, pismu, kulturi i razvitku, koji ga je doveo i do prvih koraka u Svemiru. Prije same pojave Homo sapiensa Zemljom je lutao veliki broj hominida, tako da su u jednom razdoblju koegzistirale čak četiri vrste u istom ambijentu. Smatra se da smo u prošlosti imali više od dvadeset rodaka, odnosno srodnika. Od svih njih preživio je samo jedan - Homo sapiens.

Pojava Homo sapiensa

Smatra se da se Homo sapiens pojavio na području Istočne Afrike prije otprilike 150 000 godina. Prema današnjim teorijama, razvio se od Homo heidelbergensis, od kojeg se također razvio i Neandertalac, prije otprilike 200 000 godina. Neandertalac je brzo zaposjeo područje Europe, Sjeverne Afrike i Bliskog istoka i u svoje vrijeme bio najnapredniji hominid. No, Neandertalci su se jako razlikovali međusobno. Tako su oni koji su naseljavali, tada hladnu, Europu bili mnogo robusniji i dlakaviji od onih u Africi. U početku je i Homo sapiens bio mnogo inferiorniji od Neandertalaca (vidi prethodni broj Gregala).

Početak ekspanzije

Ostaci pronađeni na eritrejskoj obali pokazuju da su Homo sapiensi prije 125 000 godina bili prisutni na morskoj obali. Od tuda su se polako počeli kretati prema sjeveru, prateći dolinu rijeke Nila i obalu Crvenog mora, da bi prije 100 000 godina bili prisutni na području Bliskog istoka, gdje su živjeli zajedno s Neandertalcima. Zanimljivo je da se obradom kamenog oružja i oruđa u to doba nimalo ne razlikuju od Neandertalaca. Vjerojatno su Neandertalci tada bili, naročito zbog robusnije građe tijela, superiorniji od Homo sapiensa. Oni su bili prisutni na Bliskom istoku prije 60 000 godina, što znači da su dvije vrste dugo egzistirale jedna kraj druge. Ne zna se točno zašto su Homo sapiensi naglo postali nadmoćniji, no smatra se da je tomu

naročito pridonio razvoj govorne komunikacije, koju Neandertalci, zbog strukture usne šupljine, nisu mogli razviti. Razvitak govora omogućio je brži i točniji prijenos informacija, a poznato je da je prijenos informacija najvažniji element razvoja. Tako su npr. Homo sapiensi mogli, za razliku od Neandertalaca, prenijeti brže i točnije informacije o načinu lova, liječenju, izvoru vode, te informacije o drugim bitnim stvarima za opstanak.

Iz Istočne Afrike Homo sapiensi migrirali su, kao što je rečeno, prema sjeveru, ali i prema jugu i zapadu. Tada je Sahara bila gostoljubiva savana. No, u područja tropske šume ljudi su se usudili ući tek prije 40 000 godina.

S Bliskog istoka ljudi su polako, u valovima, počeli migrirati prema Istoku, prelazeći Iransku visoravan i indijski potkontinent, stigavši tako do Kine i Indokine.

Susret s Homo erectusima

Stigavši na područje Indokine Homo Sapiensi su naišli na pripadnike druge ljudske vrste, vrste koja je naseljavala Zemlju već milijun godina - Homo erectus. I oni su, kao i Homo sapiensi, prije mnogo godina doselili iz Afrike i živjeli na već spomenutom području. Doduše, i oni su se, uslijed nove okoline, promijenili u odnosu na svoje pretke iz Afrike, no i dalje su bili daleko inferiorniji spram Homo sapiensa. Obradivali su kamena oružja i vladali vatrom što im je, vjerojatno, omogućilo toliko dug opstanak na tom divljem području. S dolaskom Homo sapiensa u Indokinu i Indoneziju, koji su tada uslijed niske razine mora bile spojene, prije oko 80 000 godina broj Homo erectusa polako, ali neumitno opada. Pred sličnim bičem, no daleko inteligentnijim i snalažljivijim, oni se polako povlače sve dublje u negostoljubive džungle, među orangutane i gibone, da bi prije 40 000 godina izumrli. Iskapanja na Javi 1996. pokazuju da su se Homo erectusi na nekim područjima uspjeli održati sve do prije 27 000 godina. Neke romantične legende današnjih domorodaca Sumatre i Bornea, koje govore o tajanstvenim "šumskim ljudima", bude maštu nekih autora koji smatraju da se

radi o posljednjim Homo erectusima koji su preživjeli do današnjih dana.

Gledajući objektivno, Homo erectusi i Homo sapiensi živjeli su na istom području nekih pedesetak tisuća godina. Ne zna se kakav je bio odnos dviju vrsta, je li bilo sukoba ili drugih kontakata, no zna se da je dolazak Homo sapiensa na to područje doveo do izumiranja starije vrste hominida. Vjerojatno nekog sukoba i nije bilo, već su moderni ljudi boljom tehnikom lova uzimali "zalogaj iz usta" Homo erectusima, koji su uslijed toga tražili nova lovišta u džungli. No, kako nisu bili prilagođeni životu u takvoj sredini, npr. poput orangutana koji hranu traže na drveću, Homo erectusi su izumrli. Nije, međutim, nemoguće da su se neke izolirane grupice održale kroz godine dajući tako temelje za navedene legende.

Preko mora do Australije

Još tijekom suživotu s Homo erectusima na tom području, Homo sapiensi savladali su umijeće pomorstva i počeli ploviti do susjednih otoka. Ostaci Homo sapiensa, koji su pronađeni 1974. godine kraj jezera Mungo, datirani pomoću tri različite metode, pokazuju da su prvi ljudi stupili na tlo Australije prije oko 60 000 godina, da bi, prema ostacima nađenim na Tasmaniji, stigli na krajnji jug prije oko 30 000 godina. U svega nekoliko desetaka tisuća godina ljudi su uspjeli naseliti golemo područje Australije i Papue Nove Gvineje, koje su u to doba bile spojene.

Stvaranje rasa

Ova grupa Homo sapiensa, od arhaične bijele rase, zbog geografske izoliranosti, razvila se u podrasu Australoida. Jako sunce prouzročilo je, da uslijed rada enzima melanina, koža pocrni. Slično se dogodilo i s ljudima u Africi, te na Arabijskom poluotoku i Indijskom potkontinentu, odnosno u području žarkog pojasa. Ljudi koji su migrirali na sjever, u vremenu kada su ledenjaci pokrivali pola Europe, postali su pripadnicima Kavkazoida, odnosno bijele rase. Na području Kine i Mongolije razvili su se Mongoloidi, odnosno žuta rasa. Mnogo se nagadalo i spekuliralo o tome koju su boju kože imali ljudi kada su tek počeli s migracijom iz Afrike. Na to pitanje je teško i gotovo nemoguće odgovoriti, ali smatram da su prvi ljudi koji su migrirali iz Afrike bili vëoma nalik današnjim Pijmejima i Bušmanima, koje su tek kasniji Bantu crnci potisnuli u izolirana geografska područja. Zbog boje kože neki ih svrstavaju u Mongoloide, iako bi bilo pravilnije da ih se svrsta u neku arhaičnu rasnu populaciju. Kada su se Homo sapiensi diferencirali prema rasi teško je reći, no očigledno je da se radilo o dugotrajnom procesu u kojem je dolazilo i do križanja rasa. Vjerojatno je diferencijacija na rasne grupe završila prije dvadesetak tisuća godina.

Prodor u Europu

Zbog jake dominacije Neandertalaca Europom Homo sapiensi dugo su oklijevali ići na to područje. Uz to, izgleda da im je smetala i hladna klima u podnožju ledenjaka, pa su se tako kretali u toplim geografskim zonama sve do Australije. Što ih je onda potjeralo prema hladnom sjeveru? Uslijed povećavanja populacije ponestajalo je i hrane, a na sjeveru su lutala golema krda mamuta. Ostaci Homo sapiensa u Europi pokazuju da je on u Europi prisutan otprilike 40 000 godina, gdje je došao iz Afrike preko Gibraltara, plovidbom preko mediteranskih otoka, ili sa Bliskog istoka, kao što pokazuju neka istraživanja pomoću DNA. U sljedećih deset tisuća godina postaje apsolutnim gospodarom Europe. Slično kao i Homo erectusi, u gotovo isto vrijeme i vjerojatno iz istih razloga, nestaju i Neandertalci. Ostaci ovih posljednjih iz Vindije u Hrvatskoj pokazuju da su oni još živjeli na tom području prije 28 000 godina.

Jedini preživjeli hominid i pojava umjetnosti

Vjerojatno su izolirane grupice Neandertalaca i Homo erectusa uspjele preživjeti i više tisuća godina od navedenih, no možemo zaključiti da je Homo sapiens prije otprilike 25 000 godina postao jedinom preživjelom vrstom hominida. Ne zna se da li ta pojava ima kakve veze s pojavom umjetnosti koja se upravo u to doba javlja. Ljudi prije 20 000 - 30 000 godina oslikavaju špilje u Indiji i Europi (Altamira i Lascaux), izrađuju male skulpture ženskog oblića, a pronađene frule, koje datiraju iz tog vremena, govore o pojavi glazbe. Ovo nam govori da se Homo sapiens, u to vrijeme, nije bavio samo egzistencijalnim pitanjima poput nabave hrane, pronalaženja skloništa i obrane od zvijeri, već i stvarima koje su "nebitne". Upravo te "nebitne" stvari prave od homo sapiensa modernog čovjeka.

Naseljavanje Amerike

Amerika, sjeverna i južna, posljednji je kontinent na koji je čovjek stupio i osvojio ga. Samo naseljavanje Amerike je kontroverzno i sve do maloprije vladala je predrasuda da je čovjek stupio na tlo Novog svijeta prije 15 000 godina. Brojni dokazi pomicali su tu granicu sve dalje u prošlost, tako da sada možemo govoriti kako su prvi ljudi stupili na tlo Amerike prije 30 000 do 40 000 tisuća godina. Neki smatraju da tu granicu treba pomaknuti do prije 50 000 godina. Ljudi su na novi kontinent dolazili u više valova, i to u početku, najvjerojatnije, plovidbom uz obalu, budući je tada čitav sjever Sjeverne Amerike bio prekrit ledenjakom. Za prve stanovnike teško je reći kojoj su rasi pripadali jer tada još nije bila dovršena diferencijacija među rasama. Prema jednoj studiji proučavane lubanje, sa područja Brazila i Kolumbije koje su starije od 12 000 godina, pokazuju velike sličnosti s lubanjama australskih i melanezijskih aborigina što navodi na pomisao da su Australoidi, budući su već bili poznati s umijećem plovidbe, mogli stići preko Pacifika do Amerike. Bilo kako bilo, današnji američki Indijanci pripadaju mongoloidnoj rasi, što znači da se glavno naseljavanje Novog svijeta izvršilo nakon diferencijacije rasa, odnosno prije nekih dvadesetak tisuća

godina. Svi mogući nemongoloidni stanovnici Amerike tada su ili uništeni ili asimilirani. No, pogriješili bismo ako bi Indijance smatrali homogenom skupinom ljudi, jer neki dijelom potječu iz središnje Kine, neki iz Sibira, a neki s japanskog otočja. Prema ostacima nađenim u Monte Verdeu, Čile, ljudi su do krajnjeg juga Amerike stigli prije 15 000 godina.

Gospodar planete

Naseljavanjem Amerike završava se ekspanzija Homo sapiensa. U razdoblju između 100 000 i 15 000 godina prije sadašnjosti ljudi su naselili cijelu planetu, izuzimajući Antarktiku, Grenland, polinezijske otoke i neka druga manja područja. Ekspanzija Homo sapiensa potvrdila ga je kao gospodara planete. Nažalost, migracija ljudi uzrokovala je i nestanak brojnih životinjskih vrsta kao što su mamuti i runasti nosorozi, te sve velike životinje koje su naseljavale Ameriku. Uz to, i dvije ljudske vrste, Neandertalac i Homo erectus također su nestale.

Završetak ekspanzije, prije oko 15 000 godina, obilježava i jedna klimatska promjena koja je uzrokovala otapanje ledenjaka, kao i potapanje velikog dijela kopna. Amerika se odjeljuje od Azije, Australija od Nove Gvineje, a ugodna klima dolazi u Europu. Obale dobivaju izgled kakav danas poznajemo.

To je ujedno i vrijeme kada čovjek počinje uzgajati domaće životinje, baviti se zemljoradnjom, te podizati prva trajna naselja. Catal Huyuk i Jerihon smatraju se najstarijim gradovima koje su ljudi podigli prije 10 000 godina. Nekoliko tisuća godina poslije, u porječjima Nila, Eufrata, Tigrisa, Inda, Hoang-hoa i Jang-čea pojavljuju se prve civilizacije sa svim svojim odlikama, uključujući i pismo. Sve ostalo je povijest.

Korištena literatura:

"The fossil trail", Ian Tattersall;
"Forbidden archaeology", Cremo - Thompson;
"Beyond Clovis", Mark Rose;
članci "The mammoth demise", "The time of hunters", "First Australians" - Discovering Archaeology, Oct. 1999.
"Monte Verde revisited", "A hard life in a harsh garden" - Discovering Archaeology, Dec. 1999. "We were not alone", Scientific American, Jan. 2000.

NEGATIVE ENERGY AND WARP DRIVE • MAGLEV TRAINS • SUPERHEAVY ELEMENTS

SCIENTIFIC AMERICAN

JANUARY 2000

Beyond ice ages:
SNOWBALL EARTH
A startling theory
of our planet's
frozen past

We Were Not Alone

Our species had at least 15 cousins. Only we remain. Why?

Što je ustvari čarobnjaštvo ili što je ono bilo?

Abtrakadabra!

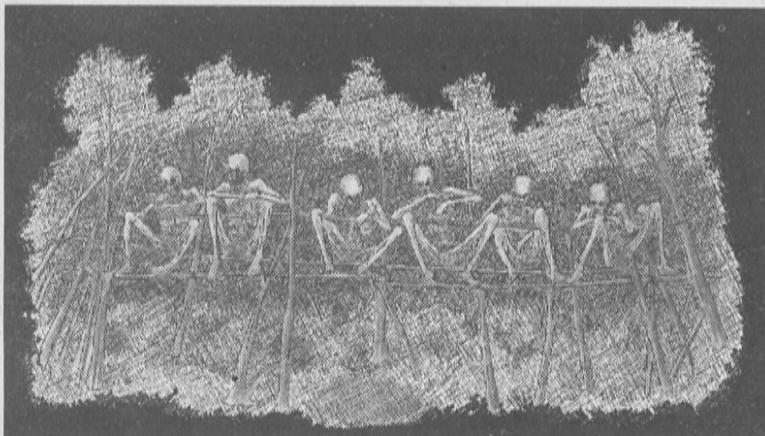
...razgovori s mrtvima, načini ubijanja neprijatelja pomoću figurica od blata, razni načini kako žene navesti na seks, izliječiti bolesni, itd. Vještice su, ustvari, narkomanke ??? Zanimljivo!

Piše: Miho Borković

Od samog početka svoje misije na zemlji čovjek je uvijek pokušavao utjecati na druge i nametnuti im snagu svoje misli. Borba za moć, socijalni status, novac, ljubav, svakim je danom sve strastvenija i okrutnija. Postavlja se

čiji je cilj bio otkrivanje kamena mudrosti, kojemu se pripisivala moć transmutacije ljudskog uma i prirode. Opće je poznato i alkemičarsko traganje za kemijskom formulom koja bi obične metale pretvarala u zlato.

Od tradicija srodnih čarobnjaštvu

pitanje tko su ustvari (bili) čarobnjaci i kakva je njihova uloga u svemu tome?

Kada se govori o čarobnjacima misli se na osobe velikog znanja, izrazite volje, snažne osobnosti. Sama tradicija, koju su slijedili, bila je drevna, poštovana i rezervirana samo za odabrane. Tradicija udruživala je Eurropsku pogansku tradiciju s elementima židovske magije, te antičku ezoternu tradiciju u kojoj su bila sačuvana znanja Mezopotamije i Egipta.

Ono što razlikuje čarobnjake od narodnih vračeva je to da su čarobnjaci bili uglavnom vrlo obrazovani ljudi, uvaženi i cijenjeni. Većina njih je posezala za čarobnjaštvom da bi pronikla u tajne smisla života i skrivenih sila prirode koje su nekoć poznavali svećenici drevnih kultura.

Srednjovjekovno čarobnjaštvo dijelilo se na bijelo, koje je bilo u službi čovječanstva, njegovog duhovnog i tjelesnog ozdravljenja, te crno, koje je bilo u službi destrukcije. Kasnije se spominje i sivo (sadržavalo je elemente crnog i bijelog), a poznavajući prirodu čovjeka, ono je steklo najviše poklonika.

Što se tiče tradicija srodnih čarobnjaštvu, na prvom je mjestu vještice. Prva stvar koja kod vještice fascinira jest njihova mogućnost letenja. Tu mogućnost mnogi teoretičari povezuju sa korištenjem vještice masti koja uzrokuje halucinacije takvog tipa. Vještice su, ustvari, narkomanke ??? Zanimljivo! Naravno, u tom kontekstu metla bi bila ništa drugo do simpatična šovinistička primjedba. Literatura kaže da su se vještice uglavnom bavile pripremom biljnih lijekova, amajlija, ljubavnih napitaka, i slično. Jedino se činjenica da je u njihovim «radnim prostorijama» stolovala **Sotona**, u obliku crne mačke ili gavrana, nije baš sviđala Inkviziciji koja je u to mračno doba voljela priređivati tulum sa zapaljenim vješticama.

Alkemija je, također, jedna od tradicija srodnih čarobnjaštvu. To je drevna doktrina hermetičkih nadzora,

potrebno je još navesti astrologiju i gnosticizam. Gnosticizam su zastupale skupine iz zapadne Azije i Egipta, a njegova doktrina govori o čovjekovoj duši koja je zarobljena u materiji, a čije izbaavljenje donosi «gnoza», znanje koje vodi prosvjetljenju.

Tajne knjige čarobnjaka nazivaju se Grimoriji. Poznati su: «Grimorij **pape Honorija**», «Ključ **Salamonov**», «Salamonov testament», te «**Mojsijev mač**» iz jedanaestog stoljeća, u kojem se spominju razgovori s mrtvima, načini ubijanja neprijatelja pomoću figurica od blata, razni načini kako žene navesti na seks, izliječiti bolesni, itd.

Od mnogih poznatih čarobnjačkih formula vjerojatno je najpoznatija «Abtrakadabra». U srednjem vijeku ta formula se koristila protiv groznice. Pqstoje i kriva tumačenja te formule izvedena iz keltskih riječi «abra» i «cad», koje znače «sveti **Bog dolazi**». Vjerojatnije ova riječ potječe iz hebrejskog «abreg ad habra» koje znače, «uputi svoju munju do smrti». Spominju je već neki drevni gnostici i alkemičari.

Potrebno je možda još navesti neke od majstora ovog zanata. Na prvom mjestu je zasigurno **Merlin**, za kojeg se veže bezbroj legendi, od rada u službi srednjovjekovnih kraljeva do toga da je stolovao na Lokrumu.

Doktor **George Faust** (1480.-1539.), slavni njemački pustolov i čarobnjak, bavio se alkemijom i astrologijom, a proučavao je i nekromantiju. Govori se da je pokušavao uspostaviti kontakt sa **Davidom, Hektorom i Samsonom**. Djevojka **Ivana Orleanska** (1412.-1431.), pojavila se na francuskom dvoru tvrdeći da ju je Bog poslao da spasi Francusku od Engleza. S manjim vojnim odredom uspjela je osloboditi Orleans od engleske opsade. Protivnici francuskog kralja predali su je Englezima koji su je kao vješticu spalili na lomači.

Kroz mračnu povijest čovječanstva čarobnjaci su neosporno imali veliku ulogu. Njihove moći, ili možda savršeni blef, oduvijek je fascinirao obične ljude jer velike tajne ipak imaju posebnu čar.

Novi Zeland - prva zemlja u novom mileniju

Piše: Ivan Pamić

Novi Zeland je vjerojatno bio najbolji izbor za doček novog milenija, budući je ona bila prva zemlja koja je ušla u budućnost. Naime, datumska granica leži samo nekoliko stotina milja istočno. No, da ne bi Novi Zeland bila prva koja će dočekati ponoć, susjedne otočne države Kiribati i Tonga poslužile su se malim trikom. Tonga je državnim ukazom pomaknula vrijeme za jedan sat nazad, dok su Kiribati, osim sata, pomaknuli čak i datumsku granicu nešto istočnije. Bilo kako bilo, sva ta pomjeranja ipak nisu utjecala na svoju odluku da 2000. dočekam u Novi Zeland. No, do tamo nije bilo lako ni doći, jer se osim dočeka novog milenija u Aucklandu organizirao i Americas Cup, prestižno natjecanje u dvoboj jedrenja. Ono što je trebao biti direktan let preko Kuala Lumpur, izjalovilo se u dugotrajno lutanje od jednog do drugog aerodroma. Naime, nakon ukrcaja u Dubrovniku i kratkih pristajanja u Splitu i Zagrebu, u Beču je na oglasnom ekranu stajalo "Flight Kuala Lumpur - delay". Na informacijama su rekli da se zrakoplov pokvario, te da ne znaju kada će poletjeti. Nakon par sati, lutajući zamišljen bečkim aerodromom, gledajući snježni pokrivač kroz staklo, zamalo sam prečuo obavijest koji je preko razglaša pozivao putnike za Kuala Lumpur da se hitno jave na neka vrata. Pola sata kasnije sjedio sam u zrakoplov čije je odredište bio Bangkok. Kako su nam rekli od tamo ćemo uhvatiti let za Kuala Lumpur, te nastaviti dalje za Auckland. No, i to se izjalovilo. Nakon kraćeg slijetanja u Pukhet, stigli smo u Bangkok, te uhvatili let za Kuala Lumpur. Sreća nas nije pratila, jer zbog jake oluje pilot nije mogao slijetjeti, te smo se tako našli u nešto sjeverniji grad Penangu. Kada se oluja stišala i kad smo konačno stigli u Kuala Lumpur, saznali smo da smo u dlaku propustili let za Novi Zeland, te da moramo tu prenočiti. Sam grad kao da je izašao iz nekog futurističkog romana - vidikom je dominirala najveća zgrada na svijetu. Dvostruki toranj čijeg su arhitekta inspirirali drevni hramovi Agkor Wata parali su nebo sa svojih 452 metra. Nakon prospavane noći ujutro smo saznali da nema direktog leta za Novi Zeland, već da moramo uhvatiti let do Sydneja u Australiji, a od tu let do Aucklanda. I tako smo konačno nakon dva i po dana iscrpljujućeg putovanja, u kojem je najviše trpjela stražnjica zbog tvrdih sjedala, stigli u "zemlju dugog bijelog oblaka" - Aotearou, kako tamošnji domoroci Maori nazivaju Novi Zeland.

Inače na Novu Zelandu su Maori stigli prije nekih tisuću godina zatekavši tamo miroljubive pripadnike polinezijskog naroda Mori-ori. Maori međutim nisu bili naročito uglašeni poput domaćina te su ih u većoj mjeri pobili. Malobrojna skupina Mori-orija preživjela je samo na otočju Chatham. Do dolaska bijelaca Maori su naselili sjeverni i južni otok. Nisu trebali strahovati ni od kakvih grabežljivaca, budući da je Nova Zelanda tada bila naseljena jedino s pticama. Među tim pticama isticala se dinovska Moa - golema ptičurina viša od tri metra, te maleni i plahi kiwi, ptica koja je postala nacionalnim simbolom Nove Zelande.

Iako se smatra da su još Španjolci u 16. st. dolitali do Nove Zelande, prvi povijesno utvrđeni bijelac koji je ugledao otočje bio je Nizozemac **Abel Tasman** koji je smatrao da je zemlja koju je ugledao ustvario dio velikog južnog kontinenta. Da bi otkrili, i eventualno zaposjeli, taj južni kontinent britanski Admiralitet poslao je kapetana **Jamesa Cooka** 1776. na putovanje. Cook je ubrzo ustanovio da nikakav južni kontinent ne postoji te da je zemlja koju je ugledao Tasman ustvari dio otoka odijeljenih međusobno uskim kanalom. Bio je to početak engleske kolonizacije Novog Zelande. Poslije prvih avanturista i lovaca na kitove, na otočje su počeli pristizati prvi naseljenici. To je izazvalo napetost među Maorima koji su, kad su se domogli vatrenog oružja od Pakehea, kako su nazivali bijelce, počeli voditi međuplemenske ratove. Ubrzo su počeli ratovati i protiv engleskih garnizona. Licima tetoviranim raznim šarama i naoružani vatrenim oružjem uljevali su strah u kostima Pakehama. Nakon dugotrajnih i krvavih ratova polovinom prošlog stoljeća postignut je sporazum između Maora i Engleza. Nekako u isto vrijeme tamo je otkriveno i zlato. Mnogi su pohrlili u nadi za brzo bogaćenje. Jedan od njih bio je **Pavo Lupis**, iz Nakovane na Pelješcu koji je u to vrijeme plovio na engleskim brodovima za prijevoz kažnjenika za Australiju.

Čuvši za zlatnu groznicu, stigao je u Novi Zeland i tako postao prvi Dalmatinac koji je stupio na tamošnje tlo. Ubrzo je dovikao iz domovine veliki broj sunarodnjaka. Radi teškog ekonomskog stanja u tadašnjoj Austro-Ugarskoj više od 10 000 Hrvata se iselilo u Novi Zeland. Zbog engleskog običaja skraćivanja imena Dalmatinci su postali poznati kao "Dally", dok su ih Maori, s kojima su s intenzivno družili, nazivali "Tarara", zbog brzog govora. Tamo su teško radili kopajući fosiliziranu smolu poznatu kao Kauri-gum, koja se koristila u proizvodnji laka. Zbog grupnog načina kopanja Dalmatinci su ubrzo monopolizirali kopanje kauri-gume do te mjere da je 1898. godine novozelandska vlada donijela "Kauri Gum Industry Act" kojim su se Dalmatinci de facto diskriminirali. Nakon toga su se većina njih prebacila na farmerstvo, ribarstvo i prije svega vinarstvo, budući su oni bili prvi koji su donijeli vinovu lozu na Novi Zeland. Broj Dalmatinaca i njihovih potomaka varira sada oko 40 000, a najviše ih ima u Aucklandu gdje se okupljaju u dva kluba - Dalmatinski i Hrvatski.

Od ostalih etničkih grupa koji se izdvajaju možemo spomenuti polinezijske Samoance i Tongoance koji se međusobno ne trpe i uzrokuju najviše kriminala u zemlji. U Novi Zeland su došli kao jeftina radna snaga. To je uglavnom uzrokovalo nezadovoljstvo bjelačke većine što se očitovalo u pojavi dotad nepoznate u Novoj Zelandi - netolerancija prema drugim etničkim zajednicama. To je naročito istaknuto na Južnom otoku gdje bande skinheada i neonacista astoje očuvati bjelačku "čistoću". U zadnjih dvadesetak godina u zemlji je nagruo veliki broj Azijata, a naročito Kineza. Oni imaju zanimljiv običaj da u koji god grad da dođu da se nasele u istočno dijelu.

Iako je Wellington glavni grad, sve se događa u Aucklandu, koji se ističe sa svojim predgrađima i centrom u koji se sa svojih 328 metara uzdiže najveća građevina južno od ekvatora - Sky Tower. U samom podnožju nalazi se ogroman casino koji bi se mogao mjeriti s onima u Las Vegasu. Ukoliko poželite, a imate novaca u protivu vrijednosti 20 maraka, lift će vas odvesti do restorana i staklene platforme za samo 40 sekundi. Stakleni podovi kojim se možete kretati pružaju izuzetan osjećaj. Imate osjećaj kao da šetate po zraku 300 metara od tla, a ljudi ispod vas djeluju kao sićušni mravi. Ipak, iako piše da je sigurno hodati po staklenim podovima, ne zadržavam se mnogo, jer ipak, staklo je staklo. Sam pogled na grad je veličanstven, luke i marine s brodovima i nekoliko tisuća jedrilica, veliki zeleni parkovi u kojim se ističe Auckland Domain sa ogromnim muzejom, glavna ulica Queen street, novopodignuti apartmani uz samu obalu, goleme plaže s kojih se more povlači i nekoliko milja, čelični Harbour bridge koji povezuje dva dijela grada, u daljini nacionalni simbol - One tree hill, aerodrom, itd. No, ono što je najviše zaokupljalo pažnju ljudi tih dana u Aucklandu bilo je prestižno natjecanje u jedrenju - Americas Cup. Novozelandsani ili kako ih popularno zovu Kiwi bili su izuzetno ponosni što su doveli to natjecanje u svoju zemlju. To natjecanje privukao je i veliki broj američkih bogatuna, koji su, vidi vruga, došli dođe avionom, a za svoje skupe jahte su unajmili brod koji ih je dovezao. Pitam se kakvog smisla ima da posjedujete jahte kada unajmljujete brod da vam ih prevozi. Valjda su to bogataška posla? Drugo mjesto koje se isplati posjetiti u Aucklandu je podvodni svijet **Kelly Tarltona**. Stakleni tunel omogućuje vam da izbliza vidite morskog pasa divovsku mantu.

Zaboravio sam spomenuti da se Auckland voli uspoređivati s Rimom jer leži na sedam brda. No, ne obična već vulkanska! Ustvari čitava Nova Zelanda "ukrašena" je vulkanima, od kojih je većina još aktivna. Najpoznatije turističko središte Nove Zelande Rotorua prepuno je gejzira, geotermalnih izvora, mulja koji klokoče i drugih "zanimljivosti" koji pokazuju kako je Nova Zelanda geološki mlada. Do tamo se stiže vožnjom od nekoliko sati prema jugu. Ceste su okružene ili šumom ili velikim farmama na kojem se uzgajaju ovce, krave, konji, jeleni, pa čak i ljame i nojevi. Većina tih životinja prekrivena je posebnim ograđima koji ih štite od jakog i nezdravog sunčevog zračenja koja zbog ozonske rupe često uzrokuje i rak kože. Vonj sumpornih isparenja nalik

pokvarenim jajima, nagovijestio je da se približavamo Rotorui. Šetanje kroz geotermalna područja, s gejirom s jedne strane, a rijekom s druge strane, posjet originalnom maorskom naselju - "Pa", upoznavanje s tradicijom domaćinskog stanovništva nešto je što se mora doživjeti. Jedna od najdojmljivijih predstava koji Maori daju pred grupama turista je ratnički ples - HAKA. Ples je to u kojem plesač mora pokrenuti svaki mišić na tijelu, čak i one na licu. Grotksni izrazi tetoviranih lica, sa izbuljenim očima i isplaženim jezicima maorskih ratnika, zaista kod gledaoca izaziva neko strahopoštovanje. Upravo zbog emotivnog iskazivanja snage Haka je postala sastavnim dijelom treninga u novozelandskoj vojsci, a popularni igrači ragbijaške reprezentacije "All blacks" izvode je po završetku svake utakmice. Maori su veoma ponosni na svoju kulturu i povijest, a zahvaljujući svojoj upornosti, od vlade su dobili pravo na povrat tradicionalnih plemenskih teritorija, a njihov jezik uz engleski postao je službeni jezik Nove Zelande.

Druga turistička atrakcija su Waitomo caves, također nekoliko sati vožnje južno od Aucklanda. Vožnja u aluminijskoj barci koju vuče vodič kroz mračne dubine zemljine unutrašnjosti, zbog neke neobične tišine i milijuna krijesnica koji svijetle na stropu špilje podsjeća vas na svemirsku beskrajnost ispunjeno tisućama zvijezda.

I tako obilazeći druge zanimljive lokacije poput Parka Hunui, tropske divljine na sjeveru, zooloških parkova u kojima nema kaveza već se životinje kreću slobodno u velikim ograđenim parkovima, Božić i novi milenij prišunja se tako tiho da sam se bojao da će mi umaći. Budući je Nova Zelanda bila prva industrijska zemlja koja će ući u novi milenij i prva preći prag između 1999. i 2000. strah od "milenijskog buga" Y2K uvukao se u gotovo svaku kuću. Na ulicama, plakatima i televiziji upozoravalo se stanovništvo na moguću komplikaciju koje bi mogle nastati bugom. Vlada je preporučila svakom kućanstvu da se snabdje s većom zalihom konzervirane hrane, vodom (3 litre po osobi na dan), lijekovima i prvom pomoći, svjetiljkama i prije svega radiom na baterije. Formiran je čak i stožer koji bi koordinirao akcije koje bi trebalo poduzeti ukoliko se pojavu problemi. Većina ljudi je i poslušala ove savjete, iako su govorili da se vjerojatno neće ništa dogoditi, ali...

Za doček novog milenija odabran je Auckland domain, golemi park u centru grada. Očekivao se dolazak oko 200 000 ljudi, no kišica koja je sipila prepolovio je taj broj na manje od pola. Golema montažna pozornica ugostila je izvrsnu predstavu u kojoj je prikazana povijest ljudskog roda od rođenja proroka iz Nazareta do današnjih dana. Kiša je prestajala padati sat prije ponoći, napetost je počela polako rast, ljudi su iz sjedećih položaja polako počeli ustajati, voditelji je svakih deset minuta najavljivao vrijeme do početka odbrojavanja, mnogi su se počeli pitati da li će bug udariti, da li će nestati struja, nastupiti kaos? I prije službenog početka odbrojavanja ljudi su spontano počeli brojati unazad 20...19...18...lica tisuće ljudi bilo je okrenuto prema golemom satu, 15...14...13...što li će nam donijeti otkucavanje ponoći, mnogi su se pitali, 9...8...7...velik broj ljudi uhvatilo se za ruke i ritmički odbrojavalo 3...2...1...zero!!! Ponoć je otkucala, dvijestisućita obasjala je ekran, struja nije nestala, kaos nije nastupio, a predivan vatromet obasjao je čitavo nebo. Najčudnija stvar što se dogodila otkucavanjem ponoći priredila je sama priroda. Gotovo za ne vjerovati, točno u sekundi, otkucajem ponoći počela je opet padati kiša da bi ubrzo prestala i konačno stala za tu noć.

Ipak, kod većine ljudi se nazrijevalo nekakvo prikriveno nezadovoljstvo, neko neispunjeno očekivanje. Svatko je očekivao, makar prikriveno, da se ipak nešto dogodi, da 2000. uzrokuje neku pojavu, da "bug" proradi. No, ipak ništa spektakularno se nije dogodilo, psihoza o "nečem velikom" što će se dogoditi prijelazom u 2000. koju su stvorili mediji ubrzo se rasplinula, a ljudima je jedino preostalo da otiđu do Okahu bay da dočekaju sunce novog milenija. Velika flota maorskih i polinezijskih "waka" kanua prizivali su sunce da izađe. Prve zrake sunca koji su najavljivali prvi dan novog milenija, pozdravljene su najvećom "hakom" ikad organiziranom u kojem je učestvovalo točno 2000 ljudi.

Forrest Gump: knjiga i film

Piše: Gandalf

Netko bi mi možda i mogao zamjeriti, kad se uzme u obzir da je "Forrest Gump" dosta stara knjiga. Ali, ipak... Mali je broj ljudi pročitao tu knjigu, a rijetko koja knjiga vrijedi biti pročitana kao ova. Većina ljudi se jedva potrudila pogledati taj film u kinu, što ima i svog smisla, jer zašto ići u kino i potrošiti dvadesetak kuna kad se za osam kuna taj isti film može posuditi u videoklubu (studentska filozofija "uvijek fali love"). To se ne može (može?) promijeniti, ali vam ipak savjetujem: pođite do Gradske biblioteke i pročitajte knjigu. Vrijedi truda (i para za članarinu). Nijedan film napravljen po knjizi ne može dočarati odnose unutar glavnog lika, njegova razmišljanja i strahove bolje od knjige same, a za knjigu "Forrest Gump" to vrijedi višestruko.

Winston Groom zaista realno prikazuje različita razdoblja američke povijesti, viđena kroz oči jednog idiota. I to je ono što ovoj knjizi daje njezinu

posebnost. Sve počinje u nevinim pedesetim godinama, dobu netaknutog američkog sna, nedjeljnih utakmica lokalnog srednjoškolskog football tima, da bi tu istu iluziju Groom zgazio u blatu i krvi Vijetnama šezdesetih. Pisac vodi glavnog junaka kroz sva glavna događanja moderne američke povijesti, počevši od pedesetih godina do današnjice, ubacujući ga u sve važne događaje, a da junak ni sam nije svjestan toga. Od borbe za rasnu ravnopravnost, preko antiratnih demonstracija, do američkog osvajanja svemira (što u filmu nije prikazano) Forrest uvijek uspijeva izvući živu glavu i dati originalan prikaz vremena. Sve je to začinjeno originalnim humorom i ironijom zbog jedinstvenog pogleda glavnog junaka na svijet oko njega. Osamdesete mu donose bogatstvo, ali i gubi jedinu osobu koja ga je voljela, koja u filmu umire od AIDS-a, dok se u knjizi ona udaje za drugoga. Cijelu knjigu najbolje opisuje rečenica sa kojom počinju i film i knjiga: "Life is like a box of chocolates, you never know what you will find in it". Po meni, iako je i film odličan, knjiga je daleko bolja. Film samo shvatite kao skraćenu i hollywoodski obrađenu verziju knjige.

Maro Jović: Pjesme

Tiho uz svijeće
Mirišeš na jutro, mjesec iz očiju ti viri,
Rijeka teče tvojim tihim glasom,
Pusti ću svijeću da gori kako bih te
Mogao gledati lijepu i sjetnu u mraku.

Muzika tiha popunja prazninu sobe
Sjene tijela izvijaju se tamom,
Dok ruža miriše a neizvjesnost među
nama klizi
Otvori vrata srca svoga, pusti da
večeri ovom
Poteče vino misno, hostiju nevinosti
iz ruku tvojih
Primit ću ponizno tiho, a vječno
Amen I priznat ću uz
Svijeće.

Zalazak
Sjedim sam u uglu svoje sobe,
Pogled mi uzaludno traži motiv nade,
Misli pogled više ne slijede,
A ruka ruci slobodu željnu krade.

Sjedim u crnom zgužvanom odjelu
Stopilo se ono s tihom muzikom sobe,
Okolo svi veselo skaču, pjevaju,
zbore,
Ali im pogledi mimoilaze moje.

Stišajte tu glazbu ili je usporite bar
malo,
I hranite se njome sada, jer kako i
sunce zna
Kad će zaći, tako i sreća kako kome,
Leđa okrene svoja.

Sjedim u uglu sobe svoje,
Sve mi je strano, uzima me hladnoća,
Jedno oko zaklapam polako
Drugo tromo čempresu stare broji.

Južne kiše
Zapuhalo je jugo, ulila je kiša
Topotom svojim budi iskre stare,
Dal da čekam da nova ruža
procvjeta
Ili da nestanem u dimu stare
popušene cigare.

Dal da krenem putovima novim,
Iako im znam kraj neki tužni,
Dal da šećem sa osmijehom lažnim
Ili da ljubav smatram nečim drugim.

Raširi krila golubice mlada,
Leti slobodno svodom svoga sna,
Kockao sam svoje zlatno vrijeme,
Sad i ja znam kako ljubav boljeti zna.
Leti nebom golube moj bivši
Prostranstvo sreće nek ti bude dom
Al i kad tebi kiša vrati sjele,
Znaj daleko, tebi bit ću ja.

Mein Kampf ipak na češkom

Češki izdavač odbio je zaustaviti objavljivanje Hitlerovog 'Mein Kampfa', tvrdeći da ljudi imaju pravo saznati o čemu se u knjizi radi. Knjiga je zabranjena u Njemačkoj i Austriji, a Njemačka je izvršila pritisak na izdavača Zitka. Češka židovska zajednica zaprijetila je sudom, a grupe za ljudska prava i političari su osudili "propagandu fašizma". (monitor)

Fox 501: Recenzije

Metallica – "S&M"
Izdano: November 23, 1999
Distribucija: Polygram – Aquarius Records

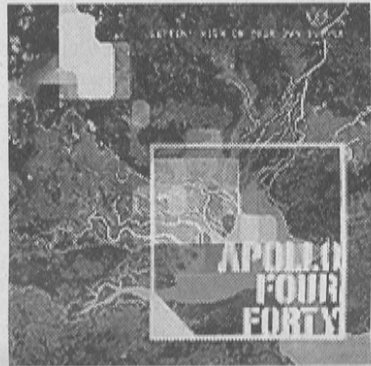

Novi album izdala je i Metallica (hm, što su momci produktivni). No, album "S&M" nije samostalno djelo ove četvorke, već je napravljen u suradnji sa San Francisco symphony orkestrom pod ravnanjem Michael Kamen-a, inače poznat po svojim radovima na filmskoj glazbi. "S" inače označava "Symphony", a "M" stoji za "Michael". To je prvi njihov album "uživo", a sniman je u seriji koncerata koji su održani u Berkeley Community Theatre-u, California. Tako ćete moći poslušati neke nove i većinu starih pjesama u orkestralnim izvedbama. Iako produkcijski odlično urađena ploča, "S&M" ipak nedočarava Metallicu kako ona to zaslužuje. Svi oni sretnici koji su bili prošle godine na njihovom koncertu u Ljubljani znaju kako Metallica zvuči, a trebalo je tako i ostati. Možda najveća greška ovog "live" albuma je u tome što su momci inzistirali na distorziranom zvuku gitara, umjesto da se potrudile, pa naprave unplugged verzije njihovih pjesama. "S&M" je vrlo velika "gungula" distorzije i orkestracija koje pokušavaju, ovisno o pjesmi, smekšati zvuk ili dati nu onu lijepu punoću, što se sa takvim projektima pokušava uraditi. No, kako to već biva, Metallica jednostavno nije mogla napraviti standardan "live" album, poput Bruce Dickinsonovog "Scream for me Brazil", koji se pokazao kao dosta loš potez (ponajviše zbog izbora pjesama), već su morali napraviti nešto novo. Vrlo je vjerojatno da će "S&M" pridodati još veći sjaj najvećoj HM

atrakciji na svijetu, grupi Metallica. Zanimljivo je još i to da je njihova izdavačka kuća Elektra records izbacila "S&M" album na internet pod nazivom "S&M on demand", par dana prije nego što je album krenuo u prodaju. Svi fanovi mogli su preslušavati ovaj uradak 24 sata na dan, na 150 site-ova, uključujući Metallica-in oficijelni site.

Apollo 440 – "Gettin' high on your own supply"

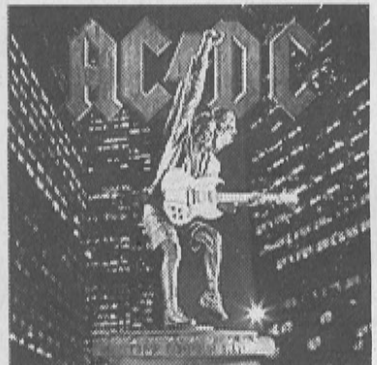
Izdano: September 6, 1999
Distribucija: SONY/EPIC – Dallas Records

Još jedan zanimljivi album se pojavio u prodaji. Prvi hit koji smo čuli sa ovoga uratka, bila je Frank Williams ova tema filma "Lost in space". Da, da, riječ je o grupi Apollo 440, koju još pamtimo po preradi pjesme Ain't talkin' bout love, grupe Van Halen. Već u obradi teme "Lost in space" naslutio se potpuno drugačiji zvuk za razliku od prošlog albuma. Zatim je uslijedio najavni single, pjesma "Stop the rock", koji je potvrdio tu tezu. Apollo 440, na novom albumu "Gettin' high on your own supply" kreće u novom smjeru, iskorištavajući zvuk gitare do maksimuma tako da su donekle bliži rock glazbi nego plesnoj. Neka vas ta izjava ne zbuni, jer Apollo 440 ostaje još uvijek bend koji radi odličnu klupsku glazbu, uz koju će mnogi plesati. Jednostavno momci su krenuli korak dalje. Preporučam svakome da presluša ovaj album, iako se mnogima neće možda svidjeti da bi ga kupili, "Gettin' high on your own supply" je uradak koji pokazuje u kojem bi se smjeru mogla početi kretati ovakva vrsta glazbe. Što su u neku ruku već najavile grupe poput Chemical Brothers-a ili Propellerheads-a

AC/DC – "Stiff upper lip"

Izdano: February 29, 2000
Distribucija: WEA/ELEKTRA – Dancing Bear
"Stiff upper lip" je novi album i najavni singl najveće australske rock atrakcije grupe AC/DC. U svojoj navali novih zvukova i kombinacija smjerova glazbe koji nas svakim danom iznenađuju, AC/DC ostaju vjerni svome izričaju, kojim su postali i ostali jedna od uzdanica hard rock glazbe. Ovaj novi

album i dalje pokazuje da Agnus Young i ekipa može napraviti dobar album, iako smo na njega čekali pet godina. Zadnji, i ne baš uspješni album "Ballbreaker", izdan je 1995. godine. Zanimljivo je da su u grupu vratio i stari bubnar Phil Rudd, dajući svoj udio u ugođaju nastalom na "Stiff upper lip" albumu. U mnogo čemu ovaj album je u "klasi" starog "Back in black" albuma, tako da će svi stari fanovi napokon doći na svoje i nadam se da će uživati u novom albumu barem malo, koliko i ja. Svim onima koji se nekim čudom nisu još upoznali s grupom AC/DC, uz ovaj i "Back in black" album preporučam "Highway to hell" i "High voltage". Long live rock'n'roll.

H.I.M. – "Razorblade romance"

Izdano: January 24, 2000
Distribucija: GUN – Menart
H.I.M. ili u punom nazivu His Infernal Majesty, je finski bend kojem je karijera u uzlaznoj putanji. Miljenici MTV-a i Vive, sa novim albumom "Razorblade romance" sakupljaju sve veći broj fanova. Prvi najavni singl zove se Join me, a odnedavno možete gledati i novi spot za pjesmu Right here in my arms. Njihov debi album "Greatest love songs 666" ostao je zapažen sa pjesmama poput Your sweet 666, obradom Chris Isaakove pjesme Wicked love i (Don't fear) The reaper. Novi album "Razorblade romance" je kombinacija gothic gitara (užasno me zvuk podsjeća na album "One second" grupe Paradise Lost) i tekstova koji govore o mračnoj strani ljubavi (kad smo kod usporedaba prvo ime koje mi pada napamet je Nick Cave). Za H.I.M. se može reći da su predstavnicima novog vala rock glazbe koji se pojavio krajem devedesetih. Uz njih zasigurno mnogi će staviti grupe poput Guano Apes-a ili Bloodhound Gang-a, koji svoju popularnost isto tako, trebaju zahvaliti MTV-u i Vivi, koji su vrtili njihove video spotove do besvijesti. "Razorblade romance" je album koji osvaja na prvi "sound" i on predstavlja smjer glazbe koji se sve više sluša kod malde ekipe, a i oni stariji ne z a s t a j u previše.

Lois McMaster Bujold: Avanture Milesa Vorkosigana

Piše: Hobbit

SF & F nije književnost o svemirskim brodovima, robotima, puškama na smrtonosne zrake i sav taj hardware. Sve je to samo pozadina. SF je književnost o osobama (ljudima ili ne-ljudima) - iz interviewa sa Lois McMaster Bujold.

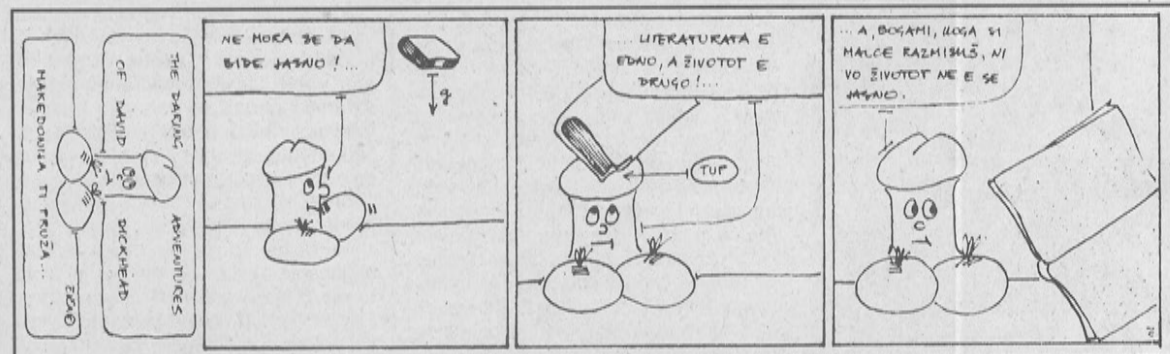
Istina, ali u to se ne možete uvjeriti dok ne pročitate neku SF & F knjigu. Zato bih kao početak preporučio izvanrednu spisateljicu Lois McMaster Bujold i seriju knjiga pod zajedničkim imenom "Avanture Milesa Vorkosigana". Kod nas su izdane samo četiri knjige u nakladi Algoritma, ali nadam se da će uskoro izaći i ostatak serije na hrvatskom. O čemu se u biti radi u tim knjigama...

Pa, cijela ta zbirka knjiga nije tvrdi SF kao što će većina pomisliti čim vidi jednu od knjiga tj. korice knjige sa ilustracijama. Zapravo je to space opera koja se temelji na liku na kojeg utječe

mnogstvo drugih likova oko njega, te događaji u cjelokupnom svemiru. Cijela tehnologija (vrlo dobro prikazana), te fizičke pojave u svemiru kao crvotočine i crne rupe su samo pozadina radnje. Središnji lik je mladi Barryarski barun Miles Vorkosigan koji je zbog pokušaja trovanja njegove majke toksičnim plinom u trudnoći, rođen s tjelesnim deformacijama, pa je osuđen da se kroz život probija samo snagom svoga intelekta (citaj iz knjige: "Kad nisi visok dva metra, budi pametan dva metra"). Svaka knjiga je prožeta humorom, ali i tragičnim situacijama, s kojim spisateljica barata tako dobro da ne možete ostaviti knjigu dok je ne pročitate do kraja (ili ne zaspete od umora budući da svaka knjiga ima oko 500 strana). Lois McMaster Bujold provodi junaka kroz gomilu opasnih, često diplomatskih, te komičnih situacija pišući tako da se čitatelj može potpuno uživjeti u knjigu i junakov lik.

Moj prvi susret sa Lois McMaster Bujold je bio u staroj i rasparanoj Futuri (Labirint, Planine korote) prije neke tri godine. Nisam se mogao odvojiti od romana dok nisam pročitao cijelu kratku pripovijetku. Tada još nije bilo izdanja na hrvatskom jeziku, pa nisam ni mogao pronaći knjigu, dok prije šest mjeseci nisam naletio na "Pripravnik za ratnika" u izdanju kuće Algoritma. Kupio sam je i pročitao je u jednom dahu, naravno, a iza nje je slijedio nastavak - "Vorska igra", te prije nekoliko dana "Cetaganda" koju sam posudio od prijatelja. Trenutačno se šteti lova za četvrtu knjigu "Braća po oružju"...

Sve u svemu, odlično štivo za potrošiti nekoliko sati uz njega, a da vam ne bude dosadno.

Jethro Tull: Sositi, ti si žena!

Pripremio: **Lukša Čičovački**

Jethro Tull jedinstven je fenomen u povijesti pop glazbe. Njihova mješavina hard rocka, folka i bluesa s nevjerojatno zgnusnutim tekstovima sveobuhvatne produhovljenosti, a opet jednostavnosti, donijela im je jedanaest zlatnih i pet platinastih albuma. Iako su ih kritičari rijetko shvaćali ozbiljno, danas ne postoji niti jedan CD-Shop (pa čak ni Top audio) u kojem ne možete dobiti njihove najpopularnije albume (**Benefit**, **Aqualung**, **Trick as a brick, Living in the past**) ili barem pokoji «best of». Među njihovim suvremenici samo Yes može polagati pravo na sličan stupanj uspjeha, iako je Yes do danas prolazio kroz veće promjene

raspoloženja, dok je Jethro ostao nevjerojatno stabilan u razvoju svoje glazbe.

Ključna ličnost, suosnivač i luđak, flautist, gitarist, pjevač i tekstopisac, **Ian Anderson**, začeo je Tull u vrijeme eksplozije britanskog bluesa u kasnim 60-tim, točnije u prosincu 1967. godine, u Londonu, nakon svirke u nekim od opskurnijih londonskih klubova. Ian, **Glenn Cornick** (bas), **Mick Abrahams** (gitar, vokal) i **Clive Bunker** (bubanj) osnovali su bend i dali mu ime po malo poznatom seljaku i inovatoru iz 18. st., Jethro Tullu.

Već slijedeće godine snimaju turbo folk singl «Sunshine day». Iako je singl bio trenutačno zaboravljen, uspijevaju ugovoriti stalne gaže u londonskom Marquee Club-u (zaslugom **Chrisa Wrighta**, menadžera koji će kasnije osnovati Chrysalis records). Kako, u to vrijeme, duhački instrumenti, a posebno flauta, nisu bili prihvaćeni kao adekvatni u potrazi za zvukom, Jethro Tull djelovao je pomalo neobično u svom proborju na glazbenu scenu. No, lanovo divljanje po stageu u ofucanom plaštu i sviranje flaute na jednoj nozi, kao i elementi folka, bluesa i jazza u glazbi, dali su Tullu priliku da nastupe kao predgrupa **Pink Floyd**u na prvom otvorenom rock festivalu u londonskom Hyde parku u lipnju 1968. godine. Do kraja ljeta imali su ugovor s Island recordsom. Nakon promjene gitariste (dolazi **Martin Barre**, koji će ostati do

danas), već u ožujku 1969. godine izdaju album **Living in the past**, koji dolazi na treće mjesto britanske top ljestvice. Već slijedećim albumom, **Stand up**, dolaze na prvo mjesto Billboarda.

Slijedeći album, meni najdraži, **Benefit**, svojevrsan je lanov oproštaj od bluesa. Iako je došao samo do trećeg mjesta na Ljestvici nezamisliv je nastup Jethra bez **Nothing is easy i Sossity, you are a woman**.

Tog ljeta, 1970. godine, nastupili su s **Jimijem, B.B. Kingom i Johnnyem Winterom** na Atlanta pop festivalu u Byronu ispred 200 000 ljudi, a slijedeće godine započinjaju raditi na albumu **Aqualung**, koji će za mnoge, postati najzrelije ostvarenje Jethro Tulla. Na tom albumu lanovi tekstovi uklopili su se sa njegovim unutrašnjim lirskim glasom. Odjednom, lan je govorio o odnosu čovjeka i boga i načinu na koji organizirana religija razdvaja to dvoje. Na tom albumu utjecaj bluesa jedva da su primjetni, dok se sve ostalo zbiva u kontrastiranju hard rocka i folk elemenata. Dok su ozbiljniji kritičari bili impresionirani tematskom kompaktnosti i jedinstvenosti materijala, mladi su se, čini se, identificirali s temom otuđenja koja je vrištala iz mase.

Nakon **Aqualunga** slijedio je strukturalno ambicioznim **Thick as a brick**. Radi se o albumu koji je, u biti, jedna duga stvar obojena imaginarnom pozadinom, socijalnom tematikom i lanovim likom divljeg duhovnog vođe s flautom i plaštom. Cover albuma dizajniran je u formi novine, naglašavajući socijalnu angažiranost teksta. Sve u svemu album je na američkom tlu došao na prvo mjesto top ljestvice, dok je u Britaniji imao nešto slabiji odjek, što je za tu vrstu glazbe bilo pomalo i neobično.

Slijedeći album bio je koncipiran slično kao i **Thick as a brick**, ali ovaj put sa još jačim fantastičnim momentom i religioznom slikovitošću intenzivnijom nego u **Aqualungu**. Ovaj put kritičari su

se okomili na lana i bend, napadajući album zbog opskurnih tekstova i pretjerane težine. Uprkos tome Jethro je ponovo sjeo na vrhove top ljestvice. Koncerti na ovoj turneji trajali su dva i pol sata uz filmsku projekciju **The Hare**

that lost his spectacles, koja je prezentirala novi album.

Šesnaest mjeseci kasnije, izlazi album **Warchild**, koji je bio začeo kao

dio filma koji nikad nije reliziran. Prevladavajuća tema albuma je nasilje orkestracijama i Barreovim gitarističkim solažama. Samo očekivanje ovog albuma bilo je dovoljno za visoke naklade. Ovo je bio zadnji platinasti album Jethro Tulla, tako da je slijedeći album **Minstrel in the gallery**, koji je izašao na tržište nakon 10 mjeseci, prošao nešto slabije zamiječen obrađujući elizabetansku, srednjovjekovnu glazbu u kontekstu elektrificiranog rocka i engleskog folka, a na tragu starijih izdanja. Smatram ga jednim od boljih ostvarenja lana Andersona. Zatim slijede albumi **Too old to rock'n' roll: to young to die** izdan 1976. godine kao svojevrsna lanova osobna izjava, da bi kasnije iste godine izašao album **Songs from the wood**, koji se smatra nesvakidašnjim uratkom Jethro Tulla iz tog perioda, obrađujući lanov afinitet prema engleskoj tradicionalnoj folk glazbi.

U periodu od 1977. do 1979. godine Tull izdaje albume **Repeat** (svojevrsan bestof), **Heavy horses** i **Live - Bursting Out** (prvi snimak kompletnog koncerta na dvostrukom LP-u), koji u javnosti prolaze vrlo skromno.

Album **Stormwatch** izlazi nekoliko tjedana nakon smrti **Johna Glascocka** (bas), pa na njegovo mjesto uskače **Dave Pegg** (iz Fairport conventiona) neposredno pred američku turneju koja prolazi uspješno, iako već dugo niti jedan album ne prelazi US Top 20. Iz oba razloga lan se odlučuje na solo album **A**. Taj album će ipak izaći pod imenom Jethro Tulla, ali ni to neće puno pomoći njihovoj popularnosti.

U snimanje slijedećeg albuma **Broadsword and the beast**, u kojem se osjećaju teži ritmovi i nešto naglašeniji synthesizer, Jethro ulazi s novom postavom i ne prolazi najbolje. Nakon lanovog novog solo albuma **Walk into light** sa dominacijom synthesizera, ponovo okuplja Jethro Tull na snimanju albuma **Under wraps**. Taj album najlošije je prodavan od svih dotadašnjih, djelomično i zbog toga što je Anderson usred turneje dobio infekciju grla. Zbog toga tek 1987. godine izlazi sa svojom hard rock - folk kombinacijom. 1981. godine Jethro Tull za ovaj je album dobio Grammy za najbolju hard rock / metal izvedbu i ponovo se uzdigao do razine iz 70-tih godina, pa uskoro slijede albumi **Rock island, Catfish rising i A little music** (unplugged).

Ponovo na silaznoj putanji, Jethro nastavlja puniti dvorane. 1995. godine izdaju album **Roots to branches**, koji loše prolazi zbog paralelnog izdanja lanovog samostalnog albuma **Divinities: twelve dances with god**, koji, klasično orijentiran, pruža najveće odstupanje od svih Tull-ovih uradaka. Dok novi lanov samostalni album **The secret language of birds** možemo očekivati sredinom godine, moći ćemo 10.05.2000. godine čuti stvari s novog albuma Jethro Tulla nazvanog **Dot Com**, koji je izdan u rujnu 1999. godine. Od originalne postave ostali su samo lan i Martin Barre. Čuo sam album. Katastrofa.

CD-ovima po zagrebačkim studentskim domovima

Prosljeđena policijska akcija »Autor 2«, pokrenuta u cilju suzbijanja kompjutorskog kriminala u Hrvatskoj, odrazila se i na ilegalnu prodaju glazbenih diskova po studentskim domovima. U najvećem zagrebačkom studentskom domu »Stjepan Radić«, gdje su se posljednjih godina kupovali diskovi po četiri puta jeftinijoj cijeni od onih u glazbenim shopovima, trgovina je odjednom zamrla.

Uz policijsku akciju, dovoljna opomena studentima koji su po svojim sobama trgovali ilegalnim diskovima bila je i interna kontrola upravitelja studentskih domova. Upravitelj SD »Stjepan Radić«, **Ivica Župan**, rekao nam je da je još prije mjesec dana obišao studentske sobe u kojima se ilegalno trgovalo, te je upozoravao studente da prekinu s prodajom jer će biti izbačeni iz doma. Nakon te kontrole, s oglašnih ploča u domu su nestali oglasi za prodaju CD-a, a uskoro je krenula priča da će policija pročešljati paviljone. *To je studentima-dilerima bio znak da prestanu s oglašavanjem i javnom prodajom, tako da po mojim informacijama u domu više nema prodaje CD-a, kao što se to do sada radilo, ističe Župan. Naravno, policijske akcije po studentskom domu nije bilo. Za to nije bilo ni potrebe, jer je MUP-ova akcija »Autor 2« usmjeren protiv onih koji na tržište plasiraju ilegalne diskove i softvere.* Prema podacima iz MUP-a, tijekom akcije policija je evidentirala više od 50 osoba koje se bave piratstvom. Pri tome je oduzeto 47 računala, 16 CD snimaka, 8.536 komada CD-a i 2.602 disketa. Glasnogovornik MUP-a, **Slavko Rako**, potvrdio nam je da se akcija provodi dalje, uz analizu sadržaja zaplijenjene kompjutorske opreme. *Nešto više informacija imat ću krajem tjedna, kada se naš stručnjak za kompjutorski kriminal vrati iz inozemstva. Za sada mogu reći tek da je kriminalistička obrada u tijeku.*

Njegove informacije nisu ni toliko važne za ilegalnu prodaju po studentskim domovima, jer su studenti tek završetak kriminalnog lanca koji u današnje vrijeme oduzima velik dio novca diskografskim i izdavačkim kućama. To je i razumljivo pošto jedan glazbeni disk proizveden na ilegalnom štampaču u konačnici stoji nekoliko puta manje od službenog primjerka CD-a. Baš zbog toga ilegalna trgovina se ne može iskorijeniti, jer dileri uvijek pronađu put do kupca. Do sada se to radilo u studentskim sobama, pokretnim i nepokretnim tezgama i štandovima, a sada putem mobitela na već dogovorenim mjestima. Upravo stoga upozorenje i kontrole ravnatelja Župana nisu dovoljne jer za ilegalnu prodaju diskova za sada nema rješenja baš zbog jeftinih CD-a (cijena im se obično kreće od 10 do 30 kuna).

Preneseno sa [http:// monitor.hr](http://monitor.hr)

DISKOGRAFIJA

This Was, 1968.
Stand Up, 1969.
Benefit, 1970.
Aqualung, 1971.
Thick As A Brick, 1972.
Living In The Past, 1972.
A Passion Play, 1973.
Warchild, 1974.
Minstrel In The Gallery, 1975.
"M.U."—Best Of, 1976.
Too Old To Rock 'n' Roll: Too Young To Die!, 1976.
Songs From The Wood, 1977.
Heavy Horses, 1978.
Live—Bursting Out, 1978.
Stormwatch, 1979.
"A", 1980.
Broadsword and the beast, 1982.
Under Wraps, 1984.
A Classic Case, 1985.
Live At Hammersmith '84, 1990.
Crest Of A Knav, 1987.
Rock Island, 1989.
Catfish Rising, 1991.
A Little Light Music, 1992.
Roots To Branches, 1995.
J-Tull Dot Com, 1999.

PROGRAM ART RADIONICE LAZARETI

ART VIKEND U DUBROVNIKU, Otok Petkom u 19 sati – projekcije, subotom u 19 sati – razgovor uz projekcije + kino
24. i 25.03. (do 26.03.), Andreja Kulunčić 31.03. i 01.04. (do 02.04.), MM, Ivan Paić + Hrvoje Turković
07. i 08.04. (do 09.04.), Vladimir Petek 15.04. (od 14. do 16.04.), Daska 20.04., Ivo Rebić, izložba, Otok, otvorenje u 21 sat
28. i 29.04. (do 30.04.), Tanja Golić 05. i 06.05. (do 07.05.), Goran Tribuljak 12. i 13.05. (do 14.05.), Darko Fritz 19. i 20.05. (do 21.05.) Dan Oki 26. i 27.05. (do 28.05.) Slovenci, kino UHO + radionica scenarističke škole «Pokaži jezik», Ljubljana DAN PLANETA ZEMLJE, Lazareti (22. i 23.04.) ozelenjavanje Lazareta četvrtak, 20.04. Ivo Rebić, izložba u galeriji Otok petak, 18.04. i subota, 29.04. čišćenje plaže «Limuni» na Mljetu radionica izrade solarnih pećica, ?????????? predavanje o solarnoj energiji uz video projekciju projekcija «zelenih» filmova buvljak Deša – demonstracija tkanja, šivanje (torbe za spenzu), štand s hranom LAZARETI: PLESNA ŠKOLA «Step by Step» Termini su – utorkom i četvrtkom - za 1. stupanj od 19:30 - za 2. stupanj od 20:45 Voditelj – Nebojša Kovačević LIKOVNA RADIONICA ZA DJECU Termini su subotom i nedjeljom od 16:00 do 17:30 sati Voditelj – Ivo Rebić LIKOVNA RADIONICA ZA ODRASLE Termini su ponedjeljkom i srijedom od 20:00 do 21:30 sati Voditelj – Mario Cvjetković Sve informacije u klubu Otok, na tel: 423 – 497, radnim danom od 12 do 14 sati.

Kazalište Marina Držića

Studentski popust od 30% možete realizirati uz predočenje indeksa, a svaka prva predstava u mjesecu olakšati će vas za likvidnih 0,495 i pive. Stoga, olakšavajte se u kazalištu prema sljedećem programu:

Program za travanj 2000.
• **Subota**, 8. 4., 19,30 sati ČITAČ
Autor: Ariel Dorfman
Redateljica: Nenni Delmestre
• **Nedjelja**, 9. 4., 19,30 sati ČITAČ
Autor: Ariel Dorfman
Redateljica: Nenni Delmestre
• **Petak**, 14. 4., 20,00 sati PIZZA MAN
Autor: Darlene Craviotto
Redatelj: Željko Šestić
• **Subota**, 15. 4., 20,00 sati DUBROVAČKI SKERAC
Autor: Feđa Šehović
Redateljica: Ivana Boban
• **Nedjelja**, 16. 4., 20,00 sati SAN REVOLUCIONARNE NOĆI
Autor i redatelj: Tomislav Durbešić
• **Utorak**, 18. 4., 20,00 sati Premijera - DOČI,PROČI
Autor: S. Beckett
Teatar Lero
• **Srijeda**, 19. 4., 20,00 sati DOČI,PROČI
Autor: S. Beckett
Teatar Lero
• **Četvrtak**, 20. 4., 20,00 sati DOČI,PROČI
Autor: S. Beckett
Teatar Lero
• **Srijeda**, 26. 4., 20,00 sati PIZZA MAN
Autor: Darlene Craviotto
Redatelj: Željko Šestić
• **Četvrtak**, 27. 4., 20,00 sati Gostovanje - MAJSTOR
Autor i redatelj: Vanča Kljaković
Vitra Split
• **Petak**, 28. 4., 20,00 sati Gostovanje - MAJSTOR
Autor i redatelj: Vanča Kljaković
Vitra Split
• **Subota**, 29. 4., 20,00 sati DUBROVAČKI SKERAC
Autor: Feđa Šehović
Redateljica: Ivana Boban
• **Nedjelja**, 30. 4., 20,00 sati PIZZA MAN
Autor: Darlene Craviotto
Redatelj: Željko Šestić
Kazalište zadržava pravo izmjene programa. (I.č.)

PART I. EXCLAMATOR HEMEROID ANDROID

DRAŽI DNEVNIČE,
UZADNJE VRIJEME OSJEĆAO SAM
SE PRILIČNO ZBUNJENO, A I SNOHO-
RICE SU ME MUČILE ...

... PA SAM ODLUČIO POSJETITI JE-
DNOG OD NAŠIH NAJBOLJIM DOK-
TORA ...

EICA © HER. ETIQUÉ

KADA SAM OKO PETNEJST DO POLA DEVEJNEJST DOŠAO NA RED DOKTOR ME UPITAO
U ČEMU JE PROBLEM. JA SAM MU OBJASNIIO MOJE TEŽOBE IAKO SAM NAJVEĆI PRO-
BLEM VIDIO U GUMENIM RUKAVICAMA KOJE JE NAVLAČIO.

I DOK JE DOKTOR FONIRAO U NEISTRAŽENE
DUBINE MOJE SVIESTI ...

... MENI SE NA TRENUTAK UČINILO DA SAM UŠAO U POGREŠNU ORDINACIJU. TU SUMA-
NUTU IDEJU ODAŠNAO JE DOKTOR SVOJIM ELOKVENTNIM GOVOROM O UZROJU SIMEN-
TALKI KOJEG, EVO, IZNOŠIM U CJELOSTI ...

... I PROFISAO MI KAPI ZA OČI ...

TAKOVE POJAVE KOD... BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA
BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA BIA

IAKO SAM NAREDNIM DANA IMAO IZVJESNIH NESUGLASICA SA STOLICOM, ŠTO
JE UTVEČALO I NA MOJ DRUŠTVENI ŽIVOT, SAZNAVŠI DIJAGNOZU OSJEĆAO SAM
SE SPOKOJNO. NAJME, USTANOVILLO SE DA BOLUJEM ...

... OD RIVETKE TROPSKE BOLESTI KOJU
U ZNANSTVENIM KRUGOVIMA NAZIVAJU-
SAVJEST.

DAĐD 99
EICA ©

COLLEGIUM
NAGUSIUM

NKV. dipl. ing.

REKTOR

Rujan 1997 - nekima je krenulo u životu.

Stari,
diplomirali smo

Sad ćemo i
mi zarađivat

XXXX godine kasnije... Poštar donosi iznenađenje.

Dat' će mi diplomu,
mora da je 1. aprila.

Ne, nije bio 1. aprila, bio je
Veliki petak 21.04.2000.

Došao je dan da vam
uručim tako dugo
čekani križ.

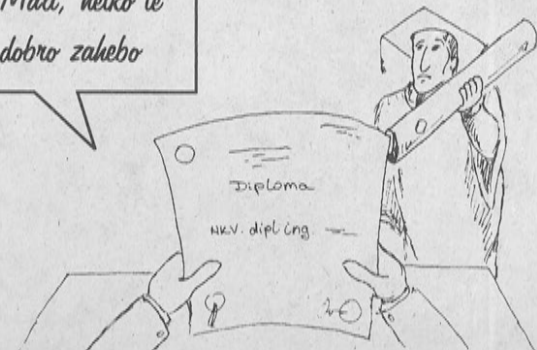
Bilo je i vrijeme, a činilo se da su
Božić i Uskrs u isto.

Ajme, stari, odna poslije
faksa tražim posao. Sad kad
imamo diplome bit će lakše.

Uskoro... u uglednoj kompaniji "Plovdba"

Mali, netko te
dobro zahebo

Nedugo zatim i u manje uglednoj...

Ma pusti diplomu,
da vidim članove.

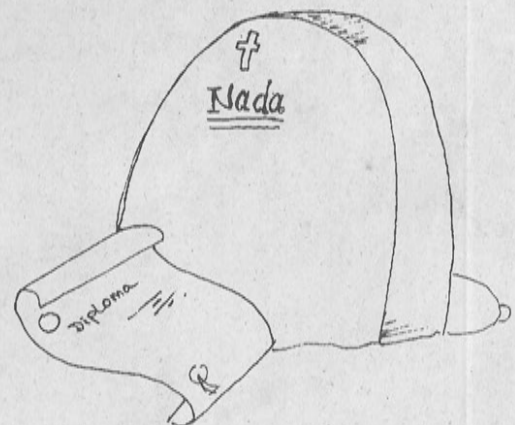

...dok je križ bio sve teži...

Neka ti sad!
Dok si ti pukaro ja
sam nabijao žuljeve.

...nada je umirala zadnja.

Demant

Temeljem Zakona o javnom priopćavanju (NN 83/96 čl.31.): a vezano za članke pod naslovom «Tko je ubio studentski zbor?» - «Krim-Net Club « i «Trideset godina Internet - a», objavljenih u Gregalu br.14 od prosinca 1999. (na str. 5 i 7), u kojima je izneseno mnoštvo neistinitih, netočnih i neargumentiranih informacija; molim da objavite slijedeće:

U Dubrovniku je, 20. listopada 1999. održan projekt «Obilježavanje 30 godina Internet - a». Inicijator projekta je bio SZ FTVT - a, a u projekt se krenulo s idejom povezivanja svih SZ dubrovačkih visokih učilišta, kako bi zajedničkim snagama kvalitetnije doprinjeli razvoju i poboljšanju studentskog života u ovom Gradu. Ovaj projekt je trebao biti početak ovakve suradnje. S ovakvim idejama i stavovima se pristupilo SZ Veleučilišta i Studentskoj organizaciji ACMT-a kako bi se po prvi put ostvarila suradnja i skupa krenulo u organizaciju nekog. Tijekom samih razgovora i planiranja

projekata nije niti jednom bilo spomenuto (a niti je to bilo planirano) da će SZ-ovi i financijski sudjelovati u realizaciji istog. AIESEC nije sudjelovao u ovom projektu što je suprotno navedenom u spomenutim člancima. Na ovu inicijativu se odzvao SZ Veleučilišta, dok Studentska organizacija ACMT-a nije željela (zbog kratkoće vremena i nemogućnosti direktnog sudjelovanja njihovih profesora u organizaciji) prihvatit se organizacije ovog projekta.

U najužem organizacijskom odboru su sudjelovali Maja Spirevska i Viktor Vasiljević, čiji se status članstva u SZ-u FTVT-a može utvrditi Zakonom o SZ-u NN 139/97 čl.3, i Mario Miljak član SZ-a Veleučilišta. Ovdje treba istaknuti da sporni Maja Spirevska i Viktor Vasiljević već dvije godine nisu članovi AIESEC-a, te kao takvi nisu mogli raditi ovaj projekt za spomenutu organizaciju. Nakon spomenutog sporazuma o zajedničkoj suradnji između dva SZ-a pristupilo se realizaciji projekta. Spomenutim sporazumom je dogovoreno da SZ neće financijski sudjelovati u spomenutom projektu, sva sredstva prikupljena od sponzora i donatora u svrhu organizacije projekta

bit će uplaćivana na žiro račun SZ-a FTVT-a, a ne na žiro račun Dubrovačke trgovine d.d. kako je u Gregalu navedeno, s tim da će SZ Veleučilišta imati cjelokupni uvid u financijsku situaciju projekta. Isto tako je dogovoreno da će se višak financijskih sredstava nakon projekta iskoristiti za kupnju 20 godišnjih članarina u DuNet Club-u po popustu od 76,5%, koje će biti naknadno besplatno podijeljene najboljim studentima po kriterijima uprave Veleučilišta i FTVT-a, a ostatak ukoliko ga bude bit će ravnomjerno raspoređen između dvaju SZ-ova. prvi korak u realizaciji projekta je bio kontakt s Ministarstvom, a činjenica da je i sama bivša Ministrica Žic-Fuchs u to vrijeme bila u Dubrovniku, dala nam je priliku da je i tom prilikom upoznamo s ovim projektom. Na sastanku koji je protokolarno dogovoren uz suradnju s rektorom veleučilišta dr. Milković-em bili su nazočni Kristijan Pavić (predsjednik SZ-a Veleučilišta), Paulino Lonza (dopredsjednik SZ-a FTVT-a) te Mario Miljak, Maja Spirovska i Viktor Vasiljević, a ispred Ministarstva znanosti i tehnologije gosp. Ružinski, zamjenik ministrice, a ne i sama ministrica kako

je autor članaka iznio.

Projekt je održan pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i tehnologije, Županije Dubrovačko - Neretvanske i Grada Dubrovnika, a unatoč planovima projekt je ostvario sljedeće: seminar "Vrijednosti Internet-a i mogućnosti njegove primjene" i akcija dodjele besplatnih članarina najboljim studentima s oba fakulteta koja će tek uslijediti. Na seminaru su sudjelovali ugledni stručnjaci iz Hrvatske: gosp. Marušić (Microsoft Certified Trainer); gosp. Mrkonjić (CARNET); prof. dr. Kulić (Ekonomski institut; Zagreb); gosp. Nikolić (direktor internet sektora CC-a) i gosp. Burđelez (predstavnik UNESCO-a). Na samom seminaru stupilo se u kontakt putem konferencijske veze i s gospodinom Bekićem (zamjenik ravnateljice CARNET-a).

Suradnja Organizacijskog odbora projekta sa Dubrovačkom trgovinom d.d. temeljila se isključivo na činjenici da je Dubrovačka trgovina d.d. bila samo jedan od sponzora projekta.

Na kraju bih se još osvrnuo na samo još jednu neistinu iznesenu u spomenutim člancima, a vezana je uz

tzv. "pronevjeru" 50 000 kuna od strane AIESEC-a ili Viktora Vasiljevića. Logični slijed događaja vezan uz bilo kakvu "pronevjeru" bio bi podnošenje krivične prijave od strane AIESEC-a protiv bilo kojeg aktera. Kako do toga ni danas nije došlo, te nakon što je Skupština na kraju godine u cjelini prihvatila izvješć o poslovanju tog Upravnog odbora, te je time on regularno razriješen svoje dužnosti, obveze i bilo kakve odgovornosti koje je Gregal spomenuo u cjelosti su neutemeljene.

Žalosna je činjenica da autori, na početku spomenutih članaka, niti itko iz Gregala nisu se udostojili s nekim od organizatora porazgovarati o ovom projektu, niti ostalim spornim i kompromitirajućim stvarima iznesenim u ovim novinama, a iz članaka je vidljivo da nisu bili prisutni ni na samom seminaru. Nisu se čak ni potrudili provjeriti svoje izvore (koji se očito baziraju na rekla-kazala) te time dokazati njihovu istinitost. toga ovom prilikom zahtjevamo od uredništva javnu ispriku.

Viktor Vasiljević, voditelj projekta

